

eul_wid: ffk-at

Πλάτων ὁ Ἀθηναῖος · Plato of Athens

Cratylus

Κρατύλος

Period: Κλασική Classical
Dialect: Φιλοσοφική Ἀττική Attic Philosophical
Domain: Φιλοσοφία Philosophy
Format: Διάλογος Dialogue
Affiliation: Platonist

Crat.383.a ΕΡΜ Βούλει οὖν καὶ Σωκράτει τῷδε ἀνακοινωσώμεθα τὸν λόγον;

Crat.383.a ΚΡ Εἴ σοι δοκεῖ.

Crat.384.a ΕΡΜ Κρατύλος φησὶν ὅδε, ὦ Σώκρατες, ὀνόματος ὀρθότητα εἶναι ἐκάστω τῶν ὄντων φύσει πεφυκυῖαν, καὶ οὐ τοῦτο εἶναι ὄνομα ὃ ἂν τινες συνθέμενοι καλεῖν καλῶσι, τῆς αὐτῶν φωνῆς μόριον ἐπιφθεγγόμενοι, ἀλλὰ ὀρθότητά τινα τῶν ὀνομάτων πεφυκέναι καὶ Ἑλλησι καὶ βαρβάροις τὴν αὐτὴν ἄπασιν. ἐρωτῶ οὖν αὐτὸν ἐγὼ εἰ αὐτῷ Κρατύλος τῇ ἀληθείᾳ ὄνομα [ἐστὶν ἢ οὐ]; ὁ δὲ ὁμολογεῖ. “Τί δὲ Σωκράτει;” ἔφην. “Σωκράτης,” ἢ δ’ ὅς. “Οὐκοῦν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις πᾶσιν, ὅπερ καλοῦμεν ὄνομα ἕκαστον, τοῦτό ἐστιν ἐκάστω ὄνομα;” ὁ δέ, “Οὐκ οὐνοῖ σοί γε,” ἢ δ’ ὅς, “ὄνομα Ἑρμογένους, οὐδὲ ἂν πάντες καλῶσιν ἀνθρώποι.” καὶ ἐμοῦ ἐρωτῶντος καὶ προθυμουμένου εἰδέναι ὅτι ποτὲ λέγει, οὔτε ἀποσαφεῖ οὐδὲν εἰρωνεύεταί τε πρὸς με, προσποιούμενός τι αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ διανοεῖσθαι ὡς εἰδὼς περὶ αὐτοῦ, ὃ εἰ βούλοιτο σαφῶς εἰπεῖν, ποιήσειεν ἂν καὶ ἐμὲ ὁμολογεῖν καὶ λέγειν ἅπερ αὐτὸς λέγει. εἰ οὖν πῃ ἔχεις συμβαλεῖν τὴν Κρατύλου μαντείαν, ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι· μᾶλλον δὲ αὐτῷ σοι ὅπη δοκεῖ [ἔχειν] περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος ἔτι ἂν ἥδιον πυθοίμην, εἴ σοι βουλομένῳ [ἐστίν].

Crat.384.c ΣΩ Ἦ παῖ Ἱππονίκου Ἑρμογένες, παλαιὰ παροιμία ὅτι χαλεπὰ τὰ καλὰ ἐστὶν ὅπη ἔχει μαθεῖν· καὶ δὴ καὶ τὸ περὶ τῶν ὀνομάτων οὐ σμικρὸν τυγχάνει ὃν μάθημα. εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ἤδη ἡκικήκη παρὰ Προδίκου τὴν πεντηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν, ἣν ἀκούσαντι ὑπάρχει περὶ τοῦτο πεπαιδεῦσθαι, ὡς φησὶν ἐκεῖνος, οὐδὲν ἂν ἐκώλυνεν σε αὐτίκα μάλα εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος· νῦν δὲ οὐκ ἀκήκοα, ἀλλὰ τὴν δραχμιαίαν. οὐκ οὐνοῖ οἶδα πῇ ποτε τὸ ἀληθὲς ἔχει περὶ τῶν τοιούτων· συζητεῖν μέντοι ἔτοιμός εἰμι καὶ σοὶ καὶ Κρατύλῳ κοινῇ. ὅτι δὲ οὐ φησὶ σοὶ Ἑρμογένῃ ὄνομα εἶναι τῇ ἀληθείᾳ, ὥσπερ ὑποπτεύω αὐτὸν σκώπτειν· οἶται γὰρ ἴσως σε χρημάτων ἐφειμένον κτήσεως ἀποτυγχάνειν ἐκάστοτε. ἀλλ’, ὃ νυνδὴ ἔλεγον, εἰδέναι μὲν τὰ τοιαῦτα χαλεπὸν, εἰς τὸ κοινὸν δὲ καταθέντας χρὴ σκοπεῖν εἴτε ὡς σὺ λέγεις ἔχει εἴτε ὡς Κρατύλος.

Crat.385.a ΕΡΜ Καὶ μὴν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, πολλάκις δὴ καὶ τούτῳ διαλεχθεὶς καὶ ἄλλοις πολλοῖς, οὐ δύναμαι πεισθῆναι ὡς ἄλλη τις ὀρθότης ὀνόματος ἢ συνθήκη καὶ ὁμολογία. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ ὅτι ἂν τίς τῷ θῆται ὄνομα, τοῦτο εἶναι τὸ ὀρθόν· καὶ ἂν αὐθὶς γε ἕτερον μεταθῇται, ἐκεῖνο δὲ μηκέτι καλῇ, οὐδὲν ἦττον τὸ ὕστερον ὀρθῶς ἔχειν τοῦ προτέρου, ὥσπερ τοῖς οἰκέταις ἡμεῖς

μετατιθέμεθα [οὐδὲν ἦττον τοῦτ' εἶναι ὀρθὸν τὸ μετατεθὲν τοῦ πρότερον κειμένου]· οὐ γὰρ φύσει ἐκάστω πεφυκέναι ὄνομα οὐδὲν οὐδενί, ἀλλὰ νόμῳ καὶ ἔθει τῶν ἐθισάντων τε καὶ καλούντων. εἰ δέ πῃ ἄλλη ἔχει, ἔτοιμος ἔγωγε καὶ μανθάνειν καὶ ἀκούειν οὐ μόνον παρὰ Κρατύλου, ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλου ὁτιοῦν.

Crat.385.a ΣΩ Ἴσως μέντοι τί λέγεις, ὦ Ἑρμόγενης· σκεψώμεθα δέ. ὃ ἂν φῆς καλῇ τις ἕκαστον, τοῦθ' ἐκάστω ὄνομα;

Crat.385.a ΕΡΜ Ἐμοιγε δοκεῖ.

Crat.385.a ΣΩ Καὶ ἐὰν ιδιώτης καλῇ καὶ ἐὰν πόλις;

Crat.385.a ΕΡΜ Φημί.

Crat.385.b ΣΩ Τί οὖν; ἐὰν ἐγὼ καλῶ ὅτιοῦν τῶν ὄντων, οἷον ὃ νῦν καλοῦμεν ἄνθρωπον, ἐὰν ἐγὼ τοῦτο ἵππον προσαγορεύω, ὃ δὲ νῦν ἵππον, ἄνθρωπον, ἔσται δημοσίᾳ μὲν ὄνομα ἄνθρωπος τῷ αὐτῷ, ἰδίᾳ δὲ ἵππος; καὶ ἰδίᾳ μὲν αὖ ἄνθρωπος, δημοσίᾳ δὲ ἵππος; οὕτω λέγεις;

Crat.385.b ΕΡΜ Ἐμοιγε δοκεῖ.

Crat.385.b ΣΩ Φέρε δὴ μοι τόδε εἰπέ· καλεῖς τι ἀληθῆ λέγειν καὶ ψευδῆ;

Crat.385.b ΕΡΜ Ἐγωγε.

Crat.385.b ΣΩ Οὐκοῦν εἴη ἂν λόγος ἀληθῆς, ὃ δὲ ψευδῆς;

Crat.385.b ΕΡΜ Πάνυ γε.

Crat.385.b ΣΩ Ἄρ' οὖν οὗτος ὃς ἂν τὰ ὄντα λέγῃ ὥς ἔστιν, ἀληθῆς· ὃς δ' ἂν ὥς οὐκ ἔστιν, ψευδῆς;

Crat.385.b ΕΡΜ Ναί.

Crat.385.b ΣΩ Ἔστιν ἄρα τοῦτο, λόγῳ λέγειν τὰ ὄντα τε καὶ μὴ;

Crat.385.c ΕΡΜ Πάνυ γε.

Crat.385.c ΣΩ Ὁ λόγος δ' ἐστὶν ὁ ἀληθῆς πότερον μὲν ὅλος ἀληθῆς, τὰ μόρια δ' αὐτοῦ οὐκ ἀληθῆ;

Crat.385.c ΕΡΜ Οὐκ, ἀλλὰ καὶ τὰ μόρια.

Crat.385.c ΣΩ Πότερον δὲ τὰ μὲν μεγάλα μόρια ἀληθῆ, τὰ δὲ σμικρὰ οὐ· ἢ πάντα;

Crat.385.c ΕΡΜ Πάντα, οἷμαι ἔγωγε.

Crat.385.c ΣΩ Ἔστιν οὖν ὅτι λέγεις λόγου σμικρότερον μόριον ἄλλο ἢ ὄνομα;

Crat.385.c ΕΡΜ Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο σμικρότατον.

Crat.385.c ΣΩ Καὶ τοῦτο [ὄνομα] ἄρα τὸ τοῦ ἀληθοῦς λόγου λέγεται;

Crat.385.c ΕΡΜ Ναί.

Crat.385.c ΣΩ Ἀληθές γε, ὥς φῆς.

Crat.385.c ΕΡΜ Ναί.

Crat.385.c ΣΩ Τὸ δὲ τοῦ ψεύδους μόριον οὐ ψεῦδος;

Crat.385.c ΕΡΜ Φημί.

Crat.385.d ΣΩ Ἔστιν ἄρα ὄνομα ψεῦδος καὶ ἀληθές λέγειν, εἴπερ καὶ λόγον;

Crat.385.d ΕΡΜ Πῶς γὰρ οὐ;

Crat.385.d ΣΩ Ὁ ἂν ἄρα ἕκαστος φῇ τῷ ὄνομα εἶναι, τοῦτό ἐστιν ἐκάστω ὄνομα;

Crat.385.d ΕΡΜ Ναί.

Crat.385.d ΣΩ Ἦ καὶ ὅποσα ἂν φῇ τις ἐκάστω ὀνόματα εἶναι, τοσαῦτα ἔσται καὶ τότε ὅποταν φῇ;

Crat.385.e ΕΡΜ Οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ὀνόματος ἄλλην ὀρθότητα ἢ ταύτην, ἐμοὶ μὲν ἕτερον εἶναι καλεῖν ἐκάστω ὄνομα, ὃ ἐγὼ ἐθέμην, σοὶ δὲ ἕτερον, ὃ αὖ σύ. οὕτω δὲ καὶ ταῖς πόλεσιν ὀρῶ

ιδία [ἐκάσταις] ἐνίοις ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς κείμενα ὀνόματα, καὶ Ἑλλησι παρὰ τοὺς ἄλλους
Ἑλληνας, καὶ Ἑλλησι παρὰ βαρβάρους.

Crat.386.a ΣΩ Φέρε δὴ ἴδωμεν, ὦ Ἑρμόγενης, πότερον καὶ τὰ ὄντα οὕτως ἔχειν σοι φαίνεται, ἰδίᾳ αὐτῶν ἢ οὐσία εἶναι ἐκάστω, ὥσπερ Πρωταγόρας ἔλεγεν λέγων “πάντων χρημάτων μέτρον” εἶναι ἄνθρωπον—ὡς ἄρα οἷα μὲν ἂν ἐμοὶ φαίνηται τὰ πράγματα [εἶναι], τοιαῦτα μὲν ἔστιν ἐμοί· οἷα δ’ ἂν σοί, τοιαῦτα δὲ σοί—ἢ ἔχειν δοκεῖ σοι αὐτὰ αὐτῶν τινα βεβαιότητα τῆς οὐσίας;

Crat.386.a EPM Ἦδη ποτὲ ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἀπορῶν καὶ ἐνταῦθα ἐξηνέχθην εἰς ἅπερ Πρωταγόρας λέγει· οὐ πάνυ τι μέντοι μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν.

Crat.386.b ΣΩ Τί δέ; ἐς τόδε ἤδη ἐξηνέχθης, ὥστε μὴ πάνυ σοι δοκεῖν εἶναι τινα ἄνθρωπον πονηρόν;

Crat.386.b EPM Οὐ μὰ τὸν Δία, ἀλλὰ πολλάκις δὴ αὐτὸ πέπονθα, ὥστε μοι δοκεῖν πάνυ πονηροὺς εἶναι τινὰς ἀνθρώπους, καὶ μάλα συχνούς.

Crat.386.b ΣΩ Τί δέ; πάνυ χρηστοὶ οὐπω σοι ἔδοξαν εἶναι [ἄνθρωποι];

Crat.386.b EPM Καὶ μάλα ὀλίγοι.

Crat.386.b ΣΩ Ἦδοξάν δ’ οὖν;

Crat.386.b EPM Ἐμοιγε.

Crat.386.c ΣΩ Πῶς οὖν τοῦτο τίθεται; ἄρ’ ὥδε· τοὺς μὲν πάνυ χρηστοὺς πάνυ φρονίμους, τοὺς δὲ πάνυ πονηροὺς πάνυ ἄφρονες;

Crat.386.c EPM Ἐμοιγε δοκεῖ οὕτως.

Crat.386.c ΣΩ Οἷόν τε οὖν [ἐστίν], εἰ Πρωταγόρας ἀληθῆ ἔλεγεν καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀλήθεια, τὸ οἷα ἂν δοκῇ ἐκάστω τοιαῦτα καὶ εἶναι, τοὺς μὲν ἡμῶν φρονίμους εἶναι, τοὺς δὲ ἄφρονες;

Crat.386.c EPM Οὐ δῆτα.

Crat.386.d ΣΩ Καὶ ταῦτά γε, ὡς ἐγὼμαι, σοὶ πάνυ δοκεῖ, φρονήσεως οὔσης καὶ ἀφροσύνης μὴ πάνυ δυνατὸν εἶναι Πρωταγόραν ἀληθῆ λέγειν· οὐδὲν γὰρ ἂν που τῇ ἀληθείᾳ ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου φρονιμώτερος εἴη, εἴπερ ἂν ἐκάστω δοκῇ ἐκάστω ἀληθῆ ἔσται.

Crat.386.d EPM Ἔστι ταῦτα.

Crat.386.d ΣΩ Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατ’ Εὐθύδημόν γε οἶμαι σοὶ δοκεῖ πᾶσι πάντα ὁμοίως εἶναι ἅμα καὶ ἀεὶ· οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτως εἶεν οἱ μὲν χρηστοί, οἱ δὲ πονηροί, εἰ ὁμοίως ἅπασι καὶ ἀεὶ ἀρετὴ τε καὶ κακία εἴη.

Crat.386.d EPM Ἀληθῆ λέγεις.

Crat.386.e ΣΩ Οὐκοῦν εἰ μήτε πᾶσι πάντα ἐστὶν ὁμοίως ἅμα καὶ ἀεὶ, μήτε ἐκάστω ἰδίᾳ ἕκαστον [τῶν ὄντων ἐστίν], δῆλον δὴ ὅτι αὐτὰ αὐτῶν οὐσίαν ἔχοντά τινα βέβαιόν ἐστι τὰ πράγματα, οὐ πρὸς ἡμᾶς οὐδὲ ὑφ’ ἡμῶν ἐλκόμενα ἄνω καὶ κάτω τῷ ἡμετέρῳ φαντάσματι, ἀλλὰ καθ’ αὐτὰ πρὸς τὴν αὐτῶν οὐσίαν ἔχοντα ἥπερ πέφυκεν.

Crat.386.e EPM Δοκεῖ μοι, ὦ Σώκρατες, οὕτω.

Crat.386.e ΣΩ Πότερον οὖν αὐτὰ μὲν ἂν εἴη οὕτω πεφυκότα, αἱ δὲ πράξεις αὐτῶν οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον; ἢ οὐ καὶ αὐταὶ ἔν τι εἶδος τῶν ὄντων εἰσὶν, αἱ πράξεις;

Crat.387.a EPM Πάνυ γε καὶ αὐταί.

Crat.387.b ΣΩ Κατὰ τὴν αὐτῶν ἄρα φύσιν καὶ αἱ πράξεις πράττονται, οὐ κατὰ τὴν ἡμετέραν δόξαν. οἷον ἐάν τι ἐπιχειρήσωμεν ἡμεῖς τῶν ὄντων τέμνειν, πότερον ἡμῖν τμητέον [ἐστίν] ἕκαστον ὥς ἂν ἡμεῖς βουλώμεθα καὶ ᾧ ἂν βουληθῶμεν, ἢ ἐάν μὲν κατὰ τὴν φύσιν βουληθῶμεν ἕκαστον

τέμνειν τοῦ τέμνειν τε καὶ τέμνεσθαι καὶ ὧ πέφυκε, τεμοῦμέν τε καὶ πλέον τι ἡμῖν ἔσται καὶ ὀρθῶς πράξομεν τοῦτο, ἐὰν δὲ παρὰ φύσιν, ἐξαμαρτησόμεθά τε καὶ οὐδὲν πράξομεν;

Crat.387.b EPM Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτω.

Crat.387.b ΣΩ Οὐκοῦν καὶ ἐὰν κάειν τι ἐπιχειρήσωμεν, οὐ κατὰ πᾶσαν δόξαν δεῖ κάειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὀρθήν; αὕτη δ' ἐστὶν ἣ ἐπεφύκει ἕκαστον κάεσθαι τε καὶ κάειν καὶ ὧ ἐπεφύκει;

Crat.387.b EPM Ἔστι ταῦτα.

Crat.387.b ΣΩ Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα οὕτω;

Crat.387.b EPM Πάνυ γε.

Crat.387.b ΣΩ Ἄρ' οὖν οὐ καὶ τὸ λέγειν μία τις τῶν πράξεων ἐστίν;

Crat.387.b EPM Ναί.

Crat.387.c ΣΩ Πότερον οὖν ἢ ἂν τῷ δοκῇ λεκτέον εἶναι, ταύτῃ λέγων ὀρθῶς λέξει, ἢ ἐὰν μὲν ἢ πέφυκε τὰ πράγματα λέγειν τε καὶ λέγεσθαι καὶ ὧ, ταύτῃ καὶ τούτῳ λέγῃ, πλέον τέ τι ποιήσει καὶ ἐρεῖ ἂν δὲ μή, ἐξαμαρτήσεται τε καὶ οὐδὲν ποιήσει;

Crat.387.c EPM Οὕτω μοι δοκεῖ ὡς λέγεις.

Crat.387.c ΣΩ Οὐκοῦν τοῦ λέγειν μόνιον τὸ ὀνομάζειν; διονομάζοντες γάρ που λέγουσι τοὺς λόγους.

Crat.387.c EPM Πάνυ γε.

Crat.387.c ΣΩ Οὐκοῦν καὶ τὸ ὀνομάζειν πρᾶξις [τίς] ἐστίν, εἴπερ καὶ τὸ λέγειν πρᾶξις τις ἦν περὶ τὰ πράγματα;

Crat.387.d EPM Ναί.

Crat.387.d ΣΩ Αἱ δὲ πράξεις ἐφάνησαν ἡμῖν οὐ πρὸς ἡμᾶς οὔσαι, ἀλλ' αὐτῶν τινα ἰδίαν φύσιν ἔχουσαι;

Crat.387.d EPM Ἔστι ταῦτα.

Crat.387.d ΣΩ Οὐκοῦν καὶ ὀνομαστέον [ἐστὶν] ἢ πέφυκε τὰ πράγματα ὀνομάζειν τε καὶ ὀνομάζεσθαι καὶ ὧ, ἀλλ' οὐχ ἢ ἂν ἡμεῖς βουλευθῶμεν, εἴπερ τι τοῖς ἔμπροσθεν μέλλει ὁμολογούμενον εἶναι; καὶ οὕτω μὲν ἂν πλέον τι ποιοῖμεν καὶ ὀνομάζοιμεν, ἄλλως δὲ οὔ;

Crat.387.d EPM Φαίνεται μοι.

Crat.387.d ΣΩ Φέρε δὴ, ὃ ἔδει τέμνειν, ἔδει τῷ, φαμέν, τέμνειν;

Crat.387.e EPM Ναί.

Crat.387.e ΣΩ Καὶ ὃ ἔδει κερκίζειν, ἔδει τῷ κερκίζειν; καὶ ὃ ἔδει τρυπᾶν, ἔδει τῷ τρυπᾶν;

Crat.387.e EPM Πάνυ γε.

Crat.388.a ΣΩ Καὶ ὃ ἔδει δὴ ὀνομάζειν, ἔδει τῷ ὀνομάζειν;

Crat.388.a EPM Ἔστι ταῦτα.

Crat.388.a ΣΩ Τί δὲ ἦν ἐκεῖνο ὧ ἔδει τρυπᾶν;

Crat.388.a EPM Τρύπανον.

Crat.388.a ΣΩ Τί δὲ ὧ κερκίζειν;

Crat.388.a EPM Κερκίς.

Crat.388.a ΣΩ Τί δὲ ὧ ὀνομάζειν;

Crat.388.a EPM Ὄνομα.

Crat.388.a ΣΩ Εὖ λέγεις. ὄργανον ἄρα τί ἐστὶ καὶ τὸ ὄνομα.

Crat.388.a EPM Πάνυ γε.

Crat.388.a

ΣΩ Εἰ οὖν ἐγὼ ἐροίμην “Τί ἦν ὄργανον ἢ κερκίς;” οὐχ ᾧ κερκίζομεν;

Crat.388.b EPM Ναί.

Crat.388.b ΣΩ Κερκίζοντες δὲ τί δρῶμεν; οὐ τὴν κρόκην καὶ τοὺς στήμονας συγκεχυμένους διακρίνομεν;

Crat.388.b EPM Ναί.

Crat.388.b ΣΩ Οὐκοῦν καὶ περὶ τρυπάνου ἔξεις οὕτως εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἄλλων;

Crat.388.b EPM Πάνυ γε.

Crat.388.b ΣΩ Ἔχεις δὴ καὶ περὶ ὀνόματος οὕτως εἰπεῖν; ὀργάνῳ ὄντι τῷ ὀνόματι ὀνομάζοντες τί ποιοῦμεν;

Crat.388.b EPM Οὐκ ἔχω λέγειν.

Crat.388.b ΣΩ Ἄρ’ οὐ διδάσκομέν τι ἀλλήλους καὶ τὰ πράγματα διακρίνομεν ἢ ἔχει;

Crat.388.b EPM Πάνυ γε.

Crat.388.c ΣΩ Ὅνομα ἄρα διδασκαλικόν τί ἐστὶν ὄργανον καὶ διακριτικὸν τῆς οὐσίας ὥσπερ κερκὶς ὑφάσματος.

Crat.388.c EPM Ναί.

Crat.388.c ΣΩ Ὑφαντικὸν δέ γε ἢ κερκίς;

Crat.388.c EPM Πῶς δ’ οὐ;

Crat.388.c ΣΩ Ὑφαντικὸς μὲν ἄρα κερκίδι καλῶς χρήσεται, καλῶς δ’ ἐστὶν ὑφαντικῶς διδασκαλικὸς δὲ ὀνόματι, καλῶς δ’ ἐστὶ διδασκαλικῶς.

Crat.388.c EPM Ναί.

Crat.388.c ΣΩ Τῷ τίνος οὖν ἔργῳ ὁ ὑφάντης καλῶς χρήσεται ὅταν τῇ κερκίδι χρῆται;

Crat.388.c EPM Τῷ τοῦ τέκτονος.

Crat.388.c ΣΩ Πᾶς δὲ τέκτων ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων;

Crat.388.d EPM Ὁ τὴν τέχνην.

Crat.388.d ΣΩ Τῷ τίνος δὲ ἔργῳ ὁ τρυπητής καλῶς χρήσεται ὅταν τῷ τρυπάνῳ χρῆται;

Crat.388.d EPM Τῷ τοῦ χαλκέως.

Crat.388.d ΣΩ Ἄρ’ οὖν πᾶς χαλκεὺς ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων;

Crat.388.d EPM Ὁ τὴν τέχνην.

Crat.388.d ΣΩ Εἶεν. τῷ δὲ τίνος ἔργῳ ὁ διδασκαλικὸς χρήσεται ὅταν τῷ ὀνόματι χρῆται;

Crat.388.d EPM Οὐδὲ τοῦτ’ ἔχω.

Crat.388.d ΣΩ Οὐδὲ τοῦτό γ’ ἔχεις εἰπεῖν, τίς παραδίδωσιν ἡμῖν τὰ ὀνόματα οἷς χρώμεθα;

Crat.388.d EPM Οὐ δῆτα.

Crat.388.d ΣΩ Ἄρ’ οὐχὶ ὁ νόμος δοκεῖ σοι [εἶναι] ὁ παραδιδούς αὐτά;

Crat.388.e EPM Ὡοικεν.

Crat.388.e ΣΩ Νομοθέτου ἄρα ἔργῳ χρήσεται ὁ διδασκαλικὸς ὅταν ὀνόματι χρῆται;

Crat.388.e EPM Δοκεῖ μοι.

Crat.388.e ΣΩ Νομοθέτης δέ σοι δοκεῖ πᾶς εἶναι ἀνὴρ ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων;

Crat.388.e EPM Ὁ τὴν τέχνην.

Crat.389.a

ΣΩ Οὐκ ἄρα παντὸς ἀνδρός, ὃ Ἑρμόγενης, ὄνομα θέσθαι [ἐστὶν] ἀλλὰ τινος ὀνοματουργοῦ οὗτος δ' ἐστίν, ὡς ἔοικεν, ὁ νομοθέτης, ὃς δὴ τῶν δημιουργῶν σπανιώτατος ἐν ἀνθρώποις γίγνεται.

Crat.389.a EPM Ὑοικεν.

Crat.389.a ΣΩ Ἰθι δὴ, ἐπίσκεψαι ποῖ βλέπων ὁ νομοθέτης τὰ ὀνόματα τίθεται· ἐκ τῶν ἔμπροσθεν δὲ ἀνάσκεψαι. ποῖ βλέπων ὁ τέκτων τὴν κερκίδα ποιεῖ; ἄρ' οὐ πρὸς τοιοῦτόν τι ὁ ἐπεφύκει κερκίζειν;

Crat.389.b EPM Πάνυ γε.

Crat.389.b ΣΩ Τί δέ; ἂν καταγῇ αὐτῷ ἡ κερκὶς ποιοῦντι, πότερον πάλιν ποιήσει ἄλλην πρὸς τὴν κατεαγυῖαν βλέπων, ἢ πρὸς ἐκεῖνο τὸ εἶδος πρὸς ὅπερ καὶ ἦν κατέαξεν ἐποίει;

Crat.389.b EPM Πρὸς ἐκεῖνο, ἔμοιγε δοκεῖ.

Crat.389.b ΣΩ Οὐκοῦν ἐκεῖνο δικαιοτάτ' ἂν αὐτὸ ὃ ἔστιν κερκὶς καλέσαιμεν;

Crat.389.b EPM Ὑμοιγε δοκεῖ.

Crat.389.c ΣΩ Οὐκοῦν ἐπειδὴν δέη λεπτῷ ἱματίῳ ἢ παχεῖ ἢ λινῷ ἢ ἐρεῳ ἢ ὀποιῶσιν τινι κερκίδα ποιεῖν, πάσας μὲν δεῖ τὸ τῆς κερκίδος ἔχειν εἶδος, οἷα δ' ἐκάστω καλλίστη ἐπεφύκει, ταύτην ἀποδιδόναι τὴν φύσιν εἰς τὸ ἔργον ἕκαστον;

Crat.389.c EPM Ναί.

Crat.389.c ΣΩ Καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὴ ὀργάνων ὁ αὐτὸς τρόπος· τὸ φύσει ἐκάστω πεφυκὸς ὄργανον ἐξευρόντα δεῖ ἀποδοῦναι εἰς ἐκεῖνο ἐξ οὗ ἂν ποιῇ [τὸ ἔργον], οὐχ οἷον ἂν αὐτὸς βουλευθῇ, ἀλλ' οἷον ἐπεφύκει. τὸ φύσει γὰρ ἐκάστω, ὡς ἔοικε, τρύπανον πεφυκὸς εἰς τὸν σίδηρον δεῖ ἐπίστασθαι τιθέναι.

Crat.389.c EPM Πάνυ γε.

Crat.389.c ΣΩ Καὶ τὴν φύσει κερκίδα ἐκάστω πεφυκυῖαν εἰς ξύλον.

Crat.389.d EPM Ὑεστι ταῦτα.

Crat.389.d ΣΩ Φύσει γὰρ ἦν ἐκάστω εἶδει ὑφάσματος, ὡς ἔοικεν, ἐκάστη κερκὶς, καὶ τᾶλλα οὕτως.

Crat.389.d EPM Ναί.

Crat.390.a ΣΩ Ἄρ' οὖν, ὃ βέλτιστε, καὶ τὸ ἐκάστω φύσει πεφυκὸς ὄνομα τὸν νομοθέτην ἐκεῖνον εἰς τοὺς φθόγγους καὶ τὰς συλλαβὰς δεῖ ἐπίστασθαι τιθέναι, καὶ βλέποντα πρὸς αὐτὸ ἐκεῖνο ὃ ἔστιν ὄνομα, πάντα τὰ ὀνόματα ποιεῖν τε καὶ τίθεσθαι, εἰ μέλλει κύριος εἶναι ὀνομάτων θέτης; εἰ δὲ μὴ εἰς τὰς αὐτὰς συλλαβὰς ἕκαστος ὁ νομοθέτης τίθησιν, οὐδὲν δεῖ τοῦτο ἅ <μφι> γνοεῖν· οὐδὲ γὰρ εἰς τὸν αὐτὸν σίδηρον ἅπας χαλκεὺς τίθησιν, τοῦ αὐτοῦ ἔνεκα ποιῶν τὸ αὐτὸ ὄργανον· ἀλλ' ὅμως, ἕως ἂν τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἀποδιδῶ, ἐάντε ἐν ἄλλῳ σιδήρῳ, ὅμως ὀρθῶς ἔχει τὸ ὄργανον, ἐάντε ἐνθάδε ἐάντε ἐν βαρβάροις τις ποιῇ. ἦ γάρ;

Crat.390.a EPM Πάνυ γε.

Crat.390.a ΣΩ Οὐκοῦν οὕτως ἀξιώσεις καὶ τὸν νομοθέτην τόν τε ἐνθάδε καὶ τὸν ἐν τοῖς βαρβάροις, ἕως ἂν τὸ τοῦ ὀνόματος εἶδος ἀποδιδῶ τὸ προσῆκον ἐκάστω ἐν ὁποιασοῦν συλλαβαῖς, οὐδὲν χεῖρω νομοθέτην εἶναι τὸν ἐνθάδε ἢ τὸν ὁποιοῦν ἄλλοθι;

Crat.390.b EPM Πάνυ γε.

Crat.390.b ΣΩ Τίς οὖν ὁ γνωσόμενος εἰ τὸ προσῆκον εἶδος κερκίδος ἐν ὀποιῶσιν ξύλῳ κεῖται; ὁ ποιήσας, ὁ τέκτων, ἢ ὁ χρησόμενος [ὁ] ὑφάντης;

Crat.390.b EPM Εἰκὸς μὲν μᾶλλον, ὃ Σώκρατες, τὸν χρησόμενον.

Crat.390.b

ΣΩ Τίς οὖν ὁ τῷ τοῦ λυροποιοῦ ἔργῳ χρησόμενος; ἄρ' οὐχ οὗτος δὲ ἐπίσταιτο ἂν ἐργαζομένῳ
κάλλιστα ἐπιστατεῖν καὶ εἰργασμένον γνοίῃ εἴτ' εὖ εἵργασται εἴτε μή;

Crat.390.b EPM Πάνυ γε.

Crat.390.b ΣΩ Τίς;

Crat.390.b EPM Ὁ κιθαριστής.

Crat.390.c ΣΩ Τίς δὲ ὁ τῷ τοῦ ναυπηγοῦ;

Crat.390.c EPM Κυβερνήτης.

Crat.390.c ΣΩ Τίς δὲ τῷ τοῦ νομοθέτου ἔργῳ ἐπιστατήσείε τ' ἂν κάλλιστα καὶ εἰργασμένον κρίνειε καὶ
ἐνθάδε καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις; ἄρ' οὐχ ὅσπερ χρήσεται;

Crat.390.c EPM Ναί.

Crat.390.c ΣΩ Ἄρ' οὖν οὐχ ὁ ἐρωτᾶν ἐπιστάμενος οὗτός ἐστιν;

Crat.390.c EPM Πάνυ γε.

Crat.390.c ΣΩ Ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἀποκρίνεσθαι;

Crat.390.c EPM Ναί.

Crat.390.c ΣΩ Τὸν δὲ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον ἄλλο τι σὺ καλεῖς ἢ διαλεκτικόν;

Crat.390.d EPM Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο.

Crat.390.d ΣΩ Τέκτονος μὲν ἄρα ἔργον ἐστὶν ποιῆσαι πηδάλιον ἐπιστατοῦντος κυβερνήτου, εἰ μέλλει
καλὸν εἶναι τὸ πηδάλιον.

Crat.390.d EPM Φαίνεται.

Crat.390.d ΣΩ Νομοθέτου δέ γε, ὥς ἔοικεν, ὄνομα, ἐπιστάτην ἔχοντος διαλεκτικὸν ἄνδρα, εἰ μέλλει καλῶς
ὀνόματα θήσεσθαι.

Crat.390.d EPM Ὑπάρχει ταῦτα.

Crat.390.e ΣΩ Κινδυνεύει ἄρα, ὦ Ἑρμόγετες, εἶναι οὐ φαῦλον, ὥς σὺ οἶε, ἢ τοῦ ὀνόματος θέσις, οὐδὲ
φαύλων ἀνδρῶν οὐδὲ τῶν ἐπιτυχόντων. καὶ Κρατύλος ἀληθῆ λέγει λέγων φύσει τὰ ὀνόματα
εἶναι τοῖς πράγμασι, καὶ οὐ πάντα δημιουργὸν ὀνομάτων εἶναι, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνον τὸν
ἀποβλέποντα εἰς τὸ τῇ φύσει ὄνομα ὃν ἐκάστῳ καὶ δυνάμενον αὐτοῦ τὸ εἶδος τιθέναι εἰς τε τὰ
γράμματα καὶ τὰς συλλαβάς.

Crat.391.a EPM Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ὅπως χρή πρὸς ἃ λέγεις ἐναντιοῦσθαι. ἴσως μέντοι οὐ ῥάδιόν ἐστιν
οὕτως ἐξαίφνης πεισθῆναι, ἀλλὰ δοκῶ μοι ὥδε ἂν μᾶλλον πιθέσθαι σοι, εἴ μοι δείξειας ἥντινα
φῆς εἶναι τὴν φύσει ὀρθότητα ὀνόματος.

Crat.391.b ΣΩ Ἐγὼ μὲν, ὦ μακάριε Ἑρμόγετες, οὐδεμίαν λέγω, ἀλλ' ἐπελάθου γε ὧν ὀλίγον πρότερον
ἔλεγον, ὅτι οὐκ εἰδείην ἀλλὰ σκεψοίμην μετὰ σοῦ. νῦν δὲ σκοπούμενοις ἡμῖν, ἐμοί τε καὶ σοί,
τοσοῦτον μὲν ἤδη φαίνεται παρὰ τὰ πρότερα, φύσει τέ τινα ὀρθότητα ἔχον εἶναι τὸ ὄνομα καὶ
οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐπίστασθαι [καλῶς] αὐτὸ πράγματι ὁτῶν θέσθαι ἢ οὐ;

Crat.391.b EPM Πάνυ γε.

Crat.391.b ΣΩ Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο χρή ζητεῖν, εἴπερ ἐπιθυμεῖς εἰδέναι, ἥτις ποτ' αὖ ἐστὶν αὐτοῦ ἡ
ὀρθότης.

Crat.391.b EPM Ἀλλὰ μὴν ἐπιθυμῶ γε εἰδέναι.

Crat.391.b ΣΩ Σκόπει τοίνυν.

Crat.391.b EPM Πῶς οὖν χρή σκοπεῖν;

Crat.391.c

ΣΩ Ὁρθοτάτη μὲν τῆς σκέψεως, ὦ ἐταῖρε, μετὰ τῶν ἐπισταμένων, χρήματα ἐκείνοις τελοῦντα καὶ χάριτας κατατιθέμενον. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ σοφισταί, οἷσπερ καὶ ὁ ἀδελφός σου Καλλίας πολλὰ τελέσας χρήματα σοφὸς δοκεῖ εἶναι. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐγκρατὴς εἶ τῶν πατρῶων, λιπαρεῖν χρή τὸν ἀδελφὸν καὶ δεῖσθαι αὐτοῦ διδάξαι σε τὴν ὀρθότητα περὶ τῶν τοιούτων ἢν ἔμαθεν παρὰ Πρωταγόρου.

Crat.391.c EPM Ἄτοπος μεντὰν εἴη μου, ὦ Σώκρατες, ἡ δέησις, εἰ τὴν μὲν Ἀλήθειαν τὴν Πρωταγόρου ὅλως οὐκ ἀποδέχομαι, τὰ δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀληθείᾳ ῥηθέντα ἀγαπῶην ὥς του ἄξια.

Crat.391.d ΣΩ Ἀλλ' εἰ μὴ αὖ σε ταῦτα ἀρέσκει, παρ' Ὀμήρου χρή μανθάνειν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ποιητῶν.

Crat.391.d EPM Καὶ τί λέγει, ὦ Σώκρατες, Ὅμηρος περὶ ὀνομάτων, καὶ ποῦ;

Crat.391.e ΣΩ Πολλαχοῦ· μέγιστα δὲ καὶ κάλλιστα ἐν οἷς διορίζει ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἅ τε οἱ ἄνθρωποι ὀνόματα καλοῦσι καὶ οἱ θεοί. ἢ οὐκ οἶει αὐτὸν μέγα τι καὶ θαυμάσιον λέγειν ἐν τούτοις περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος; δῆλον γὰρ δὴ ὅτι οἱ γε θεοὶ αὐτὰ καλοῦσιν πρὸς ὀρθότητα ἅπερ ἔστι φύσει ὀνόματα· ἢ σὺ οὐκ οἶει;

Crat.391.e EPM Εὖ οἶδα μὲν οὖν ἔγωγε, εἵπερ καλοῦσιν, ὅτι ὀρθῶς καλοῦσιν. ἀλλὰ ποῖα ταῦτα λέγεις;

Crat.391.e ΣΩ Οὐκ οἶσθα ὅτι περὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἐν τῇ Τροίᾳ, ὃς ἔμονομάχει τῷ Ἡφαίστῳ, “ὄν Ξάνθον,” φησί, “καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον;”

Crat.392.a EPM Ἐγώ γε.

Crat.392.b ΣΩ Τί οὖν δῆ; οὐκ οἶει τοῦτο σεμνόν τι εἶναι γινῶναι, ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει ἐκείνον τὸν ποταμὸν Ξάνθον καλεῖν μᾶλλον ἢ Σκάμανδρον; εἰ δὲ βούλει, περὶ τῆς ὄρνιθος ἢν λέγει ὅτι— χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν, φαῦλον ἡγή τὸ μάθημα ὅσῳ ὀρθότερόν ἐστι καλεῖσθαι χαλκὶς κυμίνδιδος τῷ αὐτῷ ὀρνέῳ; ἢ τὴν Βατίειάν τε καὶ Μυρίνην, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ τούτου τοῦ ποιητοῦ καὶ ἄλλων; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως μεῖζον ἐστὶν ἢ κατ' ἐμὲ καὶ σὲ ἐξευρεῖν· ὁ δὲ Σκαμάνδριός τε καὶ ὁ Ἀστυάναξ ἀνθρωπινώτερον διασκέψασθαι, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ῥᾶον, ἅ φησιν ὀνόματα εἶναι τῷ τοῦ Ἑκτορος ὑεῖ, τίνα ποτὲ λέγει τὴν ὀρθότητα αὐτῶν. οἶσθα γὰρ δήπου ταῦτα τὰ ἔπη ἐν οἷς ἔνεστιν ἃ ἐγὼ λέγω.

Crat.392.b EPM Πάνυ γε.

Crat.392.c ΣΩ Πότερον οὖν οἶει Ὅμηρον ὀρθότερον ἡγεῖσθαι τῶν ὀνομάτων κεῖσθαι τῷ παιδί, τὸν “Ἀστυάνακτα” ἢ τὸν “Σκαμάνδριον”;

Crat.392.c EPM Οὐκ ἔχω λέγειν.

Crat.392.c ΣΩ Ὡδε δὴ σκόπει. εἴ τις ἔροιτό σε πότερον οἶει ὀρθότερον καλεῖν τὰ ὀνόματα τοὺς φρονιμωτέρους ἢ τοὺς ἀφρονεστέρους;

Crat.392.c EPM Δῆλον δὴ ὅτι τοὺς φρονιμωτέρους, φαίην ἄν.

Crat.392.c ΣΩ Πότερον οὖν αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς πόλεσιν φρονιμώτεραί σοι δοκοῦσιν εἶναι ἢ οἱ ἄνδρες, ὥς τὸ ὅλον εἰπεῖν γένος;

Crat.392.c EPM Οἱ ἄνδρες.

Crat.392.d ΣΩ Οὐκοῦν οἶσθα ὅτι Ὅμηρος τὸ παιδίον τὸ τοῦ Ἑκτορος ὑπὸ τῶν Τρώων φησὶν καλεῖσθαι Ἀστυάνακτα, Σκαμάνδριον δὲ δῆλον ὅτι ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἐπειδὴ οἱ γε ἄνδρες αὐτὸν Ἀστυάνακτα ἐκάλουν;

Crat.392.d EPM Ἐοικέ γε.

Crat.392.d ΣΩ Οὐκοῦν καὶ Ὅμηρος τοὺς Τρῶας σοφωτέρους ἡγεῖτο ἢ τὰς γυναῖκας αὐτῶν;

Crat.392.d EPM Οἶμαι ἔγωγε.

Crat.392.d ΣΩ Τὸν “Ἀστυάνακτα” ἄρα ὀρθότερον ᾤετο κεῖσθαι τῷ παιδί ἢ τὸν “Σκαμάνδριον”;

Crat.392.d EPM Φαίνεται.

Crat.392.e ΣΩ Σκοπῶμεν δὴ διὰ τί ποτε. ἢ αὐτὸς ἡμῖν κάλλιστα ὑφηγεῖται τὸ διότι; φησὶν γάρ— οἷος γάρ σφιν ἔρυτο πόλιν καὶ τείχεα μακρά. διὰ ταῦτα δὴ, ὡς ἔοικεν, ὀρθῶς ἔχει καλεῖν τὸν τοῦ σωτήρος ὑὸν Ἀστυάνακτα τούτου ὃ ἔσφζεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὡς φησιν Ὅμηρος.

Crat.392.e EPM Φαίνεται μοι.

Crat.392.e ΣΩ Τί δὴ ποτε; οὐ γάρ πω οὐδ' αὐτὸς ἔγωγε μανθάνω· ὦ Ἑρμόγενης, σὺ δὲ μανθάνεις;

Crat.393.a EPM Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

Crat.393.a ΣΩ Ἀλλ' ἄρα, ὠγαθέ, καὶ τῷ Ἑκτορι αὐτὸς ἔθετο τὸ ὄνομα Ὅμηρος;

Crat.393.a EPM Τί δὴ;

Crat.393.b ΣΩ Ὅτι μοι δοκεῖ καὶ τοῦτο παραπλήσιόν τι εἶναι τῷ Ἀστυάνακτι, καὶ ἔοικεν Ἑλληνικοῖς ταῦτα [τὰ ὀνόματα]. ὁ γὰρ “ἄναξ” καὶ ὁ “ἔκτωρ” σχεδόν τι ταῦτὸν σημαίνει, βασιλικά ἀμφοτέρω εἶναι τὰ ὀνόματα· οὗ γὰρ ἂν τις “ἄναξ” ἦ, καὶ “ἔκτωρ” δήπου ἐστὶν τούτου· δηλὸν γὰρ ὅτι κρατεῖ τε αὐτοῦ καὶ κέκτηται καὶ ἔχει αὐτό. ἢ οὐδὲν σοι δοκῶ λέγειν, ἀλλὰ λανθάνω καὶ ἐμαυτὸν οἰόμενός τινας ὥσπερ ἵχνους ἐφάπτεσθαι τῆς Ὀμήρου δόξης περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος;

Crat.393.b EPM Μὰ Δί' οὐ σύ γε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, ἀλλὰ ἴσως τοῦ ἐφάπτη.

Crat.393.c ΣΩ Δίκαιόν γέ τοί ἐστιν, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τὸν λέοντος ἔκγονον λέοντα καλεῖν καὶ τὸν ἵππου ἔκγονον ἵππον. οὐ τι λέγω ἐὰν ὥσπερ τέρας γένηται ἐξ ἵππου ἄλλο τι ἢ ἵππος, ἀλλ' οὐ ἂν ἦ τοῦ γένους ἔκγονον τὴν φύσιν, τοῦτο λέγω· ἐὰν βοδὸς ἔκγονον φύσει ἵππος παρὰ φύσιν τέκη μόσχον, οὐ πῶλον κλητέον ἀλλὰ μόσχον· οὐδ' ἂν ἐξ ἀνθρώπου οἶμαι μὴ τὸ ἀνθρώπου ἔκγονον γένηται, [ἀλλ' ὃ ἂν] τὸ ἔκγονον ἀνθρώπος κλητέος· καὶ τὰ δένδρα ὡσαύτως καὶ τὰ ἄλλα ἅπαντα· ἢ οὐ συνδοκεῖ;

Crat.393.c EPM Συνδοκεῖ.

Crat.393.d ΣΩ Καλῶς λέγεις· φύλαττε γάρ με μή πη παρακρούσωμαί σε. κατὰ γὰρ τὸν αὐτὸν λόγον κἂν ἐκ βασιλέως γίγνηται τι ἔκγονον, βασιλεὺς κλητέος· εἰ δὲ ἐν ἐτέραις συλλαβαῖς ἢ ἐν ἐτέραις τὸ αὐτὸ σημαίνει, οὐδὲν πρᾶγμα· οὐδ' εἰ πρόσκειται τι γράμμα ἢ ἀφήρηται, οὐδὲν οὐδὲ τοῦτο, ἕως ἂν ἐγκρατὴς ἦ ἡ οὐσία τοῦ πράγματος δηλουμένη ἐν τῷ ὀνόματι.

Crat.393.d EPM Πῶς τοῦτο λέγεις;

Crat.393.e ΣΩ Οὐδὲν ποικίλον, ἀλλ' ὥσπερ τῶν στοιχείων οἶσθα ὅτι ὀνόματα λέγομεν ἀλλ' οὐκ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, πλὴν τεττάρων, τοῦ Ε καὶ τοῦ Υ καὶ τοῦ Ο καὶ τοῦ Ω· τοῖς δ' ἄλλοις φωνήεσι τε καὶ ἀφώνοις οἶσθα ὅτι περιτιθέντες ἄλλα γράμματα λέγομεν, ὀνόματα ποιοῦντες· ἀλλ' ἕως ἂν αὐτοῦ δηλουμένην τὴν δύναμιν ἐντιθῶμεν, ὀρθῶς ἔχει ἐκεῖνο τὸ ὄνομα καλεῖν ὃ αὐτὸ ἡμῖν δηλώσει. οἷον τὸ “βῆτα”· ὁρᾷς ὅτι τοῦ ἦτα καὶ τοῦ ταῦ καὶ τοῦ ἄλφα προστεθέντων οὐδὲν ἐλύπησεν, ὥστε μὴ οὐχὶ τὴν ἐκείνου τοῦ στοιχείου φύσιν δηλῶσαι ὅλῳ τῷ ὀνόματι οὐ ἐβούλετο ὁ νομοθέτης· οὕτως ἠπιστήθη καλῶς θέσθαι τοῖς γράμμασι τὰ ὀνόματα.

Crat.394.a EPM Ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν.

Crat.394.d ΣΩ Οὐκοῦν καὶ περὶ βασιλέως ὁ αὐτὸς λόγος; ἔσται γάρ ποτε ἐκ βασιλέως βασιλεὺς, καὶ ἐξ ἀγαθοῦ ἀγαθός, καὶ ἐκ καλοῦ καλός, καὶ τὰ ἄλλα πάντα οὕτως, ἐξ ἐκάστου γένους ἕτερον τοιοῦτον ἔκγονον, ἐὰν μὴ τέρας γίγνηται· κλητέον δὲ ταῦτα ὀνόματα. ποικίλλειν δὲ ἔξεστι ταῖς συλλαβαῖς, ὥστε δόξαι ἂν τῷ ἰδιωτικῶς ἔχοντι ἕτερα εἶναι ἀλλήλων τὰ αὐτὰ ὄντα· ὥσπερ ἡμῖν τὰ τῶν ἱατρῶν φάρμακα χρώμασιν καὶ ὁσμαῖς πεποικιλμένα ἄλλα φαίνεται τὰ αὐτὰ ὄντα, τῷ δέ γε ἱατρῷ, ἅτε τὴν δύναμιν τῶν φαρμάκων σκοπούμεν, τὰ αὐτὰ φαίνεται, καὶ οὐκ ἐκπλήττεται ὑπὸ τῶν προσόντων. οὕτω δὲ ἴσως καὶ ὁ ἐπιστάμενος περὶ ὀνομάτων τὴν δύναμιν αὐτῶν σκοπεῖ, καὶ οὐκ ἐκπλήττεται εἴ τι πρόσκειται γράμμα ἢ μετάκειται ἢ ἀφήρηται, ἢ καὶ ἐν

ἄλλοις παντάπασιν γράμμασιν ἐστὶν ἡ τοῦ ὀνόματος δύναμις. ὥσπερ ὁ νυνδὴ ἐλέγομεν, “Ἀστυάναξ” τε καὶ “Ἐκτωρ” οὐδὲν τῶν αὐτῶν γραμμάτων ἔχει πλὴν τοῦ ταῦ, ἀλλ’ ὅμως ταὐτὸν σημαίνει. καὶ “Ἀρχέπολις” γε τῶν μὲν γραμμάτων τί ἐπικοινωνεῖ; δηλοῖ δὲ ὅμως τὸ αὐτό· καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ οὐδὲν ἄλλ’ ἢ βασιλέα σημαίνει· καὶ ἄλλα γε αὖ στρατηγόν, οἷον “Ἄγις” καὶ “Πολέμαρχος” καὶ “Εὐπόλεμος”. καὶ ἱατρικά γε ἕτερα, “Ἰατροκλῆς” καὶ “Ἀκεσίμβροτος”· καὶ ἕτερα ἂν ἴσως συχνὰ εὐροιμεν ταῖς μὲν συλλαβαῖς καὶ τοῖς γράμμασι διαφωνοῦντα, τῇ δὲ δυνάμει ταὐτὸν φθεγγόμενα. φαίνεται οὕτως ἡ οὐ;

Crat.394.d EPM Πάνυ μὲν οὖν.

Crat.394.d ΣΩ Τοῖς μὲν δὴ κατὰ φύσιν γιγνομένοις τὰ αὐτὰ ἀποδοτέον ὀνόματα.

Crat.394.d EPM Πάνυ γε.

Crat.394.d ΣΩ Τί δὲ τοῖς παρὰ φύσιν, οἳ ἂν ἐν τέρατος εἶδει γένωνται; οἷον ὅταν ἐξ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ θεοσεβοῦς ἀσεβῆς γένηται, ἄρ’ οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, κἂν ἵππος βοδὸς ἔκγονον τέκη, οὐ τοῦ τεκόντος δήπου ἔδει τὴν ἐπωνυμίαν ἔχειν, ἀλλὰ τοῦ γένους οὗ εἶη;

Crat.394.e EPM Πάνυ γε.

Crat.394.e ΣΩ Καὶ τῷ ἐκ τοῦ εὐσεβοῦς ἄρα γενομένῳ ἀσεβεῖ τὸ τοῦ γένους ὄνομα ἀποδοτέον.

Crat.394.e EPM Ἔστι ταῦτα.

Crat.394.e ΣΩ Οὐ “Θεόφιλον,” ὥς ἔοικεν, οὐδὲ “Μνησίθεον” οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν· ἀλλ’ ὅτι τάναντία τούτοις σημαίνει, ἔάνπερ τῆς ὀρθότητος τυγχάνῃ τὰ ὀνόματα.

Crat.394.e EPM Παντός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

Crat.395.a ΣΩ Ὡσπερ γε καὶ ὁ “Ὀρέστης,” ὃ Ἑρμόγενης, κινδυνεύει ὀρθῶς ἔχειν, εἴτε τις τύχη ἔθετο αὐτῷ τὸ ὄνομα εἴτε καὶ ποιητής τις, τὸ θηριῶδες τῆς φύσεως καὶ τὸ ἄγριον αὐτοῦ καὶ τὸ ὀρεινὸν ἐνδεικνύμενος τῷ ὀνόματι.

Crat.395.a EPM Φαίνεται οὕτως, ὦ Σώκρατες.

Crat.395.a ΣΩ Ἔοικεν δέ γε καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ κατὰ φύσιν τὸ ὄνομα εἶναι.

Crat.395.a EPM Φαίνεται.

Crat.395.c ΣΩ Κινδυνεύει γὰρ τοιοῦτός τις εἶναι ὁ “Ἀγαμέμνων,” οἷος ἃ δόξειεν αὐτῷ διαπονεῖσθαι καὶ καρτερεῖν τέλος ἐπιτιθεὶς τοῖς δόξασιν δι’ ἀρετὴν. σημεῖον δὲ αὐτοῦ ἡ ἐν Τροίᾳ μονὴ τοῦ πάθους τε καὶ καρτερίας. ὅτι οὖν ἀγαστὸς κατὰ τὴν ἐπιμονὴν οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐνσημαίνει τὸ ὄνομα ὃ “Ἀγαμέμνων.” ἴσως δὲ καὶ ὁ “Ἀτρεὺς” ὀρθῶς ἔχει. ὁ τε γὰρ τοῦ Χρυσίππου αὐτῷ φόνος καὶ ἃ πρὸς τὸν Θυέστην ὡς ὠμὰ διεπράττετο, πάντα ταῦτα ζημιώδη καὶ ἀτηρὰ πρὸς ἀρετὴν. ἡ οὖν τοῦ ὀνόματος ἐπωνυμία σμικρὸν παρακλίνει καὶ ἐπικεκάλυπται, ὥστε μὴ πᾶσι δηλοῦν τὴν φύσιν τοῦ ἀνδρός· τοῖς δ’ ἐπαΐουσι περὶ ὀνομάτων ἱκανῶς δηλοῖ ὃ βούλεται ὁ “Ἀτρεὺς.” καὶ γὰρ κατὰ τὸ ἀτειρὲς καὶ κατὰ τὸ ἄτρεστον καὶ κατὰ τὸ ἀτηρὸν πανταχῇ ὀρθῶς αὐτῷ τὸ ὄνομα κεῖται. δοκεῖ δέ μοι καὶ τῷ Πέλοπι τὸ ὄνομα ἐμμέτρως κεῖσθαι· σημαίνει γὰρ τοῦτο τὸ ὄνομα τὸν τὰ ἐγγὺς ὀρῶντα [ἄξιον εἶναι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας].

Crat.395.c EPM Πῶς δῆ;

Crat.395.d ΣΩ Οἷόν που καὶ κατ’ ἐκείνου λέγεται τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ τοῦ Μυρτίλου φόνῳ οὐδὲν οἷου τε γενέσθαι προνοηθῆναι οὐδὲ προῖδεῖν τῶν πόρρω τῶν εἰς τὸ πᾶν γένος, ὅσης αὐτὸ δυστυχίας ἐνεπίμπλη, τὸ ἐγγὺς μόνον ὀρῶν καὶ τὸ παραχρῆμα—τοῦτο δ’ ἐστὶ “πέλας”—ἡνίκα προεθυμεῖτο λαβεῖν παντὶ τρόπῳ τὸν τῆς Ἰπποδαμείας γάμον. τῷ δὲ Ταντάλῳ καὶ πᾶς ἂν ἡγήσαιο τοῦνομα ὀρθῶς καὶ κατὰ φύσιν τεθῆναι εἰ ἀληθῆ τὰ περὶ αὐτὸν λεγόμενα.

Crat.395.d EPM Τὰ ποῖα ταῦτα;

Crat.396.d ΣΩ Ἄ τέ που ἔτι ζῶντι δυστυχήματα ἐγένετο πολλὰ καὶ δεινά, ὧν καὶ τέλος ἡ πατὴρ αὐτοῦ ὅλη ἀνετράπετο, καὶ τελευτήσαντι ἐν Ἄιδου ἢ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τοῦ λίθου ταλαντεία θαυμαστὴ ὡς σύμφωνος τῷ ὀνόματι· καὶ ἀτεχνῶς ἔοικεν, ὥσπερ ἂν εἴ τις βουλόμενος ταλάντατον ὀνομάσαι ἀποκρυπτόμενος ὀνομάσειε καὶ εἴποι ἄντ' ἐκείνου “Τάνταλον,” τοιοῦτόν τι καὶ τούτῳ τὸ ὄνομα ἔοικεν ἐκπορίσαι ἢ τύχη τῆς φήμης. φαίνεται δὲ καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ λεγομένῳ τῷ Διὶ παγκάλως τὸ ὄνομα κεῖσθαι· ἔστι δὲ οὐ ῥάδιον κατανοῆσαι. ἀτεχνῶς γὰρ ἔστιν οἷον λόγος τὸ τοῦ Διὸς ὄνομα, διελόντες δὲ αὐτὸ διχῇ οἱ μὲν τῷ ἐτέρῳ μέρει, οἱ δὲ τῷ ἐτέρῳ χρώμεθα—οἱ μὲν γὰρ “Ζῆνα,” οἱ δὲ “Δία” καλοῦσιν—συντιθέμενα δ' εἰς ἓν δηλοῖ τὴν φύσιν τοῦ θεοῦ, ὃ δὴ προσήκειν φάμεν ὀνόματι οἷω τε εἶναι ἀπεργάζεσθαι. οὐ γὰρ ἔστιν ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅστις ἔστιν αἴτιος μᾶλλον τοῦ ζῆν ἢ ὁ ἄρχων τε καὶ βασιλεὺς τῶν πάντων. συμβαίνει οὖν ὀρθῶς ὀνομάζεσθαι οὗτος ὁ θεὸς εἶναι, δι' ὃν ζῆν ἀεὶ πᾶσι τοῖς ζῶσιν ὑπάρχει· διείληπται δὲ δῖχα, ὥσπερ λέγω, ἐν ὃν τὸ ὄνομα, τῷ “Διὶ” καὶ τῷ “Ζηνί.” τοῦτον δὲ Κρόνου ὑὸν ὑβριστικὸν μὲν ἂν τις δόξειεν εἶναι ἀκούσαντι ἐξαίφνης, εὐλογον δὲ μεγάλης τινὸς διανοίας ἔκγονον εἶναι τὸν Δία· κόρον γὰρ σημαίνει οὐ παῖδα, ἀλλὰ τὸ καθαρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκήρατον τοῦ νοῦ. ἔστι δὲ οὗτος Οὐρανοῦ υἱός, ὡς λόγος· ἡ δὲ αὖ ἐς τὸ ἄνω ὄψις καλῶς ἔχει τοῦτο τὸ ὄνομα καλεῖσθαι, “οὐρανία,” ὁρῶσα τὰ ἄνω, ὅθεν δὴ καὶ φασιν, ὧς Ἑρμόγενης, τὸν καθαρὸν νοῦν παραγίγνεσθαι οἱ μετεωρολόγοι, καὶ τῷ οὐρανῷ ὀρθῶς τὸ ὄνομα κεῖσθαι· εἰ δ' ἐμνηστήρην τὴν Ἡσιόδου γενεαλογίαν, τίνας ἔτι τοὺς ἀνωτέρω προγόνους λέγει τούτων, οὐκ ἂν ἐπαυόμην διεξιὼν ὡς ὀρθῶς αὐτοῖς τὰ ὀνόματα κεῖται, ἕως ἀπεπειράθην τῆς σοφίας ταυτησὶ τί ποιήσει, εἰ ἄρα ἀπερεῖ ἢ οὐ, ἢ ἐμοὶ ἐξαίφνης νῦν οὕτως προσπέτωκεν ἄρτι οὐκ οἶδ' ὁπόθεν.

Crat.396.d EPM Καὶ μὲν δὴ, ὦ Σώκρατες, ἀτεχνῶς γέ μοι δοκεῖς ὥσπερ οἱ ἐνθουσιῶντες ἐξαίφνης χρησμοδεῖν.

Crat.397.a ΣΩ Καὶ αἰτιῶμαί γε, ὦ Ἑρμόγενης, μάλιστα αὐτὴν ἀπὸ Εὐθύφρονος τοῦ Προσπαλτίου προσπετωκέναι μοι· ἔωθεν γὰρ πολλὰ αὐτῷ συνῆ καὶ παρεῖχον τὰ ὦτα. κινδυνεύει οὖν ἐνθουσιῶν οὐ μόνον τὰ ὦτά μου ἐμπλῆσαι τῆς δαιμονίας σοφίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ἐπειλῆσθαι. δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι οὕτως ἡμᾶς ποιῆσαι· τὸ μὲν τήμερον εἶναι χρῆσασθαι αὐτῇ καὶ τὰ λοιπὰ περὶ τῶν ὀνομάτων ἐπισκέψασθαι, αὐριον δέ, ἂν καὶ ὑμῖν συνδοκῇ, ἀποδιοπομπησόμεθα τε αὐτὴν καὶ καθαρούμεθα ἐξευρόντες ὅστις τὰ τοιαῦτα δεινὸς καθαίρειν, εἴτε τῶν ἱερέων τις εἴτε τῶν σοφιστῶν.

Crat.397.a EPM Ἀλλ' ἐγὼ μὲν συγχωρῶ· πάνυ γὰρ ἂν ἡδέως τὰ ἐπίλοιπα περὶ τῶν ὀνομάτων ἀκούσαιμι.

Crat.397.c ΣΩ Ἀλλὰ χρὴ οὕτω ποιεῖν. πόθεν οὖν βούλει ἀρξώμεθα διασκοποῦντες, ἐπειδήπερ εἰς τύπον τινὰ ἐμβεβήκαμεν, ἵνα εἰδῶμεν εἰ ἄρα ἡμῖν ἐπιμαρτυρήσει αὐτὰ τὰ ὀνόματα μὴ πάνυ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὕτως ἕκαστα κεῖσθαι, ἀλλ' ἔχειν τινὰ ὀρθότητα; τὰ μὲν οὖν τῶν ἡρώων καὶ ἀνθρώπων λεγόμενα ὀνόματα ἴσως ἂν ἡμᾶς ἐξαπατήσειεν· πολλὰ μὲν γὰρ αὐτῶν κεῖται κατὰ προγόνων ἐπωνυμίας, οὐδὲν προσῆκον ἐνίοις, ὥσπερ κατ' ἀρχὰς ἐλέγομεν, πολλὰ δὲ ὥσπερ εὐχόμενοι τίθενται, οἷον “Εὐτυχίδην” καὶ “Σωσίαν” καὶ “Θεόφιλον” καὶ ἄλλα πολλά. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα δοκεῖ μοι χρῆναι ἔαν· εἰκὸς δὲ μάλιστα ἡμᾶς εὐρεῖν τὰ ὀρθῶς κείμενα περὶ τὰ ἀεὶ ὄντα καὶ πεφυκότα. ἐσπουδᾶσθαι γὰρ ἐνταῦθα μάλιστα πρέπει τὴν θέσιν τῶν ὀνομάτων· ἴσως δ' ἔνια αὐτῶν καὶ ὑπὸ θειοτέρας δυνάμεως ἢ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐτέθη.

Crat.397.c EPM Δοκεῖς μοι καλῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες.

Crat.397.c ΣΩ Ἄρ' οὖν οὐ δίκαιον ἀπὸ τῶν θεῶν ἄρχεσθαι, σκοπούμενους πῇ ποτε αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄνομα οἱ “θεοὶ” ὀρθῶς ἐκλήθησαν;

Crat.397.c EPM Εἰκός γε.

Crat.397.d

ΣΩ Τοιόνδε τοίνυν ἔγωγε ὑποπτεύω· φαίνονται μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα τούτους μόνους [τοὺς θεοὺς] ἡγεῖσθαι οὔσπερ νῦν πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρανόν· ἅτε οὖν αὐτὰ ὀρῶντες πάντα αἰεὶ ἰόντα δρόμῳ καὶ θέοντα, ἀπὸ ταύτης τῆς φύσεως τῆς τοῦ θεῖν “θεοὺς” αὐτοὺς ἐπονομάσαι· ὕστερον δὲ κατανοοῦντες τοὺς ἄλλους πάντας ἤδη τούτῳ τῷ ὀνόματι προσαγορεύειν. ἔοικέ τι ὃ λέγω τῷ ἀληθεῖ ἢ οὐδέν;

Crat.397.d EPM Πάνυ μὲν οὖν ἔοικεν.

Crat.397.d ΣΩ Τί οὖν ἂν μετὰ τοῦτο σκοποῖμεν;

Crat.397.e EPM Δῆλον δὴ ὅτι [δαίμονας τε καὶ ἥρωας καὶ ἀνθρώπους] δαίμονας.

Crat.397.e ΣΩ Καὶ ὥς ἀληθῶς, ὦ Ἑρμόγενης, τί ἂν ποτε νοοῖ τὸ ὄνομα οἱ “δαίμονες”; σκέψαι ἂν τί σοι δόξω εἰπεῖν.

Crat.397.e EPM Λέγε μόνον.

Crat.397.e ΣΩ Οἶσθα οὖν τίνας φησὶν Ἡσίοδος εἶναι τοὺς δαίμονας;

Crat.397.e EPM Οὐκ ἐννοῶ.

Crat.397.e ΣΩ Οὐδὲ ὅτι χρυσοῦν γένος τὸ πρῶτόν φησιν γενέσθαι τῶν ἀνθρώπων;

Crat.397.e EPM Οἶδα τοῦτό γε.

Crat.398.a ΣΩ Λέγει τοίνυν περὶ αὐτοῦ— Αὐτὰρ ἐπειδὴ τοῦτο γένος κατὰ μοῖρ’ ἐκάλυψεν, οἱ μὲν δαίμονες ἄγνοι ὑποχθόνιοι καλέονται, ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.

Crat.398.a EPM Τί οὖν δὴ;

Crat.398.a ΣΩ Ὅτι οἶμαι ἐγὼ λέγειν αὐτὸν τὸ χρυσοῦν γένος οὐκ ἐκ χρυσοῦ πεφυκὸς ἀλλ’ ἀγαθόν τε καὶ καλόν. τεκμήριον δέ μοι ἐστὶν ὅτι καὶ ἡμᾶς φησιν σιδηροῦν εἶναι γένος.

Crat.398.a EPM Ἀληθῆ λέγεις.

Crat.398.b ΣΩ Οὐκοῦν καὶ τῶν νῦν οἶει ἂν φάναι αὐτὸν εἶ τις ἀγαθὸς ἐστὶν ἐκείνου τοῦ χρυσοῦ γένους εἶναι;

Crat.398.b EPM Εἰκός γε.

Crat.398.b ΣΩ Οἱ δ’ ἀγαθοὶ ἄλλο τι ἢ φρόνιμοι;

Crat.398.b EPM Φρόνιμοι.

Crat.398.c ΣΩ Τοῦτο τοίνυν παντὸς μᾶλλον λέγει, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, τοὺς δαίμονας· ὅτι φρόνιμοι καὶ δαίμονες ἦσαν, “δαίμονας” αὐτοὺς ὠνόμασεν· καὶ ἔν γε τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ αὐτὸ συμβαίνει τὸ ὄνομα. λέγει οὖν καλῶς καὶ οὗτος καὶ ἄλλοι ποιηταὶ πολλοὶ ὅσοι λέγουσιν ὥς, ἐπειδὴν τις ἀγαθὸς ὢν τελευτήσῃ, μεγάλην μοῖραν καὶ τιμὴν ἔχει καὶ γίγνεται δαίμων κατὰ τὴν τῆς φρονήσεως ἐπωνυμίαν. ταύτῃ οὖν τίθεμαι καὶ ἐγὼ [τὸν δαίμονα] πάντ’ ἄνδρα ὃς ἂν ἀγαθὸς ᾖ, δαιμόνιον εἶναι καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα, καὶ ὀρθῶς “δαίμονα” καλεῖσθαι.

Crat.398.c EPM Καὶ ἐγὼ μοι δοκῶ, ὦ Σώκρατες, τούτου πάνυ σοι σύμψηφος εἶναι. ὃ δὲ δὴ “ἥρως” τί ἂν εἴῃ;

Crat.398.c ΣΩ Τοῦτο δὲ οὐ πάνυ χαλεπὸν ἐννοῆσαι. σμικρὸν γὰρ παρήκται αὐτῶν τὸ ὄνομα, δηλοῦν τὴν ἐκ τοῦ ἔρωτος γένεσιν.

Crat.398.c EPM Πῶς λέγεις;

Crat.398.c ΣΩ Οὐκ οἶσθα ὅτι ἡμίθεοι οἱ ἥρωες;

Crat.398.d EPM Τί οὖν;

Crat.398.e

ΣΩ Πάντες δήπου γεγόνασιν ἐρασθέντος ἢ θεοῦ θνητῆς ἢ θνητοῦ θεᾶς. ἐὰν οὖν σκοπῆς καὶ τοῦτο κατὰ τὴν Ἀττικὴν τὴν παλαιὰν φωνήν, μᾶλλον εἴσῃ· δηλώσει γάρ σοι ὅτι παρὰ τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα, ὅθεν γεγόνασιν οἱ ἥρωες, σμικρὸν παρηγμένον ἐστὶν ὀνόματος χάριν. καὶ ἦτοι τοῦτο λέγει τοὺς ἥρωας, ἢ ὅτι σοφοὶ ἦσαν καὶ ῥήτορες [καὶ] δεινοὶ καὶ διαλεκτικοί, ἐρωτᾶν ἱκανοὶ ὄντες· τὸ γὰρ “εἶρειν” λέγειν ἐστίν. ὅπερ οὖν ἄρτι λέγομεν, ἐν τῇ Ἀττικῇ φωνῇ λεγόμενοι οἱ ἥρωες ῥήτορές τινες καὶ ἐρωτητικοὶ συμβαίνουσιν, ὥστε ῥητόρων καὶ σοφιστῶν γένος γίγνεται τὸ ἥρωικὸν φύλον. ἀλλὰ οὐ τοῦτο χαλεπὸν ἐστὶν ἐννοῆσαι, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τί ποτε “ἄνθρωποι” καλοῦνται· 〈ἦ〉 σὺ ἔχεις εἰπεῖν;

Crat.399.a EPM Πόθεν, ὠγαθέ, ἔχω; οὐδ’ εἴ τι οἷός τ’ ἂν εἶην εὐρεῖν, οὐ συντείνω διὰ τὸ ἡγεῖσθαι σὲ μᾶλλον εὐρήσειν ἢ ἐμαυτόν.

Crat.399.a ΣΩ Τῇ τοῦ Εὐθύφρονος ἐπιπνοίᾳ πιστεύεις, ὡς ἔοικας.

Crat.399.a EPM Δῆλα δῆ.

Crat.399.b ΣΩ Ὅρθῳς γε σὺ πιστεύων· ὡς καὶ νῦν γέ μοι φαίνομαι κομψῳς ἐννενοηκέναι, καὶ κινδυνεύσω, ἐὰν μὴ εὐλαβῶμαι, ἔτι τήμερον σοφώτερος τοῦ δέοντος γενέσθαι. σκόπει δὴ ὁ λέγω. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ τοιόνδε δεῖ ἐννοῆσαι περὶ ὀνομάτων, ὅτι πολλάκις ἐπεμβάλλομεν γράμματα, τὰ δ’ ἐξαιροῦμεν, παρ’ ὃ βουλόμεθα ὀνομάζοντες, καὶ τὰς ὀξύτητας μεταβάλλομεν. οἷον “Διὶ φίλος” —τοῦτο ἵνα ἀντὶ ῥήματος ὄνομα ἡμῖν γένηται, τό τε ἕτερον αὐτόθεν ἰῶτα ἐξείλομεν καὶ ἀντὶ ὀξεῖας τῆς μέσης συλλαβῆς βαρεῖαν ἐφθεγξάμεθα. ἄλλων δὲ τούναντίον ἐμβάλλομεν γράμματα, τὰ δὲ βαρύτερα 〈ὀξύτερα〉 φθεγγόμεθα.

Crat.399.b EPM Ἀληθῇ λέγεις.

Crat.399.b ΣΩ Τούτων τοίνυν ἔν καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων ὄνομα πέπονθεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ἐκ γὰρ ῥήματος ὄνομα γέγονεν, ἐνὸς γράμματος τοῦ ἄλφα ἐξαιρεθέντος καὶ βαρυτέρας τῆς τελευτῆς γενομένης.

Crat.399.c EPM Πῶς λέγεις;

Crat.399.c ΣΩ Ὡδε, σημαίνει τοῦτο τὸ ὄνομα ὁ “ἄνθρωπος” ὅτι τὰ μὲν ἄλλα θηρία ὧν ὀρᾷ οὐδὲν ἐπισκοπεῖ οὐδὲ ἀναλογίζεται οὐδὲ ἀναθρεῖ, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἅμα ἐώρακεν—τοῦτο δ’ ἐστὶ [τὸ] “ὄπωπε” — καὶ ἀναθρεῖ καὶ λογίζεται τοῦτο ὃ ὄπωπε ν. ἐντεῦθεν δὴ μόνον τῶν θηρίων ὀρθῳς ὁ ἄνθρωπος “ἄνθρωπος” ὠνομάσθη, ἀναθρῶν ἅ ὄπωπ ε.

Crat.399.c EPM Τί οὖν τὸ μετὰ τοῦτο; ἔρωμαί σε ὃ ἡδέως ἂν πυθοίμην;

Crat.399.d ΣΩ Πάνυ γε.

Crat.399.d EPM Ὡσπερ τοίνυν μοι δοκεῖ τούτοις ἐξῆς εἶναι τι χρῆμα. “ψυχὴν” γάρ που καὶ “σῶμα” καλοῦμεν τοῦ ἀνθρώπου.

Crat.399.d ΣΩ Πῶς γὰρ οὐ;

Crat.399.d EPM Πειρώμεθα δὴ καὶ ταῦτα διελεῖν ὥσπερ τὰ ἔμπροσθεν.

Crat.399.d ΣΩ Ψυχὴν λέγεις ἐπισκέψασθαι ὡς εἰκότως τούτου τοῦ ὀνόματος τυγχάνει, ἔπειτ’ αὖ τὸ σῶμα;

Crat.399.d EPM Ναί.

Crat.400.a ΣΩ Ὡς μὲν τοίνυν ἐκ τοῦ παραχρῆμα λέγειν, οἶμαί τι τοιοῦτον νοεῖν τοὺς τὴν ψυχὴν ὀνομάσαντας, ὡς τοῦτο ἄρα, ὅταν παρῇ τῷ σώματι, αἰτίον ἐστὶ τοῦ ζῆν αὐτῷ, τὴν τοῦ ἀναπνεῖν δύναμιν παρέχον καὶ ἀναψύχον, ἅμα δὲ ἐκλείποντος τοῦ ἀναψύχοντος τὸ σῶμα ἀπόλλυται τε καὶ τελευτᾷ· ὅθεν δὴ μοι δοκοῦσιν αὐτὸ “ψυχὴν” καλέσαι. εἰ δὲ βούλει —ἔχε ἡρέμα· δοκῶ γάρ μοι τι καθορᾶν πιθανώτερον τούτου τοῖς ἀμφὶ Εὐθύφρονα. τούτου μὲν γάρ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καταφρονήσαιεν ἂν καὶ ἡγήσαιντο φορτικὸν εἶναι· τόδε δὲ σκόπει ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ἀρέσῃ.

Crat.400.a EPM Λέγε μόνον.

Crat.400.a ΣΩ Τὴν φύσιν παντὸς τοῦ σώματος, ὥστε καὶ ζῆν καὶ περιέναι, τί σοι δοκεῖ ἔχειν τε καὶ ἔχειν ἄλλο ἢ ψυχὴν;

Crat.400.a EPM Οὐδὲν ἄλλο.

Crat.400.a ΣΩ Τί δέ; καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἀπάντων φύσιν οὐ πιστεύεις Ἀναξαγόρᾳ νοῦν καὶ ψυχὴν εἶναι τὴν διακοσμοῦσαν καὶ ἔχουσαν;

Crat.400.b EPM Ἐγώ γε.

Crat.400.b ΣΩ Καλῶς ἄρα ἂν τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχοι τῇ δυνάμει ταύτῃ ἢ φύσιν ὅχει καὶ ἔχει “φυσέχην” ἐπονομάζειν. ἔξεστι δὲ καὶ “ψυχὴν” κομπευόμενον λέγειν.

Crat.400.b EPM Πάνυ μὲν οὖν, καὶ δοκεῖ γέ μοι τοῦτο ἐκείνου τεχνικώτερον εἶναι.

Crat.400.b ΣΩ Καὶ γὰρ ἔστιν· γελοῖον μέντοι φαίνεται ὡς ἀληθῶς ὀνομαζόμενον ὡς ἐτέθη.

Crat.400.b EPM Ἀλλὰ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο πῶς φῶμεν ἔχειν;

Crat.400.b ΣΩ Τὸ σῶμα λέγεις;

Crat.400.b EPM Ναί.

Crat.400.d ΣΩ Πολλαχῇ μοι δοκεῖ τοῦτό γε· ἂν μὲν καὶ σμικρόν τις παρακλίνῃ, καὶ πάνυ. καὶ γὰρ σῆμά τινες φασιν αὐτὸ εἶναι τῆς ψυχῆς, ὡς τεθαμμένης ἐν τῷ νῦν παρόντι· καὶ διότι αὐτὸ τούτῳ σημαίνει ἂν σημαίνει ἢ ψυχὴ, καὶ ταύτῃ “σῆμα” ὀρθῶς καλεῖσθαι. δοκοῦσι μέντοι μοι μάλιστα θέσθαι οἱ ἀμφὶ Ὀρφέα τοῦτο τὸ ὄνομα, ὡς δίκην διδούσης τῆς ψυχῆς ὧν δὴ ἕνεκα δίδωσιν, τοῦτον δὲ περίβολον ἔχειν, ἵνα σῶζηται, δεσμοτηρίου εἰκόνα· εἶναι οὖν τῆς ψυχῆς τοῦτο, ὥσπερ αὐτὸ ὀνομάζεται, ἕως ἂν ἐκτείσῃ τὰ ὀφειλόμενα, [τὸ] “σῶμα,” καὶ οὐδὲν δεῖν παράγειν οὐδ’ ἐν γράμμα.

Crat.400.d EPM Ταῦτα μὲν μοι δοκεῖ ἱκανῶς, ὦ Σώκρατες, εἰρήσθαι· περὶ δὲ τῶν θεῶν τῶν ὀνομάτων, οἷον καὶ περὶ τοῦ “Διὸς” νυνδὴ ἔλεγες, ἔχομεν ἂν που κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπισκέψασθαι κατὰ τίνα ποτὲ ὀρθότητα αὐτῶν τὰ ὀνόματα κεῖται;

Crat.401.a ΣΩ Ναὶ μὰ Δία ἡμεῖς γε, ὦ Ἑρμόγενης, εἴπερ γε νοῦν ἔχομεν, ἕνα μὲν τὸν κάλλιστον τρόπον, ὅτι περὶ θεῶν οὐδὲν ἴσμεν, οὔτε περὶ αὐτῶν οὔτε περὶ τῶν ὀνομάτων, ἅττα ποτὲ ἑαυτοὺς καλοῦσιν· δηλὸν γὰρ ὅτι ἐκεῖνοί γε τάληθ’ ἑκαλοῦσι. δεύτερος δ’ αὐτὸς τρόπος ὀρθότητος, ὥσπερ ἐν ταῖς εὐχαῖς νόμος ἐστὶν ἡμῖν εὔχεσθαι, οἵτινές τε καὶ ὁπόθεν χαίρουσιν ὀνομαζόμενοι, ταῦτα καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καλεῖν, ὡς ἄλλο μηδὲν εἰδότας· καλῶς γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ νενομίσθαι. εἰ οὖν βούλει, σκοπῶμεν ὥσπερ προειπόντες τοῖς θεοῖς ὅτι περὶ αὐτῶν οὐδὲν ἡμεῖς σκεψόμεθα—οὐ γὰρ ἀξιοῦμεν οἰοί τ’ ἂν εἶναι σκοπεῖν—ἀλλὰ περὶ τῶν ἀνθρώπων, ἥν ποτέ τινα δόξαν ἔχοντες ἐτίθεντο αὐτοῖς τὰ ὀνόματα· τοῦτο γὰρ ἀνεμέσσητον.

Crat.401.b EPM Ἀλλὰ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, μετρίως λέγειν, καὶ οὕτω ποιῶμεν.

Crat.401.b ΣΩ Ἄλλο τι οὖν ἄφ’ Ἑστίας ἀρχώμεθα κατὰ τὸν νόμον;

Crat.401.b EPM Δίκαιον γοῦν.

Crat.401.b ΣΩ Τί οὖν ἂν τις φαίῃ διανοοῦμενον τὸν ὀνομάσαντα Ἑστίαν ὀνομάσαι;

Crat.401.b EPM Οὐ μὰ τὸν Δία οὐδὲ τοῦτο οἶμαι ῥάδιον εἶναι.

Crat.401.b ΣΩ Κινδυνεύουσι γοῦν, ὡγαθὲ Ἑρμόγενης, οἱ πρῶτοι τὰ ὀνόματα τιθέμενοι οὐ φαῦλοι εἶναι ἀλλὰ μετεωρολόγοι καὶ ἀδολέσχει τινές.

Crat.401.b EPM Τί δή;

Crat.401.e

ΣΩ Καταφαίνεται μοι ἡ θέσις τῶν ὀνομάτων τοιούτων τινῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐάν τις τὰ ξενικὰ ὀνόματα ἀνασκοπῇ, οὐχ ἥττον ἀνευρίσκεται ὁ ἕκαστον βούλεται. οἷον καὶ ἐν τούτῳ ὁ ἡμεῖς “οὐσίαν” καλοῦμεν, εἰσὶν οἱ “ἑσσίαν” καλοῦσιν, οἱ δ’ αὖ “ὠσίαν.” πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τὸ ἕτερον ὄνομα τούτων ἡ τῶν πραγμάτων οὐσία “Ἑστία” καλεῖσθαι ἔχει λόγον, καὶ ὅτι γε αὖ ἡμεῖς τὸ τῆς οὐσίας μετέχον “ἔστιν” φαμέν, καὶ κατὰ τοῦτο ὀρθῶς ἂν καλοῖτο “Ἑστία”. εὐοίκαμεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τὸ παλαιὸν “ἑσσίαν” καλεῖν τὴν οὐσίαν. ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὰς θυσίας ἂν τις ἐννοήσας ἡγήσαιτο οὕτω νοεῖν ταῦτα τοὺς τιθεμένους· τὸ γὰρ πρὸ πάντων θεῶν τῇ Ἑστίᾳ πρώτη προθύειν εἰκὸς ἐκείνους οἵτινες τὴν πάντων οὐσίαν “ἑσσίαν” ἐπωνόμασαν. ὅσοι δ’ αὖ “ὠσίαν,” σχεδὸν τι αὖ οὗτοι καθ’ Ἡράκλειτον ἂν ἡγοῖντο τὰ ὄντα ἰέναι τε πάντα καὶ μένειν οὐδέν· τὸ οὖν αἴτιον καὶ τὸ ἀρχηγὸν αὐτῶν εἶναι τὸ ὠθοῦν, ὅθεν δὴ καλῶς ἔχειν αὐτὸ “ὠσίαν” ὠνομάσθαι. καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταύτῃ ὡς παρὰ μηδὲν εἰδότην εἰρήσθω· μετὰ δ’ Ἑστίαν δίκαιον Ῥέαν καὶ Κρόνον ἐπισκέψασθαι. καίτοι τό γε τοῦ Κρόνου ὄνομα ἤδη διήλθομεν. ἴσως μέντοι οὐδὲν λέγω.

Crat.401.e EPM Τί δή, ὦ Σώκρατες;

Crat.401.e ΣΩ Ὁγαθέ, ἐννενόηκά τι σμῆνος σοφίας.

Crat.402.a EPM Ποῖον δὲ τοῦτο;

Crat.402.a ΣΩ Γελοῖον μὲν πάνυ εἰπεῖν, οἶμαι μέντοι τινὰ πιθανότητα ἔχον.

Crat.402.a EPM Τίνα ταύτην;

Crat.402.a ΣΩ Τὸν Ἡράκλειτόν μοι δοκῶ καθορᾶν παλαί’ ἄττα σοφὰ λέγοντα, ἀτεχνῶς τὰ ἐπὶ Κρόνου καὶ Ῥέας, ἃ καὶ Ὀμηρος ἔλεγεν.

Crat.402.a EPM Πῶς τοῦτο λέγεις;

Crat.402.a ΣΩ Λέγει που Ἡράκλειτος ὅτι “πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει,” καὶ ποταμοῦ ῥοῇ ἀπεικάζων τὰ ὄντα λέγει ὡς “δις ἐς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης.”

Crat.402.b EPM Ἔστι ταῦτα.

Crat.402.c ΣΩ Τί οὖν; δοκεῖ σοι ἀλλοιότερον Ἡρακλείτου νοεῖν ὁ τιθέμενος τοῖς τῶν ἄλλων θεῶν προγόνοις “Ῥέαν” τε καὶ “Κρόνον”; ἄρα οἷε ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου αὐτὸν ἀμφοτέροις ρευμάτων ὀνόματα θέσθαι; ὥσπερ αὖ Ὀμηρος “Ὠκεανὸν τε θεῶν γένεσιν” φησιν “καὶ μητέρα Τηθύν” οἶμαι δὲ καὶ Ἡσίοδος, λέγει δὲ που καὶ Ὀρφεὺς ὅτι Ὠκεανὸς πρῶτος καλλίρροος ἦρξε γάμοιο, ὅς ῥα κασιγνήτην ὁμομήτορα Τηθὺν ὄπυιεν. ταῦτ’ οὖν σκόπει ὅτι καὶ ἀλλήλοις συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὰ τοῦ Ἡρακλείτου πάντα τείνει.

Crat.402.c EPM Φαίνῃ τί μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες· τὸ μέντοι τῆς Τηθύος οὐκ ἐννοῶ ὄνομα τί βούλεται.

Crat.402.d ΣΩ Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ὀλίγου αὐτὸ λέγει ὅτι πηγῆς ὄνομα ἐπικεκρυμμένον ἐστίν· τὸ γὰρ διαττώμενον καὶ τὸ ἡθούμενον πηγῆς ἀπείκασμά ἐστιν· ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων ἡ “Τηθὺς” τὸ ὄνομα σύγκειται.

Crat.402.d EPM Τοῦτο μὲν, ὦ Σώκρατες, κομψόν.

Crat.402.d ΣΩ Τί δ’ οὐ μέλλει; ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο; τὸν μὲν Δία εἵπομεν.

Crat.402.d EPM Ναί.

Crat.402.d ΣΩ Τοὺς ἀδελφοὺς δὲ αὐτοῦ λέγωμεν, τὸν τε Ποσειδῶ καὶ τὸν Πλούτωνα καὶ τὸ ἕτερον ὄνομα ὃ ὀνομάζουσιν αὐτόν.

Crat.402.d EPM Πάνυ γε.

Crat.403.b ΣΩ Τὸ μὲν τοίνυν τοῦ Ποσειδῶνός μοι φαίνεται ὠνομάσθαι [τοῦ πρώτου ὀνομάσαντος], ὅτι αὐτὸν βαδίζοντα ἐπέσχεν ἡ τῆς θαλάττης φύσις καὶ οὐκέτι εἴασεν προελθεῖν, ἀλλ’ ὥσπερ

δεσμός τῶν ποδῶν αὐτῷ ἐγένετο. τὸν οὖν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως ταύτης θεὸν ὠνόμασεν “Ποσειδῶνα,” ὡς “ποσίδεσμον” ὄντα· τὸ δὲ ἐξγέεται ἴσως εὐπρεπείας ἕνεκα. τάχα δὲ οὐκ ἂν τοῦτο λέγοι, ἀλλ’ ἀντὶ τοῦ σῖγμα δύο λάβδα τὸ πρῶτον ἐλέγετο, ὡς πολλὰ εἰδότος τοῦ θεοῦ. ἴσως δὲ ἀπὸ τοῦ σείειν “ὁ σείων” ὠνόμασται· πρόσκειται δὲ τὸ πεῖ καὶ τὸ δέλτα. τὸ δὲ Πλούτωνος, τοῦτο μὲν κατὰ τὴν τοῦ πλούτου δόσιν, ὅτι ἐκ τῆς γῆς κάτωθεν ἀνίεται ὁ πλοῦτος, ἐπωνομάσθη· ὁ δὲ “Αἰδης,” οἱ πολλοὶ μὲν μοι δοκοῦσιν ὑπολαμβάνειν τὸ αἰδὲς προσειρησθαι τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ φοβούμενοι τὸ ὄνομα “Πλούτωνα” καλοῦσιν αὐτόν.

Crat.403.b EPM Σοὶ δὲ πῶς φαίνεται, ὦ Σώκρατες;

Crat.403.b ΣΩ Πολλαχῇ ἔμοιγε δοκοῦσιν ἄνθρωποι διημαρτηκέναι περὶ τούτου τοῦ θεοῦ τῆς δυνάμεως καὶ φοβεῖσθαι αὐτόν οὐκ ἄξιον <ὄν> . ὅτι τε γάρ, ἐπειδὴν ἅπαξ τις ἡμῶν ἀποθάνῃ, αἰεὶ ἐκεῖ ἐστίν, φοβοῦνται, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ γυμνὴ τοῦ σώματος παρ’ ἐκεῖνον ἀπέρχεται, καὶ τοῦτο πεφόβηται· τὰ δ’ ἐμοὶ δοκεῖ πάντα ἐς ταυτόν τι συντείνειν, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ὄνομα.

Crat.403.c EPM Πῶς δὴ;

Crat.403.c ΣΩ Ἐγὼ σοὶ ἐρῶ ἃ γέ μοι φαίνεται. εἰπέ γάρ μοι, δεσμός ζῶν ὀτρωοῦν ὥστε μένειν ὅπου οὖν, πότερος ἰσχυρότερός ἐστιν, ἀνάγκη ἢ ἐπιθυμία;

Crat.403.c EPM Πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἡ ἐπιθυμία.

Crat.403.c ΣΩ Οἶμαι οὖν τὸν Αἰδὴν οὐκ ἂν πολλοὺς ἐκφεύγειν, εἰ μὴ τῷ ἰσχυροτάτῳ δεσμῷ ἔδει τοὺς ἐκεῖσε ἰόντας;

Crat.403.c EPM Δῆλα δὴ.

Crat.403.c ΣΩ Ἐπιθυμία ἄρα τινὲς αὐτούς, ὡς ἔοικε, δεῖ, εἴπερ τῷ μεγίστῳ δεσμῷ δεῖ, καὶ οὐκ ἀνάγκη.

Crat.403.c EPM Φαίνεται.

Crat.403.c ΣΩ Οὐκοῦν ἐπιθυμίαι αὐτῷ πολλάι εἰσιν;

Crat.403.d EPM Ναί.

Crat.403.d ΣΩ Τῇ μεγίστῃ ἄρα ἐπιθυμίᾳ τῶν ἐπιθυμιῶν δεῖ αὐτούς, εἴπερ μέλλει τῷ μεγίστῳ δεσμῷ κατέχειν.

Crat.403.d EPM Ναί.

Crat.403.d ΣΩ Ἔστιν οὖν τις μείζων ἐπιθυμία ἢ ὅταν τίς τῳ συνὼν οἴηται δι’ ἐκεῖνον ἔσεσθαι ἀμείνων ἀνὴρ;

Crat.403.d EPM Μὰ Δί’ οὐδ’ ὅπως οἶμαι, ὦ Σώκρατες.

Crat.404.a ΣΩ Διὰ ταῦτα ἄρα φῶμεν, ὦ Ἑρμόγετες, οὐδένα δεῦρο ἐθελῆσαι ἀπελθεῖν τῶν ἐκεῖθεν, οὐδὲ αὐτὰς τὰς Σειρήνας, ἀλλὰ κατακεκλησθαι ἐκείνας τε καὶ τοὺς ἄλλους πάντας· οὕτω καλοῦς τινας, ὡς ἔοικεν, ἐπίσταται λόγους λέγειν ὁ Αἰδης, καὶ ἔστιν, ὡς γ’ ἐκ τοῦ λόγου τούτου, ὁ θεὸς [οὗτος] τέλεος σοφιστῆς τε καὶ μέγας εὐεργέτης τῶν παρ’ αὐτῷ, ὅς γε καὶ τοῖς ἐνθάδε τοσαῦτα ἀγαθὰ ἀνίστη· οὕτω πολλὰ αὐτῷ τὰ περιόντα ἐκεῖ ἐστίν, καὶ τὸν “Πλούτωνα” ἀπὸ τούτου ἔσχε τὸ ὄνομα. καὶ τὸ αὐτῷ μὴ ἐθέλειν συνεῖναι τοῖς ἀνθρώποις ἔχουσι τὰ σώματα, ἀλλὰ τότε συγγίγνεσθαι, ἐπειδὴν ἡ ψυχὴ καθαρὰ ἢ πάντων τῶν περὶ τὸ σῶμα κακῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, οὐ φιλοσόφου δοκεῖ σοὶ εἶναι καὶ εὖ ἐντεθυμημένου ὅτι οὕτω μὲν ἂν κατέχοι αὐτοὺς δῆσας τῇ περὶ ἀρετὴν ἐπιθυμίᾳ, ἔχοντας δὲ τὴν τοῦ σώματος πτοίησιν καὶ μανίαν οὐδ’ ἂν ὁ Κρόνος δύναιτο ὁ πατήρ συγκατέχειν αὐτῷ ἐν τοῖς δεσμοῖς δῆσας τοῖς αὐτοῦ λεγομένοις;

Crat.404.b EPM Κινδυνεύεις τί λέγεις, ὦ Σώκρατες.

Crat.404.b ΣΩ Καὶ τό γε ὄνομα ὁ “Αἰδης,” ὦ Ἑρμόγετες, πολλοῦ δεῖ ἀπὸ τοῦ αἰδοῦς ἐπωνομάσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ πάντα τὰ καλὰ εἰδέναι, ἀπὸ τούτου ὑπὸ τοῦ νομοθέτου “Αἰδης” ἐκλήθη.

- Crat.404.b EPM Εἶεν· τί δὲ Δήμητρά τε καὶ Ἥραν καὶ Ἀπόλλω καὶ Ἀθηνᾶν καὶ Ἥφαιστον καὶ Ἄρη καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς, πῶς λέγομεν;
- Crat.404.e ΣΩ Δημήτηρ μὲν φαίνεται κατὰ τὴν δόσιν τῆς ἐδωδῆς διδοῦσα ὡς μήτηρ “Δημήτηρ” κεκληῖσθαι, Ἥρα δὲ ἐρατὴ τις, ὥσπερ οὖν καὶ λέγεται ὁ Ζεὺς αὐτῆς ἐρασθεὶς ἔχειν. ἴσως δὲ μετεωρολογῶν ὁ νομοθέτης τὸν ἄερα “Ἥραν” ὠνόμασεν ἐπικρυπτόμενος, θεὸς τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τελευτήν· γνοίης δ’ ἂν, εἰ πολλάκις λέγοις τὸ τῆς Ἥρας ὄνομα. “Φερρέφαττα” δέ· πολλοὶ μὲν καὶ τοῦτο φοβοῦνται τὸ ὄνομα καὶ τὸν “Ἀπόλλω,” ὑπὸ ἀπειρίας, ὡς ἔοικεν, ὀνομάτων ὀρθότητος. καὶ γὰρ μεταβάλλοντες σκοποῦνται τὴν “Φερσεφόνην,” καὶ δεινὸν αὐτοῖς φαίνεται· τὸ δὲ μηνύει σοφὴν εἶναι τὴν θεόν. ἅτε γὰρ φερομένων τῶν πραγμάτων τὸ ἐφαπτόμενον καὶ ἐπαφῶν καὶ δυνάμενον ἐπακολουθεῖν σοφία ἂν εἴη. “Φερέπαφα” οὖν διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἐπαφὴν τοῦ φερομένου ἢ θεοῦ ἂν ὀρθῶς καλοῖτο, ἢ τοιοῦτόν τι—δι’ ὅπερ καὶ σύνεστιν αὐτῇ ὁ Ἄιδης σοφὸς ὢν, διότι τοιαύτη ἐστίν—νῦν δὲ αὐτῆς ἐκκλίνουσι τὸ ὄνομα εὐστομίαν περὶ πλείονος ποιούμενοι τῆς ἀληθείας, ὥστε “Φερρέφατταν” αὐτὴν καλεῖν. ταῦτόν δὲ καὶ περὶ τὸν Ἀπόλλω, ὅπερ λέγω, πολλοὶ πεφόβηνται περὶ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, ὡς τι δεινὸν μηνύοντος ἢ οὐκ ἦσθαι;
- Crat.404.e EPM Πάνυ μὲν οὖν, καὶ ἀληθῆ λέγεις.
- Crat.404.e ΣΩ Τὸ δέ γ’ ἐστίν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κάλλιστα κείμενον πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.
- Crat.404.e EPM Πῶς δὴ;
- Crat.405.a ΣΩ Ἐγὼ πειράσομαι φράσαι ὃ γέ μοι φαίνεται· οὐ γὰρ ἔστιν ὅτι ἂν μᾶλλον ὄνομα ἤρμοσεν ἔν ὃν τέτταρσι δυνάμεσι ταῖς τοῦ θεοῦ, ὥστε πασῶν ἐφάπτεσθαι καὶ δηλοῦν τρόπον τινὰ μουσικὴν τε καὶ μαντικὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ τοξικὴν.
- Crat.405.a EPM Λέγε δὴ· ἄτοπον γάρ τί μοι λέγεις τὸ ὄνομα εἶναι.
- Crat.405.b ΣΩ Εὐάρμοστον μὲν οὖν, ἅτε μουσικοῦ ὄντος τοῦ θεοῦ. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ κάθαρσις καὶ οἱ καθαρμοὶ καὶ κατὰ τὴν ἰατρικὴν καὶ κατὰ τὴν μαντικὴν καὶ αἱ τοῖς ἰατρικοῖς φαρμάκοις καὶ αἱ τοῖς μαντικοῖς περιθειώσεις τε καὶ τὰ λουτρά τὰ ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ αἱ περιρράνσεις, πάντα ἔν τι ταῦτα δύναται ἂν, καθαρὸν παρέχειν τὸν ἄνθρωπον καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν· ἢ οὐ;
- Crat.405.b EPM Πάνυ μὲν οὖν.
- Crat.405.b ΣΩ Οὐκοῦν ὁ καθαίρων θεὸς καὶ ὁ ἀπολούων τε καὶ ἀπολύων τῶν τοιούτων κακῶν οὗτος ἂν εἴη;
- Crat.405.b EPM Πάνυ μὲν οὖν.
- Crat.406.b ΣΩ Κατὰ μὲν τοίνυν τὰς ἀπολύσεις τε καὶ ἀπολούσεις, ὡς ἱατρὸς ὢν τῶν τοιούτων, “Ἀπολούων” ἂν ὀρθῶς καλοῖτο· κατὰ δὲ τὴν μαντικὴν καὶ τὸ ἀληθές τε καὶ τὸ ἀπλοῦν—ταῦτόν γάρ ἐστιν—ὥσπερ οὖν οἱ Θετταλοὶ καλοῦσιν αὐτόν, ὀρθότατ’ ἂν καλοῖτο· “Ἀπλουν” γὰρ φασὶ πάντες Θετταλοὶ τοῦτον τὸν θεόν. διὰ δὲ τὸ αἰετῶν ἐγκρατὴς εἶναι τοξικῇ “Ἀειβάλλων” ἐστίν. κατὰ δὲ τὴν μουσικὴν δεῖ ὑπολαβεῖν [ὥσπερ τὸν ἀκόλουθόν τε καὶ τὴν ἄκοιτιν] ὅτι τὸ ἄλφα σημαίνει πολλαχού τὸ ὅμοιο, καὶ ἐνταῦθα τὴν ὁμοῦ πόλησιν καὶ περὶ τὸν οὐρανόν, οὓς δὴ “πόλους” καλοῦσιν, καὶ [τὴν] περὶ τὴν ἐν τῇ ὥδῃ ἀρμονίαν, ἢ δὴ συμφωνία καλεῖται, ὅτι ταῦτα πάντα, ὡς φασιν οἱ κομψοὶ περὶ μουσικὴν καὶ ἀστρονομίαν, ἀρμονίαν τινὶ πολεῖ ἅμα πάντα· ἐπιστατεῖ δὲ οὗτος ὁ θεὸς τῇ ἀρμονίᾳ ὁμοπολῶν αὐτὰ πάντα καὶ κατὰ θεοὺς καὶ κατ’ ἀνθρώπους· ὥσπερ οὖν τὸν ὅμοιο κέλευθον καὶ ὁμόκοιτιν “ἀκόλουθον” καὶ “ἄκοιτιν” ἐκαλέσαμεν, μεταβαλόντες ἀντὶ τοῦ “ὅμοιο” “ἄ-,” οὕτω καὶ “Ἀπόλλων” ἐκαλέσαμεν ὃς ἦν “Ὀμοπολῶν,” ἕτερον λάβδαν ἐμβαλόντες, ὅτι ὁμώνυμον ἐγένετο τῷ χαλεπῷ ὀνόματι. ὅπερ καὶ

νῦν ὑποπτεύοντές τινες διὰ τὸ μὴ ὀρθῶς σκοπεῖσθαι τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματος φοβοῦνται αὐτὸ ὡς σημαῖνον φθοράν τινα· τὸ δὲ [πολύ], ὥσπερ ἄρτι ἐλέγετο, πασῶν ἐφαπτόμενον κεῖται τῶν τοῦ θεοῦ δυνάμεων, ἅπλο ὤ, ἀεὶ βάλλοντο ς, ἀπολούντο ς, ὁμοπολοῦντο ς. τὰς δὲ “Μούσας” τε καὶ ὅλως τὴν μουσικὴν ἀπὸ τοῦ μῶσθαι, ὡς ἔοικεν, καὶ τῆς ζητήσεώς τε καὶ φιλοσοφίας τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπωνόμασεν. Λητῶ δὲ ἀπὸ τῆς πραότητος τῆς θεοῦ, κατὰ τὸ ἐθελήμονα εἶναι ὧν ἂν τις δέηται. ἴσως δὲ ὡς οἱ ξένοι καλοῦσιν— πολλοὶ γὰρ “Ληθῶ” καλοῦσιν—ἔοικεν οὖν πρὸς τὸ μὴ τραχὺ τοῦ ἥθους ἀλλ’ ἡμερόν τε καὶ λεῖον “Ληθῶ” κεκληῖσθαι ὑπὸ τῶν τοῦτο καλούντων. “Ἄρτεμις” δὲ <διὰ> τὸ ἀρτεμές φαίνεται καὶ τὸ κόσμιον, διὰ τὴν τῆς παρθενίας ἐπιθυμίαν· ἴσως δὲ ἀρετῆς ἵστορα τὴν θεὸν ἐκάλεσεν ὁ καλέσας, τάχα δ’ ἂν καὶ ὡς τὸν ἄροτον μισησάσης τὸν ἀνδρὸς ἐν γυναικί· ἢ διὰ τούτων τι ἢ διὰ πάντα ταῦτα τὸ ὄνομα τοῦτο ὁ τιθέμενος ἔθετο τῇ θεῷ.

Crat.406.b EPM Τί δὲ ὁ “Διόνυσός” τε καὶ ἡ “Ἀφροδίτη”;

Crat.406.d ΣΩ Μεγάλα, ὦ παῖ Ἰππονίκου, ἐρωτᾷς. ἀλλὰ ἔστι γὰρ καὶ σπουδαίως εἰρημένος ὁ τρόπος τῶν ὀνομάτων τούτοις τοῖς θεοῖς καὶ παιδικῶς. τὸν μὲν οὖν σπουδαῖον ἄλλους τινὰς ἐρώτα, τὸν δὲ παιδικὸν οὐδὲν κωλύει διελθεῖν φιλοπαίσμονες γὰρ καὶ οἱ θεοί. ὅ τε γὰρ Διόνυσος εἴη ἂν ὁ διδοὺς τὸν οἶνον “Διδοίνυσος” ἐν παιδιᾷ καλούμενος, οἶνος δ’ ὅτι οἶσθαι νοῦν ἔχειν ποιεῖ τῶν πινόντων τοὺς πολλοὺς οὐκ ἔχοντας, “οἰόνους” δικαιοτάτ’ ἂν καλούμενος. περὶ δὲ Ἀφροδίτης οὐκ ἄξιον Ἡσιόδῳ ἀντιλέγειν, ἀλλὰ συγχωρεῖν ὅτι διὰ τὴν <ἐκ> τοῦ ἀφροῦ γένεσιν “Ἀφροδίτη” ἐκλήθη.

Crat.406.d EPM Ἀλλὰ μὴν οὐδ’ Ἀθηνᾶς Ἀθηναῖός γ’ ὦν, ὦ Σώκρατες, ἐπιλήση, οὐδ’ Ἡφαίστου τε καὶ Ἄρεως.

Crat.406.d ΣΩ Οὐδὲ εἰκός γε.

Crat.406.d EPM Οὐ γάρ.

Crat.406.d ΣΩ Οὐκοῦν τὸ μὲν ἕτερον ὄνομα αὐτῆς οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν δι’ ὃ κεῖται.

Crat.406.d EPM Τὸ ποῖον;

Crat.406.d ΣΩ “Παλλάδα” που αὐτὴν καλοῦμεν.

Crat.406.d EPM Πῶς γὰρ οὐ;

Crat.407.a ΣΩ Τοῦτο μὲν τοίνυν ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ὀρχήσεως ἡγούμενοι τεθῆναι ὀρθῶς ἂν, ὡς ἐγὼμαι, ἡγοίμεθα· τὸ γὰρ που ἢ αὐτὸν ἢ τι ἄλλο μετεωρίζειν ἢ ἀπὸ τῆς γῆς ἢ ἐν ταῖς χερσὶν “πάλλειν” τε καὶ “πάλλεσθαι” καὶ ὀρχεῖν καὶ ὀρχεῖσθαι καλοῦμεν.

Crat.407.a EPM Πάνυ μὲν οὖν.

Crat.407.a ΣΩ “Παλλάδα” μὲν τοίνυν ταύτη.

Crat.407.a EPM Καὶ ὀρθῶς γε. ἀλλὰ δὴ τὸ ἕτερον πῶς λέγεις;

Crat.407.a ΣΩ Τὸ τῆς Ἀθηνᾶς;

Crat.407.a EPM Ναί.

Crat.407.c ΣΩ Τοῦτο ἐμβριθέστερον, ὦ φίλε. εἰκότα δὴ καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν Ἀθηνᾶν νομίζουσιν ὥσπερ οἱ νῦν περὶ Ὀμηρον δεινοί. καὶ γὰρ τούτων οἱ πολλοὶ ἐξηγούμενοι τὸν ποιητὴν φασὶ τὴν Ἀθηνᾶν αὐτὸν νοῦν τε καὶ διάνοιαν πεποιηκέναι, καὶ ὁ τὰ ὀνόματα ποιῶν ἔοικε τοιοῦτόν τι περὶ αὐτῆς διανοεῖσθαι, ἔτι δὲ μειζρόνως λέγων θεοῦ νόησιν ὥσπερ εἰ λέγει ὅτι “ἄ θεονόα” ἐστὶν αὕτη, τῷ ἄλφα ξενικῶς ἀντὶ τοῦ ἦτα χρησάμενος καὶ τὸ ἰῶτα καὶ τὸ σῖγμα ἀφελών. ἴσως δὲ οὐδὲ ταύτη, ἀλλ’ ὡς τὰ θεῖα νοούσης αὐτῆς διαφερόντως τῶν ἄλλων “Θεονόην” ἐκάλεσεν. οὐδὲν δὲ ἀπέχει

καὶ τὴν ἐν τῷ ἦθει νόησιν ὡς οὖσαν τὴν θεὸν ταύτην “Ἡθονόην” μὲν βούλεσθαι προσειπεῖν· παραγαγὼν δὲ ἡ αὐτὸς ἢ τινες ὕστερον ἐπὶ τὸ κάλλιον ὡς ὦντο, “Ἀθηνάαν” ἐκάλεσαν.

Crat.407.c EPM Τί δὲ δὴ τὸν Ἥφαιστον, πῇ λέγεις;

Crat.407.c ΣΩ Ἦ τὸν γενναῖον τὸν “φάεος ἵστορα” ἐρωτᾷς;

Crat.407.c EPM Ἔοικα.

Crat.407.c ΣΩ Οὐκοῦν οὗτος μὲν παντὶ δῆλος “Φαῖστος” ὢν, τὸ ἦτα προσελκυσάμενος;

Crat.407.c EPM Κινδυνεύει, ἐὰν μὴ πῇ σοι, ὡς ἔοικεν, ἔτι ἄλλη δόξη.

Crat.407.c ΣΩ Ἀλλ’ ἵνα μὴ δόξη, τὸν Ἄρη ἐρώτα.

Crat.407.d EPM Ἐρωτῶ.

Crat.407.d ΣΩ Οὐκοῦν, εἰ μὲν βούλει, κατὰ τὸ ἄρρεν τε καὶ κατὰ τὸ ἀνδρεῖον “Ἄρης” ἂν εἴη· εἰ δ’ αὖ κατὰ τὸ σκληρόν τε καὶ ἀμετάστροφον, ὃ δὴ “ἄρρατον” καλεῖται, καὶ ταύτῃ ἂν πανταχῇ πολεμικῷ θεῷ πρέποι “Ἄρη” καλεῖσθαι.

Crat.407.d EPM Πάνυ μὲν οὖν.

Crat.407.e ΣΩ Ἐκ μὲν οὖν τῶν θεῶν πρὸς θεῶν ἀπαλλαγώμεν, ὡς ἐγὼ δέδοικα περὶ αὐτῶν διαλέγεσθαι· περὶ δὲ ἄλλων <ὦν> τινων βούλει πρόβαλλέ μοι, “ὄφρα ἴδῃαι οἶοι” Εὐθύφρωνος “ἵπποι.”

Crat.407.e EPM Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα, ἔτι γε ἔν ἐρόμενός σε περὶ Ἑρμοῦ, ἐπειδὴ με καὶ οὐ φησιν Κρατύλος Ἑρμογένῃ εἶναι. πειρώμεθα οὖν τὸν “Ἑρμῆν” σκέψασθαι τί καὶ νοεῖ τὸ ὄνομα, ἵνα καὶ εἰδῶμεν εἰ τί ὅδε λέγει.

Crat.408.b ΣΩ Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἔοικε περὶ λόγον τι εἶναι ὃ “Ἑρμῆς,” καὶ τὸ ἐρμηνέα εἶναι καὶ τὸ ἄγγελον καὶ τὸ κλοπικόν τε καὶ τὸ ἀπατηλὸν ἐν λόγοις καὶ τὸ ἀγοραστικόν, περὶ λόγου δύναμιν ἐστὶν πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία· ὅπερ οὖν καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, τὸ “εἶρειν” λόγου χρεῖα ἐστί, τὸ δέ, οἶον καὶ Ὅμηρος πολλαχοῦ λέγει, “ἐμήσατό” φησιν, τοῦτο δὲ μηχανήσασθαι ἐστίν. ἐξ ἀμφοτέρων οὖν τούτων τὸν τὸ λέγειν τε καὶ τὸν λόγον μῆσάμενον—τὸ δὲ λέγειν δὴ ἐστὶν εἶρειν—τοῦτον τὸν θεὸν ὥσπερ ἐπιτάττει ἡμῖν ὁ νομοθέτης· “Ὡ ἄνθρωποι, ὃς τὸ εἶρειν ἐμήσατο, δικαίως ἂν καλοῖτο ὑπὸ ὑμῶν Εἰρέμη ς”· νῦν δὲ ἡμεῖς, ὡς οἴομεθα, καλλωπίζοντες τὸ ὄνομα “Ἑρμῆν” καλοῦμεν. [καὶ ἦ γε Ἴρις ἀπὸ τοῦ εἶρειν ἔοικεν κεκλημένη, ὅτι ἄγγελος ἦν.]

Crat.408.b EPM Νῆ τὸν Δία, εὖ ἄρα μοι δοκεῖ Κρατύλος λέγειν τὸ ἐμὲ μὴ εἶναι Ἑρμογένῃ· οὐκ οὐν εὐμήχανός γε εἶμι λόγου.

Crat.408.c ΣΩ Καὶ τό γε τὸν Πᾶνα τοῦ Ἑρμοῦ εἶναι ὅν διφυῆ ἔχει τὸ εἶκός, ὧ ἐταῖρε.

Crat.408.c EPM Πῶς δῆ;

Crat.408.c ΣΩ Οἶσθα ὅτι ὁ λόγος τὸ πᾶν σημαίνει καὶ κυκλεῖ καὶ πολεῖ ἀεὶ, καὶ ἔστι διπλοῦς, ἀληθής τε καὶ ψευδής.

Crat.408.c EPM Πάνυ γε.

Crat.408.c ΣΩ Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀληθὲς αὐτοῦ λεῖον καὶ θεῖον καὶ ἄνω οἰκοῦν ἐν τοῖς θεοῖς, τὸ δὲ ψεῦδος κάτω ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων καὶ τραχὺ καὶ τραγικόν· ἐνταῦθα γὰρ πλεῖστοι οἱ μῦθοί τε καὶ τὰ ψεύδη ἐστίν, περὶ τὸν τραγικὸν βίον.

Crat.408.c EPM Πάνυ γε.

Crat.408.d ΣΩ Ὅρθως ἄρ’ <ἂν> ὁ πᾶν μηνύων καὶ ἀεὶ πολλῶν “Πᾶν αἰπόλος” εἴη, διφυῆς Ἑρμοῦ ὅς, τὰ μὲν ἄνωθεν λεῖος, τὰ δὲ κάτωθεν τραχὺς καὶ τραγοειδής. καὶ ἔστιν ἥτοι λόγος ἢ λόγου ἀδελφὸς ὁ Πάν, εἴπερ Ἑρμοῦ ὅς ἐστιν· ἀδελφῷ δὲ εἰοικέναι ἀδελφὸν οὐδὲν θαυμαστόν. ἀλλ’ ὅπερ ἐγὼ ἔλεγον, ὧ μακάριε, ἀπαλλαγώμεν ἐκ τῶν θεῶν.

- Crat.408.e EPM Τῶν γε τοιούτων, ὦ Σώκρατες, εἰ βούλει. περὶ τῶν τοιῶνδε δὲ τί σε κωλύει διελθεῖν, οἶον ἡλίου τε καὶ σελήνης καὶ ἄστρων καὶ γῆς καὶ αἰθέρος καὶ ἀέρος καὶ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ὠρῶν καὶ ἐνιαυτοῦ;
- Crat.408.e ΣΩ Συχνὰ μὲν μοι προστάττεεις, ὅμως δέ, εἵπερ σοι κεχαρισμένον ἔσται, ἐθέλω.
- Crat.408.e EPM Καὶ μὴν χαριῇ.
- Crat.408.e ΣΩ Τί δὴ οὖν πρῶτον βούλει; ἢ ὥσπερ εἶπες τὸν ἥλιον διέλθωμεν;
- Crat.408.e EPM Πάνυ γε.
- Crat.409.a ΣΩ Ἵοικε τοίνυν κατὰδηλον γενόμενον ἂν μᾶλλον εἰ τῷ Δωρικῷ τις ὀνόματι χρῶτο— “ἄλιον” γὰρ καλοῦσιν οἱ Δωριῆς— “ἄλιος” οὖν εἴη μὲν ἂν κατὰ τὸ ἀλίζειν εἰς ταῦτόν τοὺς ἀνθρώπους ἐπειδὰν ἀνατείλῃ, εἴη δ’ ἂν καὶ τῷ περὶ τὴν γῆν ἀεὶ εἰλεῖν ἰὼ ν, εἰκοίκοι δ’ ἂν καὶ ὅτι ποικίλλει ἰῶν τὰ γιγνόμενα ἐκ τῆς γῆς τὸ δὲ ποικίλλειν καὶ αἰολεῖν ταῦτόν.
- Crat.409.a EPM Τί δὲ ἡ “σελήνη”;
- Crat.409.a ΣΩ Τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα φαίνεται τὸν Ἀναξαγόραν πιέζειν.
- Crat.409.a EPM Τί δή;
- Crat.409.b ΣΩ Ἵοικε δηλοῦντι παλαιότερον ὃ ἐκεῖνος νεωστὶ ἔλεγεν, ὅτι ἡ σελήνη ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἔχει τὸ φῶς.
- Crat.409.b EPM Πῶς δή;
- Crat.409.b ΣΩ Τὸ μὲν που “σέλας” καὶ τὸ “φῶς” ταῦτόν.
- Crat.409.b EPM Ναί.
- Crat.409.b ΣΩ Νέον δέ που καὶ ἕνον ἀεὶ ἐστὶ περὶ τὴν σελήνην τοῦτο τὸ φῶς, εἵπερ ἀληθῆ οἱ Ἀναξαγόρειοι λέγουσιν· κύκλῳ γάρ που ἀεὶ αὐτὴν περιῶν νέον ἀεὶ ἐπιβάλλει, ἕνον δὲ ὑπάρχει τὸ τοῦ προτέρου μηνός.
- Crat.409.b EPM Πάνυ γε.
- Crat.409.b ΣΩ “Σελαναίαν” δέ γε καλοῦσιν αὐτὴν πολλοί.
- Crat.409.b EPM Πάνυ γε.
- Crat.409.c ΣΩ Ὅτι δὲ σέλας νέον καὶ ἕνον ἔχει ἀεὶ ἰ, “Σελαενονεοάεια” μὲν δικαιοτάτ’ ἂν [τῶν] ὀνομάτων καλοῖτο, συγκεκροτημένον δὲ “Σελαναία” κέκληται.
- Crat.409.c EPM Διθυραμβῶδές γε τοῦτο τοῦνομα, ὦ Σώκρατες. ἀλλὰ τὸν μῆνα καὶ τὰ ἄστρα πῶς λέγεις;
- Crat.409.c ΣΩ Ὁ μὲν “μεῖς” ἀπὸ τοῦ μειοῦσθαι εἴη ἂν “μεῖης” ὀρθῶς κεκλημένος, τὰ δ’ “ἄστρα” ἔοικε τῆς ἀστραπῆς ἐπωνυμίαν ἔχειν. ἡ δὲ “ἀστραπή,” ὅτι τὰ ὤπα ἀναστρέφει, “ἀναστρωπή” ἂν εἴη, νῦν δὲ “ἀστραπή” καλλωπισθεῖσα κέκληται.
- Crat.409.d EPM Τί δὲ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ;
- Crat.409.d ΣΩ Τὸ “πῦρ” ἀπορῶ· καὶ κινδυνεύει ἥτοι ἡ τοῦ Εὐθύφρονός με μοῦσα ἐπιλελοιπέναι, ἢ τοῦτό τι παγχάλεπον εἶναι. σκέψαι οὖν ἦν εἰσάγω μηχανὴν ἐπὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἃ ἂν ἀπορῶ.
- Crat.409.d EPM Τίνα δή;
- Crat.409.d ΣΩ Ἐγὼ σοι ἐρῶ. ἀπόκριναι γάρ μοι· ἔχοις ἂν εἰπεῖν πῦρ κατὰ τίνα τρόπον καλεῖται;
- Crat.409.d EPM Μὰ Δί’ οὐκ ἔγωγε.
- Crat.409.e ΣΩ Σκέψαι δὴ ὃ ἐγὼ ὑποπτεύω περὶ αὐτοῦ. ἐννοῶ γὰρ ὅτι πολλὰ οἱ Ἕλληνες ὀνόματα ἄλλως τε καὶ οἱ ὑπὸ τοῖς βαρβάροις οἰκοῦντες παρὰ τῶν βαρβάρων εἰλήφασιν.
- Crat.409.e EPM Τί οὖν δή;
- Crat.409.e

ΣΩ Εἴ τις ζητοῖ ταῦτα κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν ὡς εἰκότως κεῖται, ἀλλὰ μὴ κατ' ἐκείνην ἐξ ἧς τὸ ὄνομα τυγχάνει ὄν, οἶσθα ὅτι ἀποροῖ ἄν.

Crat.410.a EPM Εἰκότως γε.

Crat.410.a ΣΩ Ὅρα τοίνυν καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα τὸ “πῦρ” μή τι βαρβαρικὸν ἦ. τοῦτο γὰρ οὔτε ῥάδιον προσάψαι ἐστὶν Ἑλληνικῇ φωνῇ, φανεροί τ' εἰσὶν οὕτως αὐτὸ καλοῦντες Φρύγες σμικρόν τι παρακλίνοντες· καὶ τό γε “ὔδωρ” καὶ τὰς “κύνας” καὶ ἄλλα πολλά.

Crat.410.a EPM Ἔστι ταῦτα.

Crat.410.c ΣΩ Οὐ τοίνυν δεῖ ταῦτα προσβιάζεσθαι, ἐπεὶ ἔχει γ' ἄν τις εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. τὸ μὲν οὖν πῦρ καὶ τὸ ὔδωρ ταύτῃ ἀπωθοῦμαι· ὁ δὲ δὴ ἀήρ ἄρά γε, ὃ Ἑρμόγενης, ὅτι αἶρει τὰ ἀπὸ τῆς γῆς, “ἀήρ” κέκληται; ἢ ὅτι αἰεῖ ῥε ἰ; ἢ ὅτι πνεῦμα ἐξ αὐτοῦ γίγνεται ῥέοντος; οἱ γὰρ ποιηταί που τὰ πνεύματα “ἀήτας” καλοῦσιν· ἴσως οὖν λέγει, ὥσπερ ἄν εἰ εἴποι πνευματόρρουν, “ἀητόρρουν” [ὅθεν δὴ βούλεται αὐτὸν οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἐστὶν ἀήρ]. τὸν δὲ αἰθέρα τῇδὲ πη ὑπολαμβάνω, ὅτι αἰεῖ θεῖ περὶ τὸν ἀέρα ῥέων “ἀειθεήρ” δικαίως ἄν καλοῖτο. γῆ δὲ μᾶλλον σημαίνει ὃ βούλεται ἑάν τις “γαῖαν” ὀνομάσῃ· γαῖα γὰρ γεννήτειρα ἄν εἴη ὀρθῶς κεκλημένη, ὡς φησιν Ὅμηρος· τὸ γὰρ “γεγάσιν” γεγεννησθαι λέγει. εἶεν· τί οὖν ἡμῖν ἦν τὸ μετὰ τοῦτο;

Crat.410.c EPM ὦραι, ὦ Σώκρατες, καὶ ἐνιαυτὸς καὶ ἔτος.

Crat.410.e ΣΩ Αἰ μὲν δὴ ὦραι Ἀττικιστὶ ὡς τὸ παλαιὸν ῥητέον, εἴπερ βούλει τὸ εἰκὸς εἰδέναι· ΗΟΡΑΙ γάρ εἰσι διὰ τὸ ὀρίζειν χειμῶνάς τε καὶ θέρη καὶ πνεύματα καὶ τοὺς καρπούς τοὺς ἐκ τῆς γῆς· ὀρίζουσai δὲ δικαίως ἄν “ὄραι” καλοῖντο. ἐνιαυτὸς δὲ καὶ ἔτος κινδυνεύει ἓν τι εἶναι. τὸ γὰρ τὰ φυόμενα καὶ τὰ γιγνόμενα ἐν μέρει ἕκαστον προάγον εἰς φῶς καὶ αὐτὸ ἐν αὐτῷ ἐξετάζον, τοῦτο, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν τὸ τοῦ Διὸς ὄνομα δίχα διηρημένον οἱ μὲν Ζῆνα, οἱ δὲ Δία ἐκάλουν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα οἱ μὲν “ἐνιαυτόν,” ὅτι ἐν ἑαυτῷ, οἱ δὲ “ἔτος,” ὅτι ἐτάζε· ὁ δὲ ὅλος λόγος ἐστὶν τὸ “ἐν ἑαυτῷ ἐτάζον” τοῦτο προσαγορεύεσθαι ἐν ὃν δίχα, ὥστε δύο ὀνόματα γεγονέναι, “ἐνιαυτόν” τε καὶ “ἔτος,” ἐξ ἐνὸς λόγου.

Crat.410.e EPM Ἀλλὰ δῆτα, ὦ Σώκρατες, πολὺ ἐπιδίδως.

Crat.410.e ΣΩ Πόρρω ἤδη οἶμαι φαίνομαι σοφίας ἐλαύνειν.

Crat.410.e EPM Πάνυ μὲν οὖν.

Crat.411.a ΣΩ Τάχα μᾶλλον φήσεις.

Crat.411.a EPM Ἀλλὰ μετὰ τοῦτο τὸ εἶδος ἔγωγε ἡδέως ἄν θεασαίμην ταῦτα τὰ καλὰ ὀνόματα τίνι ποτὲ ὀρθότητι κεῖται, τὰ περὶ τὴν ἀρετὴν, οἷον “φρόνησις” τε καὶ “σύνεσις” καὶ “δικαιοσύνη” καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα πάντα.

Crat.411.b ΣΩ Ἐγείρεις μὲν, ὦ ἐταῖρε, οὐ φαῦλον γένος ὀνομάτων· ὅμως δὲ ἐπειδὴ περ τὴν λεοντὴν ἐνδέδουκα, οὐκ ἀποδειλιάτεον ἀλλ' ἐπισκεπτέον, ὡς ἔοικε, φρόνησιν καὶ σύνεσιν καὶ γνώμην καὶ ἐπιστήμην καὶ τᾶλλα δὴ ἅ φῆς πάντα ταῦτα τὰ καλὰ ὀνόματα.

Crat.411.b EPM Πάνυ μὲν οὖν οὐ δεῖ ἡμᾶς προαποστῆναι.

Crat.411.c ΣΩ Καὶ μὴν, νῆ τὸν κύνα, δοκῶ γέ μοι οὐ κακῶς μαντεύεσθαι, ὃ καὶ νυνδὴ ἐνενόησα, ὅτι οἱ πάνυ παλαιοὶ ἄνθρωποι οἱ τιθέμενοι τὰ ὀνόματα παντὸς μᾶλλον, ὥσπερ καὶ τῶν νῦν οἱ πολλοὶ τῶν σοφῶν ὑπὸ τοῦ πυκνὰ περιστρέφεσθαι ζητοῦντες ὅπῃ ἔχει τὰ ὄντα εἰλιγγιώσιν, κάπειτα αὐτοῖς φαίνεται περιφέρεισθαι τὰ πράγματα καὶ πάντως φέρεσθαι. αἰτιῶνται δὴ οὐ τὸ ἔνδον τὸ παρὰ σφίσιν πάθος αἴτιον εἶναι ταύτης τῆς δόξης, ἀλλὰ αὐτὰ τὰ πράγματα οὕτω πεφυκέναι, οὐδὲν αὐτῶν μόνιμον εἶναι οὐδὲ βέβαιον, ἀλλὰ ῥεῖν καὶ φέρεσθαι καὶ μεστὰ εἶναι πάσης φορᾶς καὶ γενέσεως αἰεῖ. λέγω δὴ ἐννοήσας πρὸς πάντα τὰ νυνδὴ ὀνόματα.

Crat.411.c EPM Πῶς δὴ τοῦτο, ὦ Σώκρατες;

- Crat.411.c ΣΩ Οὐ κατενόησας ἴσως τὰ ἄρτι λεγόμενα ὅτι παντάπασιν ὡς φερομένοις τε καὶ ρέουσι καὶ γιγνομένοις τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα ἐπικείται.
- Crat.411.d EPM Οὐ πάνυ ἐνεθυμήθην.
- Crat.411.d ΣΩ Καὶ μὴν πρῶτον μὲν τοῦτο ὃ πρῶτον εἵπομεν παντάπασιν ὡς ἐπὶ τοιούτων ἐστίν.
- Crat.411.d EPM Τὸ ποῖον;
- Crat.413.d ΣΩ Ἡ “φρόνησις”· φορᾶς γάρ ἐστι καὶ ροῦ νόησις. εἴη δ’ ἂν καὶ ὄνησιν ὑπολαβεῖν φορᾶς· ἀλλ’ οὖν περὶ γε τὸ φέρεσθαι ἐστίν. εἰ δὲ βούλει, ἡ “γνώμη” παντάπασιν δημοῖ γονῆς σκέψιν καὶ νώμησις· τὸ γὰρ “νωμᾶν” καὶ τὸ “σκοπεῖν” ταῦτόν. εἰ δὲ βούλει, αὐτὸ ἡ “νόησις” τοῦ νέου ἐστίν· ἔστις, τὸ δὲ νέα εἶναι τὰ ὄντα σημαίνει γιγνόμενα αἰεὶ εἶναι· τούτου οὖν ἐφίεσθαι τὴν ψυχὴν μηνύει τὸ ὄνομα ὃ θέμενος τὴν “νεόεσιν.” οὐ γὰρ “νόησις” τὸ ἀρχαῖον ἐκαλεῖτο, ἀλλ’ ἀντὶ τοῦ ἦτα εἴδει λέγειν δύο, “νοέεσιν.” “σωφροσύνη” δὲ σωτηρία οὐ νυνδὴ ἐσκέμμεθα, φρονήσεως. καὶ μὴν ἢ γε ἐπιστήμη μηνύει ὡς φερομένοις τοῖς πράγμασις ἐπομένης τῆς ψυχῆς τῆς ἀξίας λόγου, καὶ οὔτε ἀπολειπομένης οὔτε προθεούσης· διὸ δὴ ἐμβάλλοντας δεῖ τὸ εἶ “ἐπεῖσθήμη” αὐτὴν ὀνομάζειν. “σύνεσις” δ’ αὖ οὕτω μὲν δόξειεν ἂν ὥσπερ συλλογισμὸς εἶναι, ὅταν δὲ συνιέναι λέγῃ, ταῦτόν παντάπασιν τῷ ἐπίστασθαι συμβαίνει λεγόμενον· συμπορεύεσθαι γὰρ λέγει τὴν ψυχὴν τοῖς πράγμασις τὸ “συνιέναι.” ἀλλὰ μὴν ἢ γε “σοφία” φορᾶς ἐφάπτεσθαι σημαίνει. σκοτωδέστερον δὲ τοῦτο καὶ ξενικώτερον· ἀλλὰ δεῖ ἐκ τῶν ποιητῶν ἀναμιμνήσκεσθαι ὅτι πολλαχοῦ λέγουσιν περὶ οὗτοῦ ἂν τύχωσιν τῶν ἀρχομένων ταχὺ προϊέναι “ἐσύθη” φασίν. Λακωνικῶς δὲ ἀνδρὶ τῶν εὐδοκίμων καὶ ὄνομα ἦν “Σοῦς”· τὴν γὰρ ταχεῖαν ὁρμὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῦτο καλοῦσιν. ταύτης οὖν τῆς φορᾶς ἐπαφὴν σημαίνει ἡ σοφία, ὡς φερομένων τῶν ὄντων. καὶ μὴν τό γε “ἀγαθόν,” τοῦτο τῆς φύσεως πάσης τῷ ἀγαστῶ βούλεται τὸ ὄνομα ἐπικεῖσθαι. ἐπειδὴ γὰρ πορεύεται τὰ ὄντα, ἐνὶ μὲν ἄρ’ αὐτοῖς τάχος, ἐνὶ δὲ βραδυτῆς. ἔστιν οὖν οὐ πᾶν τὸ ταχὺ ἀλλὰ τὸ αὐτοῦ ἀγαστόν. τοῦ θοοῦ δὴ τῷ ἀγαστῶ αὕτη ἡ ἐπωνυμία ἐστίν, “τάγαθόν.” “Δικαιοσύνη” δέ, ὅτι μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ δικαίου συνέσει τοῦτο κεῖται τὸ ὄνομα, ῥᾶδιον συμβαλεῖν· αὐτὸ δὲ τὸ “δίκαιον” χαλεπόν. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἔοικε μέχρι μὲν τοῦ ὁμολογεῖσθαι παρὰ πολλῶν, ἔπειτα δὲ ἀμφισβητεῖσθαι. ὅσοι γὰρ ἡγοῦνται τὸ πᾶν εἶναι ἐν πορείᾳ, τὸ μὲν πολὺ αὐτοῦ ὑπολαμβάνουσιν τοιοῦτόν τι εἶναι οἷον οὐδὲν ἄλλο ἢ χωρεῖν, διὰ δὲ τούτου παντὸς εἶναι τι διεξιόν, δι’ οὗ πάντα τὰ γιγνόμενα γίνεσθαι· εἶναι δὲ τάχιστον τοῦτο καὶ λεπτότατον. οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι ἄλλως διὰ τοῦ ὄντος ἰέναι παντός, εἰ μὴ λεπτότατόν τε ἦν ὥστε αὐτὸ μηδὲν στέγειν, καὶ τάχιστον ὥστε χρῆσθαι ὥσπερ ἐστῶσι τοῖς ἄλλοις. ἐπεὶ δ’ οὖν ἐπιτροπεύει τὰ ἄλλα πάντα διαίον, τοῦτο τὸ ὄνομα ἐκλήθη ὀρθῶς “δίκαιον,” εὐστομίας ἕνεκα τὴν τοῦ κάππα δύναμιν προσλαβόν. μέχρι μὲν οὖν ἐνταῦθα, ὃ νυνδὴ ἐλέγομεν, παρὰ πολλῶν ὁμολογεῖται τοῦτο εἶναι τὸ δίκαιον· ἐγὼ δέ, ὦ Ἑρμόγενης, ἄτε λιπαρῆς ὦν περὶ αὐτοῦ, ταῦτα μὲν πάντα διαπέπυσμαι ἐν ἀπορρήτοις, ὅτι τοῦτό ἐστι τὸ δίκαιον καὶ τὸ αἴτιον—δι’ ὃ γὰρ γίγνεται, τοῦτ’ ἔστι τὸ αἴτιον—καὶ “Δία” καλεῖν ἔφη τις τοῦτο ὀρθῶς ἔχειν διὰ ταῦτα. ἐπειδὴ δ’ ἡρέμα αὐτοὺς ἐπανερωτῶ ἀκούσας ταῦτα μηδὲν ἤττον· “Τί οὖν ποτ’ ἔστιν, ὦ ἄριστε, δίκαιον, εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει;” δοκῶ τε ἤδη μακρότερα τοῦ προσήκοντος ἐρωτᾶν καὶ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα ἄλλεσθαι. ἱκανῶς γὰρ μέ φασι πεπύσθαι [ἀκηκοέναι] καὶ ἐπιχειροῦσιν, βουλόμενοι ἀποπιμπλάναι με, ἄλλος ἄλλα ἤδη λέγειν, καὶ οὐκέτι συμφωνοῦσιν. ὁ μὲν γὰρ τίς φησιν τοῦτο εἶναι δίκαιον, τὸν ἥλιον· τοῦτον γὰρ μόνον διαίοντα καὶ κάοντα ἐπιτροπεύειν τὰ ὄντα. ἐπειδὴ οὖν τῷ λέγω αὐτὸ ἄσμενος ὡς καλόν τι ἀκηκῶς, καταγελᾶ μου οὗτος ἀκούσας καὶ ἐρωτᾷ εἰ οὐδὲν δίκαιον οἶμαι εἶναι ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐπειδὴ ὁ ἥλιος δύῃ. λιπαροῦντος οὖν ἐμοῦ ὅτι αὐτὸς ἐκεῖνος λέγει αὐτό, τὸ πῦρ φησιν· τοῦτο δὲ οὐ ῥᾶδιόν ἐστιν εἰδέναι. ὁ δὲ οὐκ αὐτὸ τὸ πῦρ φησιν, ἀλλ’ αὐτὸ τὸ θερμὸν τὸ ἐν τῷ πυρὶ ἐνόν. ὁ δὲ τούτων μὲν πάντων καταγελᾶν φησιν, εἶναι δὲ τὸ δίκαιον ὃ λέγει Ἀναξαγόρας, νοῦν εἶναι τοῦτο· αὐτοκράτορα γὰρ αὐτὸν ὄντα καὶ οὐδενὶ

μεμειγμένον πάντα φησὶν αὐτὸν κοσμεῖν τὰ πράγματα διὰ πάντων ἰόντα. ἐνταῦθα δὲ ἐγώ, ὦ φίλε, πολὺ ἐν πλείονι ἀπορίᾳ εἰμὶ ἢ πρὶν ἐπιχειρῆσαι μαρθάνειν περὶ τοῦ δικαίου ὅτι ποτ' ἔστιν. ἀλλ' οὖν οὐπερ ἔνεκα ἐσκοποῦμεν, τό γε ὄνομα τοῦτο φαίνεται αὐτῷ διὰ ταῦτα κεῖσθαι.

Crat.413.d EPM Φαίνη μοι, ὦ Σώκρατες, ταῦτα μὲν ἀκηκοέναι του καὶ οὐκ αὐτοσχεδιάζειν.

Crat.413.d ΣΩ Τί δὲ τᾶλλα;

Crat.413.d EPM Οὐ πάνυ.

Crat.414.a ΣΩ Ἄκουε δὴ· ἴσως γὰρ ἂν σε καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἐξαπατήσαιμι ὥς οὐκ ἀκηκοὺς λέγω. μετὰ γὰρ δικαιοσύνην τί ἡμῖν λείπεται; ἀνδρείαν οἶμαι οὐπω διήλθομεν. ἀδικία μὲν γὰρ δῆλον ὅτι ἐστὶν ὄντος ἐμπόδισμα τοῦ διαϊόντος, ἀνδρεία δὲ σημαίνει ὥς ἐν μάχῃ ἐπονομαζομένης τῆς ἀνδρείας —μάχην δ' εἶναι ἐν τῷ ὄντι, εἴπερ ῥεῖ, οὐκ ἄλλο τι ἢ τὴν ἐναντίαν ῥοήν—ἐάν οὖν τις ἐξέλῃ τὸ δέλτα τοῦ ὀνόματος τῆς ἀνδρείας, αὐτὸ μηνύει τὸ ἔργον τὸ ὄνομα ἢ “ἀνρεία.” δῆλον οὖν ὅτι οὐ πάση ῥοῇ ἢ ἐναντία ῥοῇ ἀνδρεία ἐστίν, ἀλλὰ τῇ παρὰ τὸ δίκαιον ρεοῦσῃ· οὐ γὰρ ἂν ἐπηνεῖτο ἢ ἀνδρεία. καὶ τὸ “ἄρρεν” καὶ ὁ “ἄνῆρ” ἐπὶ παραπλησίῳ τινὶ τούτῳ ἐστί, τῇ ἄνω ῥοῇ. “γυνή” δὲ γονή μοι φαίνεται βούλεσθαι εἶναι. τὸ δὲ “θηλυ” ἀπὸ τῆς θηλῆς τι φαίνεται ἐπωνομάσθαι· ἢ δὲ “θηλή” ἄρα γε, ὦ Ἑρμόγετες, ὅτι τεθελέναι ποιεῖ ὥσπερ τὰ ἀρδόμενα;

Crat.414.a EPM Ἐοικέν γε, ὦ Σώκρατες.

Crat.414.b ΣΩ Καὶ μὴν αὐτό γε τὸ “θάλλειν” τὴν αὔξην μοι δοκεῖ ἀπεικάζειν τὴν τῶν νέων, ὅτι ταχεῖα καὶ ἐξαιφνιδία γίγνεται. οἷόνπερ οὖν μεμίμηται τῷ ὀνόματι, συναρμόσας ἀπὸ τοῦ θεῖν καὶ ἄλλεσθαι τὸ ὄνομα. ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπισκοπεῖς με ὥσπερ ἐκτὸς δρόμου φερόμενον ἐπειδὰν λείου ἐπιλάβωμαι· ἐπίλοιπα δὲ ἡμῖν ἔτι συχνὰ τῶν δοκούντων σπουδαίων εἶναι.

Crat.414.b EPM Ἀληθῆ λέγεις.

Crat.414.b ΣΩ Ὡν γ' ἔστιν ἐν καὶ “τέχνην” ἰδεῖν ὅτι ποτε βούλεται εἶναι.

Crat.414.b EPM Πάνυ μὲν οὖν.

Crat.414.c ΣΩ Οὐκοῦν τοῦτο γε ἕξιν νοῦ σημαίνει, τὸ μὲν ταῦ ἀφελόντι, ἐμβαλόντι δὲ οὐ μετὰ τοῦ χεῖ καὶ τοῦ νῦ καὶ <τοῦ νῦ καὶ> τοῦ ἦτα;

Crat.414.c EPM Καὶ μάλα γε γλίσχρως, ὦ Σώκρατες.

Crat.414.d ΣΩ Ὡ μακάριε, οὐκ οἶσθ' ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα τεθέντα κατακέχωσται ἤδη ὑπὸ τῶν βουλομένων τραγωδεῖν αὐτά, περιτιθέντων γράμματα καὶ ἐξαιρούντων εὐστομίας ἔνεκα καὶ πανταχῇ στρεφόντων, καὶ ὑπὸ καλλωπισμοῦ καὶ ὑπὸ χρόνου. ἐπεὶ ἐν τῷ “κατόπτρῳ” οὐ δοκεῖ [σοι] ἄτοπον εἶναι τὸ ἐμβελῆσθαι τὸ ῥῶ; ἀλλὰ τοιαῦτα οἶμαι ποιοῦσιν οἱ τῆς μὲν ἀληθείας οὐδὲν φροντίζοντες, τὸ δὲ στόμα πλάττοντες, ὥστ' ἐπεμβάλλοντες πολλὰ ἐπὶ τὰ πρῶτα ὀνόματα τελευτῶντες ποιοῦσιν μὴδ' ἂν ἓνα ἀνθρώπων συνεῖναι ὅτι ποτε βούλεται τὸ ὄνομα· ὥσπερ καὶ τὴν Σφίγγα ἀντὶ “φικὸς” “σφίγγα” καλοῦσιν, καὶ ἄλλα πολλά.

Crat.414.d EPM Ταῦτα μὲν ἔστιν οὕτως, ὦ Σώκρατες.

Crat.414.e ΣΩ Εἰ δ' αὖ τις ἐάσει καὶ ἐντιθέσθαι καὶ ἐξαιρεῖν ἅττ' ἂν βούληται τις εἰς τὰ ὀνόματα, πολλὴ εὐπορία ἔσται καὶ πᾶν ἂν παντί τις ὄνομα πράγματι προσαρμόσειεν.

Crat.414.e EPM Ἀληθῆ λέγεις.

Crat.414.e ΣΩ Ἀληθῆ μέντοι. ἀλλὰ τὸ μέτριον οἶμαι δεῖ φυλάττειν καὶ τὸ εἰκὸς σὲ τὸν σοφὸν ἐπιστάτην.

Crat.414.e EPM Βουλοίμην ἄν.

Crat.416.a ΣΩ Καὶ ἐγώ σοι συμβούλομαι, ὦ Ἑρμόγετες. ἀλλὰ μὴ λίαν, ὦ δαιμόνιε, ἀκριβολογοῦ, “μή μ' ἀπογυιώσης μένεος.” ἔρχομαι γὰρ ἐπὶ τὴν κορυφὴν ὣν εἴρηκα, ἐπειδὰν μετὰ τέχνην μηχανὴν ἐπισκεψώμεθα. “μηχανή” γάρ μοι δοκεῖ τοῦ ἄνειν ἐπὶ πολὺ σημεῖον εἶναι· τὸ γὰρ “μῆκός” πως

τὸ πολὺ σημαίνει· ἐξ ἀμφοῖν οὖν τούτοις σύγκειται, “μήκους” τε καὶ τοῦ “ἄνειν,” τὸ ὄνομα ἢ “μηχανή.” ἀλλ’, ὅπερ νυνδὴ εἶπον, ἐπὶ τὴν κορυφὴν δεῖ τῶν εἰρημένων ἐλθεῖν· “ἀρετὴ” γὰρ καὶ “κακία” ὅτι βούλεται τὰ ὀνόματα ζητητέα. τὸ μὲν οὖν ἕτερον οὕτω καθορῶ, τὸ δ’ ἕτερον δοκεῖ μοι κατάδηλον εἶναι. συμφωνεῖ γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν πᾶσιν. ἅτε γὰρ ἰόντων τῶν πραγμάτων, πᾶν τὸ κακῶς ἰδὸν “κακία” ἂν εἴη· τοῦτο δὲ ὅταν ἐν ψυχῇ ᾗ, τὸ κακῶς ἰέναι ἐπὶ τὰ πράγματα, μάλιστα τὴν τοῦ ὄλου ἐπωνυμίαν ἔχει τῆς κακίας. τὸ δὲ κακῶς ἰέναι ὅτι ποτ’ ἔστιν, δοκεῖ μοι δηλοῦν καὶ ἐν τῇ “δειλία,” ὃ οὕτω διήλθομεν ἀλλ’ ὑπερέβημεν, δέον αὐτὸ μετὰ τὴν ἀνδρείαν σκέψασθαι· δοκοῦμεν δέ μοι καὶ ἄλλα πολλὰ ὑπερβεβηκέναι. ἢ δ’ οὖν δειλία τῆς ψυχῆς σημαίνει δεσμὸν εἶναι ἰσχυρόν· τὸ γὰρ “λίαν” ἰσχύς τις ἔστιν. δεσμὸς οὖν ὁ λίαν καὶ ὁ μέγιστος τῆς ψυχῆς ἢ δειλία ἂν εἴη· ὥσπερ γε καὶ ἡ ἀπορία κακόν, καὶ πᾶν, ὡς ἔοικεν, ὅτι ἂν ἐμποδῶν ᾗ τῷ ἰέναι καὶ πορεύεσθαι. τοῦτ’ οὖν φαίνεται τὸ κακῶς ἰέναι δηλοῦν, τὸ ἰσχομένως τε καὶ ἐμποδιζομένως πορεύεσθαι, ὃ δὴ ψυχὴ ὅταν ἔχη, κακία μεστὴ γίγνεται. εἰ δ’ ἐπὶ τοιούτοις ἢ “κακία” ἔστιν τοῦνομα, τοῦναντίον τούτου ἢ “ἀρετὴ” ἂν εἴη, σημαῖνον πρῶτον μὲν εὐπορίαν, ἔπειτα δὲ λελυμένην τὴν ῥοὴν τῆς ἀγαθῆς ψυχῆς εἶναι ἀεὶ, ὥστε τὸ ἀσχέτως καὶ τὸ ἀκωλύτως ἀεὶ ῥέον ἐπωνυμίαν εἴληφεν, ὡς ἔοικε, τοῦτο τοῦνομα, <δ> ὀρθῶς μὲν ἔχει “ἀειρείτην” καλεῖν, [ἴσως δὲ αἰρετήν λέγει, ὡς οὔσης ταύτης τῆς ἔξεως αἰρετωτάτης,] συγκεκριμένηται δὲ καὶ καλεῖται “ἀρετὴ.” καὶ ἴσως με αὐτὸ φήσεις πλάττειν· ἐγὼ δὲ φημι, εἴπερ ὃ ἔμπροσθεν εἶπον ὀρθῶς ἔχει, ἢ “κακία,” καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα τὴν “ἀρετήν” ὀρθῶς ἔχειν.

Crat.416.a EPM Τὸ δὲ δὴ “κακόν,” δι’ οὗ πολλὰ τῶν ἔμπροσθεν εἴρηκας, τί ἂν νοοῖ τοῦνομα;

Crat.416.a ΣΩ Ἄτοπόν τι νῆ Δία ἔμοιγε δοκεῖ καὶ χαλεπὸν συμβαλεῖν. ἐπάγω οὖν καὶ τούτῳ ἐκείνην τὴν μηχανήν.

Crat.416.a EPM Ποίαν ταύτην;

Crat.416.a ΣΩ Τὴν τοῦ βαρβαρικόν τι καὶ τοῦτο φάναι εἶναι.

Crat.416.a EPM Καὶ ἔοικας γε ὀρθῶς λέγοντι. ἀλλ’ εἰ δοκεῖ, ταῦτα μὲν ἐῷμεν, τὸ δὲ “καλόν” καὶ [τὸ] “αἰσχρὸν” πειρώμεθα ἰδεῖν πῇ εὐλόγως ἔχει.

Crat.416.b ΣΩ Τὸ μὲν τοίνυν “αἰσχρὸν” καὶ δὴ κατάδηλόν μοι φαίνεται ὃ νοεῖ· καὶ τοῦτο γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ὁμολογεῖται. τὸ γὰρ ἐμποδίζον καὶ ἴσχον τῆς ῥοῆς τὰ ὄντα λοιδορεῖν μοι φαίνεται διὰ παντὸς ὃ τὰ ὀνόματα τιθεῖς, καὶ νῦν τῷ ἀεὶ ἴσχοντι τὸν ῥοῦν τοῦτο τὸ ὄνομα ἔθετο <τὸ> “ἀεισχορῶν”· νῦν δὲ συγκροτήσαντες “αἰσχρὸν” καλοῦσιν.

Crat.416.b EPM Τί δὲ τὸ “καλόν”;

Crat.416.b ΣΩ Τοῦτο χαλεπώτερον κατανοῆσαι. καίτοι λέγει γε αὐτό· ἁρμονία μόνον καὶ μήκει τοῦ οὗ παρῆκται.

Crat.416.b EPM Πῶς δὴ;

Crat.416.b ΣΩ Τῆς διανοίας τις ἔοικεν ἐπωνυμία εἶναι τοῦτο τὸ ὄνομα.

Crat.416.c EPM Πῶς λέγεις;

Crat.416.c ΣΩ Φέρε, τί οἶε σὺ εἶναι τὸ αἷτιον κληθῆναι ἐκάστῳ τῶν ὄντων; ἄρ’ οὐκ ἐκείνο τὸ τὰ ὀνόματα θέμενον;

Crat.416.c EPM Πάντως που.

Crat.416.c ΣΩ Οὐκοῦν διάνοια ἂν εἴη τοῦτο ἥτοι θεῶν ἢ ἀνθρώπων ἢ ἀμφοτέρων;

Crat.416.c EPM Ναί.

Crat.416.c ΣΩ Οὐκοῦν τὸ καλέσαν τὰ πράγματα καὶ τὸ καλοῦν ταυτόν ἐστιν τοῦτο, διάνοια;

Crat.416.c EPM Φαίνεται.

- Crat.416.c ΣΩ Οὐκοῦν καὶ ὅσα μὲν ἂν νοῦς τε καὶ διάνοια ἐργάσῃται, ταῦτά ἐστι τὰ ἐπαινετά, ἃ δὲ μή, ψεκτά;
- Crat.416.d EPM Πάνυ γε.
- Crat.416.d ΣΩ Τὸ οὖν ἱατρικὸν ἱατρικὰ ἐργάζεται καὶ τὸ τεκτονικὸν τεκτονικά; ἢ πῶς λέγεις;
- Crat.416.d EPM Οὕτως ἔγωγε.
- Crat.416.d ΣΩ Καὶ τὸ καλοῦν ἄρα καλά;
- Crat.416.d EPM Δεῖ γέ τοι.
- Crat.416.d ΣΩ Ὅτι δέ γε τοῦτο, ὥς φαμεν, διάνοια;
- Crat.416.d EPM Πάνυ γε.
- Crat.416.d ΣΩ Ὅρθως ἄρα φρονήσεως αὕτη ἡ ἐπωνυμία ἐστὶν τὸ “καλὸν” τῆς τὰ τοιαῦτα ἀπεργαζομένης, ἃ δὴ καλὰ φάσκοντες εἶναι ἀσπαζόμεθα.
- Crat.416.e EPM Φαίνεται.
- Crat.416.e ΣΩ Τί οὖν ἔτι ἡμῖν λοιπὸν τῶν τοιούτων;
- Crat.417.a EPM Ταῦτα τὰ περὶ τὸ ἀγαθὸν τε καὶ καλόν, συμφέροντά τε καὶ λυσιτελοῦντα καὶ ὠφέλιμα καὶ κερδαλέα καὶ τάναντία τούτων.
- Crat.417.b ΣΩ Οὐκοῦν τὸ μὲν “συμφέρον” ἤδη που κἂν σὺ εὖροις ἐκ τῶν πρότερον ἐπισκοπῶν· τῆς γὰρ ἐπιστήμης ἀδελφόν τι φαίνεται. οὐδὲν γὰρ ἄλλο δηλοῖ ἢ τὴν ἅμα φορὰν τῆς ψυχῆς μετὰ τῶν πραγμάτων, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ τοιούτου πραττόμενα “συμφέροντά” τε καὶ “σύμφορα” κεκλησθαι ἀπὸ τοῦ συμπεριφέρεσθαι ἔοικε, τὸ δέ γε “κερδαλέον” ἀπὸ τοῦ κέρδους. “κέρδος” δὲ νῦν ἀντὶ τοῦ δέλτα ἀποδιδόντι ἐς τὸ ὄνομα δηλοῖ ὃ βούλεται· τὸ γὰρ ἀγαθὸν κατ’ ἄλλον τρόπον ὀνομάζει. ὅτι γὰρ κεράννυται ἐς πάντα διεξίον, ταύτην αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἐπονομάζων ἔθετο τοῦνομα· δέλτα <δ> ἐνθεῖς ἀντὶ τοῦ νῦν “κέρδος” ἐφθέγγετο.
- Crat.417.b EPM “Λυσιτελοῦν” δὲ τί δή;
- Crat.417.d ΣΩ Ὅμοιον, ὃ Ἑρμόγενης, οὐχὶ καθάπερ οἱ κάπηλοι αὐτῷ χρῶνται, ἐὰν τὸ ἀνάλωμα ἀπολύῃ, οὐ ταύτη λέγειν μοι δοκεῖ τὸ “λυσιτελοῦν,” ἀλλ’ ὅτι τάχιστον ὄν τοῦ ὄντος ἵστασθαι οὐκ ἔξ τὰ πράγματα, οὐδὲ τέλος λαβοῦσαν τὴν φορὰν τοῦ φέρεσθαι στήναί τε καὶ παύσασθαι, ἀλλ’ αἰεὶ λύει αὐτῆς ἂν τι ἐπιχειρῇ τέλος ἐγγίγνεσθαι, καὶ παρέχει ἄπαυστον καὶ ἀθάνατον αὐτήν, ταύτη μοι δοκεῖ ἐπιφημίσαι τὸ ἀγαθὸν λυσιτελοῦν· τὸ γὰρ τῆς φορᾶς λύον τὸ τέλος “λυσιτελοῦν” καλέσαι. “ὠφέλιμον” δὲ ξενικὸν τοῦνομα, ὃ καὶ Ὅμηρος πολλαχοῦ κέχρηται, τῷ “ὀφέλλειν”· ἔστι δὲ τοῦτο τοῦ αὔξειν καὶ ποιεῖν ἐπωνυμία.
- Crat.417.d EPM Τὰ δὲ δὴ τούτων ἐναντία πῶς ἔχει ἡμῖν;
- Crat.417.d ΣΩ Ὅσα μὲν ἀπόφῃσιν αὐτῶν, ὥς γέ μοι δοκεῖ, οὐδὲν δεῖ ταῦτα διεξιέναι.
- Crat.417.d EPM Ποῖα ταῦτα;
- Crat.417.d ΣΩ “Ἀσύμφορον” καὶ “ἀνωφελές” καὶ “ἀλυσιτελές” καὶ “ἀκερδές.”
- Crat.417.d EPM Ἀληθῆ λέγεις.
- Crat.417.d ΣΩ Ἀλλὰ “βλαβερόν” γε καὶ “ζημιῶδες.”
- Crat.417.d EPM Ναί.
- Crat.417.e ΣΩ Καὶ τὸ μὲν γε “βλαβερόν” τὸ βλάπτον τὸν ροῦν εἶναι λέγει· τὸ δὲ “βλάπτον” αὖ σημαίνει βουλόμενον ἅπτειν· τὸ δὲ “ἅπτειν” καὶ δεῖν ταυτόν ἐστι, τοῦτο δὲ πανταχοῦ ψέγει. τὸ βουλόμενον οὖν ἅπτειν ροῦν ὀρθότατα μὲν ἂν εἴη “βουλαπτεροῦν,” καλλωπισθὲν δὲ καλεῖσθαι μοι φαίνεται “βλαβερόν.”

- Crat.418.a EPM Ποικίλα γέ σοι, ὦ Σώκρατες, ἐκβαίνει τὰ ὀνόματα. καὶ γὰρ νῦν μοι ἔδοξας ὥσπερ τοῦ τῆς Ἀθηνάας νόμου προαύλιον στομαυλῆσαι, τοῦτο τὸ ὄνομα προειπὼν τὸ “βουλαπτεροῦν.”
- Crat.418.a ΣΩ Οὐκ ἐγώ, ὦ Ἑρμόγενης, αἴτιος, ἀλλ’ οἱ θέμενοι τὸ ὄνομα.
- Crat.418.a EPM Ἀληθῆ λέγεις ἀλλὰ δὴ τὸ “ζημιῶδες” τί ἂν εἴη;
- Crat.418.b ΣΩ Τί δ’ ἂν εἴη ποτὲ “ζημιῶδες”; θέασαι, ὦ Ἑρμόγενης, ὡς ἐγὼ ἀληθῆ λέγω λέγων ὅτι προστιθέντες γράμματα καὶ ἐξαιροῦντες σφόδρα ἀλλοιοῦσι τὰς τῶν ὀνομάτων διανοίας, οὕτως ὥστε σμικρὰ πάνυ παραστρέφοντες ἐνίοτε τάναντία ποιεῖν σημαίνειν. οἷον καὶ ἐν τῷ “δέοντι”· ἐνενόησα γὰρ αὐτὸ καὶ ἀνεμνήσθην ἄρτι ἀπὸ τοῦδε ὃ ἔμελλόν σοι ἐρεῖν ὅτι ἡ μὲν νέα φωνὴ ἡμῖν ἡ καλὴ αὐτῇ καὶ τούναντίον περιέτρεψε μηνύειν τὸ “δέον” καὶ τὸ “ζημιῶδες,” ἀφανίζουσα ὅτι νοεῖ, ἡ δὲ παλαιὰ ἀμφοτέρων δηλοῖ ὃ βούλεται τοῦνομα.
- Crat.418.b EPM Πῶς λέγεις;
- Crat.418.c ΣΩ Ἐγὼ σοι ἐρῶ. οἶσθα ὅτι οἱ παλαιοὶ οἱ ἡμέτεροι τῷ ἰῶτα καὶ τῷ δέλτα εὖ μάλα ἐχρῶντο, καὶ οὐχ ἥκιστα αἱ γυναῖκες, αἵπερ μάλιστα τὴν ἀρχαίαν φωνὴν σφύζουσι. νῦν δὲ ἀντὶ μὲν τοῦ ἰῶτα ἢ εἰ ἢ ἦτα μεταστρέφουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ δέλτα ζῆτα, ὡς δὴ μεγαλοπρεπέστερα ὄντα.
- Crat.418.c EPM Πῶς δὴ;
- Crat.418.c ΣΩ Οἷον οἱ μὲν ἀρχαιότατοι “ἡμέραν” τὴν ἡμέραν ἐκάλουν, οἱ δὲ “ήμεραν,” οἱ δὲ νῦν “ἡμέραν.”
- Crat.418.c EPM Ἔστι ταῦτα.
- Crat.418.d ΣΩ Οἶσθα οὖν ὅτι μόνον τούτων δηλοῖ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τὴν διάνοιαν τοῦ θεμένου; ὅτι γὰρ ἀσμένους τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἰμεῖρουν ἐκ τοῦ σκότους τὸ φῶς ἐγίγνετο, ταύτη ὠνόμασαν “ἡμέραν.”
- Crat.418.d EPM Φαίνεται.
- Crat.418.d ΣΩ Νῦν δέ γε τετραγωδημένον οὐδ’ ἂν κατανοήσας ὅτι βούλεται ἡ “ἡμέρα.” καίτοι τινὲς οἴονται, ὡς δὴ ἡ ἡμέρα ἡμερα ποιεῖ, διὰ ταῦτα ὠνομάσθαι αὐτὴν οὕτως.
- Crat.418.d EPM Δοκεῖ μοι.
- Crat.418.d ΣΩ Καὶ τό γε “ζυγόν” οἶσθα ὅτι “δυογόν” οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν.
- Crat.418.d EPM Πάνυ γε.
- Crat.418.e ΣΩ Καὶ τὸ μέν γε “ζυγόν” οὐδὲν δηλοῖ, τὸ δὲ τοῖν δυοῖν ἔνεκα τῆς δέσεως ἐς τὴν ἀγωγὴν ἐπωνόμασται “δυογόν” δικαίως νῦν δὲ “ζυγόν.” καὶ ἄλλα πάμπολλα οὕτως ἔχει.
- Crat.418.e EPM Φαίνεται.
- Crat.418.e ΣΩ Κατὰ ταῦτα τοίνυν πρῶτον μὲν τὸ “δέον” οὕτω λεγόμενον τούναντίον σημαίνει πᾶσι τοῖς περὶ τὸ ἀγαθὸν ὀνόμασιν· ἀγαθοῦ γὰρ ἰδέα οὕσα τὸ δέον φαίνεται δεσμός εἶναι καὶ κώλυμα φορᾶς, ὥσπερ ἀδελφὸν ὃν τοῦ βλαβεροῦ.
- Crat.418.e EPM Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες, οὕτω φαίνεται.
- Crat.419.b ΣΩ Ἄλλ’ οὐκ ἐὰν τῷ ἀρχαίῳ ὀνόματι χρῆ, ὃ πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἐστὶν ὀρθῶς κεῖσθαι ἢ τὸ νῦν, ἀλλ’ ὁμολογήσει τοῖς πρόσθεν ἀγαθοῖς, ἐὰν ἀντὶ τοῦ εἰ τὸ ἰῶτα ἀποδιδῶς, ὥσπερ τὸ παλαιόν· διὸν γὰρ αὐτὸ σημαίνει, ἀλλ’ οὐ δέο ν, τὰγαθόν, ὅπερ δὴ ἐπαινεῖ. καὶ οὕτω οὐκ ἐναντιοῦται αὐτὸς αὐτῷ ὃ τὰ ὀνόματα τιθέμενος, ἀλλὰ “δέον” καὶ “ὠφέλιμον” καὶ “λυσιτελοῦν” καὶ “κερδαλέον” καὶ “ἀγαθόν” καὶ “συμφέρον” καὶ “εὐπορον” τὸ αὐτὸ φαίνεται, ἑτέροις ὀνόμασι σημαῖνον τὸ διακοσμοῦν καὶ ἰὸν πανταχοῦ ἐγκεκωμιασμένον, τὸ δὲ ἴσχον καὶ δοῦν ψεγόμενον. καὶ δὴ καὶ τὸ “ζημιῶδες,” ἐὰν κατὰ τὴν ἀρχαίαν φωνὴν ἀποδῶς ἀντὶ τοῦ ζῆτα δέλτα, φανεῖται σοι κεῖσθαι τὸ ὄνομα ἐπὶ τῷ δοῦντι τὸ ἰό ν, ἐπονομασθὲν “δημιῶδες.”
- Crat.419.b EPM Τί δὲ δὴ “ἡδονή” καὶ “λύπη” καὶ “ἐπιθυμία” καὶ τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες;

Crat.420.b ΣΩ Οὐ πάνυ χαλεπά μοι φαίνεται, ὦ Ἑρμόγενης· ἢ τε γὰρ “ἡδονή,” ἢ πρὸς τὴν ὄνησιν ἔοικε τείνουσα πρᾶξις τοῦτο ἔχειν τὸ ὄνομα—τὸ δέλτα δὲ ἔγκειται, ὥστε “ἡδονή” ἀντὶ “ἡονῆς” καλεῖται—ἢ τε “λύπη” ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ σώματος ἔοικεν ἐπωνομάσθαι ἢν ἐν τούτῳ τῷ πάθει ἴσχει τὸ σῶμα. καὶ ἢ γε “ἀνία” τὸ ἐμποδίζον τοῦ ἰέναι. ἢ δὲ “ἀλγηδὼν” ξενικόν τι φαίνεται μοι ἀπὸ τοῦ ἀλγεινοῦ ὠνομασμένον. “ὀδύνη” δὲ ἀπὸ τῆς ἐνδύσεως τῆς λύπης κεκλημένη ἔοικεν. “ἄχθηδὼν” δὲ καὶ παντὶ δῆλον ἀπεικασμένον τὸ ὄνομα τῷ τῆς φορᾶς βάρει. “χαρὰ” δὲ τῇ διαχύσει καὶ εὐπορίᾳ τῆς ῥοῆς τῆς ψυχῆς ἔοικε κεκλημένη. “τέρψις” δὲ ἀπὸ τοῦ τερπνοῦ· τὸ δὲ “τερπνὸν” ἀπὸ τῆς διὰ τῆς ψυχῆς ἔρψεως πνοῇ ἀπεικασθὲν κέκληται, ἐν δίκῃ μὲν ἂν “ἔρπνουν” καλούμενον, ὑπὸ χρόνου δὲ “τερπνὸν” παρηγμένον. “εὐφροσύνη” δὲ οὐδὲν προσδεῖται τοῦ διότι ῥηθῆναι· παντὶ γὰρ δῆλον ὅτι ἀπὸ τοῦ εὖ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν συμφέρεσθαι τοῦτο ἔλαβε τὸ ὄνομα, “εὐφεροσύνην” τό γε δίκαιον· ὅμως δὲ αὐτὸ καλοῦμεν “εὐφροσύνην.” οὐδ’ “ἐπιθυμία” χαλεπὸν· τῇ γὰρ ἐπὶ τὸν θυμὸν ἰούσῃ δυνάμει δῆλον ὅτι τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα. “θυμὸς” δὲ ἀπὸ τῆς θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυχῆς ἔχει ἂν τοῦτο τὸ ὄνομα. ἀλλὰ μὴν “ἡμέρος” γε τῷ μάλιστα ἔλκοντι τὴν ψυχὴν ῥῶ ἐπωνομάσθη· ὅτι γὰρ ἰέμενος ῥεῖ καὶ ἐφιέμενος τῶν πραγμάτων, καὶ οὕτω δὴ ἐπισπᾶ σφόδρα τὴν ψυχὴν διὰ τὴν ἔσιν τῆς ῥοῆς, ἀπὸ ταύτης οὖν πάσης τῆς δυνάμεως “ἡμέρος” ἐκλήθη. καὶ μὴν “πόθος” αὖ καλεῖται σημαίνων οὐ τοῦ παρόντος εἶναι [ἡμέρου τε καὶ ῥεύματος] ἀλλὰ τοῦ ἄλλοθι που ὄντος καὶ ἀπόντος, ὅθεν “πόθος” ἐπωνόμασται ὃς τότε, ὅταν παρῇ οὐ τις ἐφίετο, “ἡμέρος” ἐκαλεῖτο· ἀπογενομένου δὲ ὁ αὐτὸς οὗτος “πόθος” ἐκλήθη. “ἔρως” δέ, ὅτι εἰσρεῖ ἔξωθεν καὶ οὐκ οἰκεῖα ἐστὶν ἡ ῥοὴ αὕτη τῷ ἔχοντι ἀλλ’ ἐπέισακτος διὰ τῶν ὀμμάτων, διὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἐσρεῖν “ἔσρος” τό γε παλαιὸν ἐκαλεῖτο—τῷ γὰρ οὐ ἀντὶ τοῦ ὧ ἐχρώμεθα—νῦν δ’ “ἔρως” κέκληται διὰ τὴν τοῦ ὧ ἀντὶ τοῦ οὐ μεταλλαγὴν. ἀλλὰ τί ἔτι σὺ λέγεις ὅτι σκοπῶμεν;

Crat.420.b EPM “Δόξα” καὶ τὰ τοιαῦτα πῇ σοι φαίνεται;

Crat.420.d ΣΩ “Δόξα” δὴ ἦτοι τῇ διώξει ἐπωνόμασται, ἢν ἡ ψυχὴ διώκουσα τὸ εἰδέναι ὅπῃ ἔχει τὰ πράγματα πορεύεται, ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ τόξου βολῇ. ἔοικε δὲ τούτῳ μᾶλλον. ἢ γοῦν “οἷσις” τούτῳ συμφωνεῖ. “οἷσιν” γὰρ τῆς ψυχῆς ἐπὶ πᾶν πρᾶγμα, οἷόν ἐστιν ἕκαστον τῶν ὄντων, δηλοῦσιν προσέοικεν, ὥσπερ γε καὶ ἡ “βουλή” πως τὴν βολήν, καὶ τὸ “βούλεσθαι” τὸ ἐφίεσθαι σημαίνει καὶ <τὸ> “βουλεύεσθαι”· πάντα ταῦτα δόξῃ ἐπόμεν’ ἅττα φαίνεται τῆς βολῆς ἀπεικασματα, ὥσπερ αὖ καὶ τὸναντίον ἡ “ἀβουλία” ἀτυχία δοκεῖ εἶναι, ὥς οὐ βαλόντος οὐδὲ τυχόντος οὐ τ’ ἔβαλλε καὶ ὁ ἐβούλετο καὶ περὶ οὐ ἐβουλεύετο καὶ οὐ ἐφίετο.

Crat.420.d EPM Ταῦτα ἤδη μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, πυκνότερα ἐπάγειν.

Crat.421.a ΣΩ Τέλος γὰρ ἤδη θέω. “ἀνάγκη” δ’ οὖν ἔτι βούλομαι διαπερᾶναι, ὅτι τούτοις ἐξῆς ἐστὶ, καὶ τὸ “ἐκούσιον.” τὸ μὲν οὖν “ἐκούσιον,” τὸ εἶκον καὶ μὴ ἀντιτυποῦν ἀλλ’, ὥσπερ λέγω, εἶκον τῷ ἰόντι δεδηλωμένον ἂν εἴη τούτῳ τῷ ὀνόματι, τῷ κατὰ τὴν βούλησιν γιγνομένῳ· τὸ δὲ “ἀναγκαῖον” καὶ ἀντίτυπον, παρὰ τὴν βούλησιν ὄν, τὸ περὶ τὴν ἀμαρτίαν ἂν εἴη καὶ ἀμαθίαν, ἀπείκασται δὲ τῇ κατὰ τὰ ἄγκη πορείᾳ, ὅτι δύσπορα καὶ τραχέα καὶ λάσια ὄντα ἴσχει τοῦ ἰέναι. ἐντεῦθεν οὖν ἴσως ἐκλήθη “ἀναγκαῖον,” τῇ διὰ τοῦ ἄγκους ἀπεικασθὲν πορείᾳ. ἔως δὲ πάρεστιν ἡ ῥώμη, μὴ ἀνιῶμεν αὐτήν· ἀλλὰ καὶ σὺ μὴ ἀνίει, ἀλλὰ ἐρώτα.

Crat.421.a EPM Ἐρωτῶ δὴ τὰ μέγιστα καὶ τὰ κάλλιστα, τὴν τε “ἀλήθειαν” καὶ τὸ “ψεῦδος” καὶ τὸ “ὄν” καὶ αὐτὸ τοῦτο περὶ ὧν νῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐστίν, “ὄνομα,” δι’ ὅτι τὸ ὄνομα ἔχει.

Crat.421.a ΣΩ Μαίεσθαι οὖν καλεῖς τι;

Crat.421.a EPM Ἐγώ γε, τό γε ζητεῖν.

Crat.421.c ΣΩ Ἐοικε τοίνυν ἐκ λόγου ὀνόματι συγκεκριημένῳ, λέγοντος ὅτι τοῦτ’ ἔστιν ὃ ν, οὗ τυγχάνει ζήτημα <ὄν> , [τὸ] “ὄνομα.” μᾶλλον δὲ ἂν αὐτὸ γνοίης ἐν ᾧ λέγομεν τὸ “ὀνομαστόν”·

ένταῦθα γὰρ σαφῶς λέγει τοῦτο εἶναι ὃν οὐ μάσμα ἐστὶ ν. ἢ δ' "ἀλήθεια," καὶ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἔοικε [συγκεκροτῆσθαι]· ἢ γὰρ θεία τοῦ ὄντος φορὰ ἔοικε προσειρηθῆαι τούτῳ τῷ ῥήματι, τῇ "ἀληθείᾳ," ὡς θεία οὕσα ἄλ η. τὸ <δὲ> "ψεῦδος" τοῦναντίον τῇ φορᾷ· πάλιν γὰρ αὖ λοιδορούμενον ἦκει τὸ ἰσχύμενον καὶ τὸ ἀναγκαζόμενον ἡσυχάζειν, ἀπείκασται δὲ τοῖς καθ' εὐδους· τὸ ψεῖ δὲ προσγενόμενον ἐπικρύπτει τὴν βούλησιν τοῦ ὀνόματος, τὸ δὲ "ὄν" καὶ ἡ "οὐσία" ὁμολογεῖ τῷ ἀληθεῖ, τὸ ἰῶτα ἀπολαβόν· ἰὸν γὰρ σημαίνει, καὶ τὸ "οὐκ ὄν" αὖ, ὡς τινες καὶ ὀνομάζουσιν αὐτό, "οὐκ ἰόν."

Crat. 421.c EPM Ταῦτα μὲν μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ἀνδρείως πάνυ διακεκροτηκέναι· εἰ δέ τις σε ἔροιτο τοῦτο τὸ "ἰόν" καὶ τὸ "ῥέον" καὶ τὸ "δοῦν," τίνα ἔχει ὀρθότητα ταῦτα τὰ ὀνόματα—

Crat. 421.c ΣΩ "Τί ἂν αὐτῷ ἀποκρινάμεθα;" λέγεις; ἢ γάρ;

Crat. 421.c EPM Πάνυ μὲν οὖν.

Crat. 421.c ΣΩ "὘ν μὲν τοίνυν ἄρτι που ἐπορισάμεθα ὥστε δοκεῖν τὶ λέγειν ἀποκρινόμενοι.

Crat. 421.c EPM Τὸ ποῖον τοῦτο;

Crat. 421.d ΣΩ Φάναι, ὃ ἂν μὴ γινώσκωμεν, βαρβαρικόν τι τοῦτ' εἶναι. εἴη μὲν οὖν ἴσως ἂν τι τῇ ἀληθείᾳ καὶ τοιοῦτον αὐτῶν, εἴη δὲ καὶν ὑπὸ παλαιότητος τὰ πρῶτα τῶν ὀνομάτων ἀνεύρετα εἶναι· διὰ γὰρ τὸ πανταχῇ στρέφεσθαι τὰ ὀνόματα, οὐδὲν θαυμαστὸν [ἂν] εἰ ἡ παλαιὰ φωνὴ πρὸς τὴν νυνὶ βαρβαρικῇς μὴδὲν διαφέρει.

Crat. 421.d EPM Καὶ οὐδὲν γε ἀπὸ τρόπου λέγεις.

Crat. 421.e ΣΩ Λέγω γὰρ οὖν εἰκότα. οὐ μέντοι μοι δοκεῖ προφάσεις ἀγὼν δέχεσθαι, ἀλλὰ προθυμητέον ταῦτα διασκέψασθαι. ἐνθυμηθῶμεν δέ, εἴ τις αἰεί, δι' ὧν ἂν λέγεται τὸ ὄνομα, ἐκεῖνα ἀνερῆσεται τὰ ῥήματα, καὶ αὐθις αὖ δι' ὧν ἂν τὰ ῥήματα λεχθῇ, ἐκεῖνα πεύσεται, καὶ τοῦτο μὴ παύσεται ποιῶν, ἄρ' οὐκ ἀνάγκη τελευτῶντα ἀπειπεῖν τὸν ἀποκρινόμενον;

Crat. 422.a EPM Ἐμοιγε δοκεῖ.

Crat. 422.b ΣΩ Πότε οὖν ἀπειπὼν ὁ ἀπαγορεύων δικαίως παύοιτο ἄν; ἄρ' οὐκ ἐπειδὰν ἐπ' ἐκείνοις γένηται τοῖς ὀνόμασιν, ἃ ὥσπερ εἰ στοιχεῖα τῶν ἄλλων ἐστὶ καὶ λόγων καὶ ὀνομάτων; ταῦτα γὰρ που οὐκέτι δίκαιον φανῆναι ἐξ ἄλλων ὀνομάτων συγκεῖμενα, ἂν οὕτως ἔχη. οἷον νυνδὴ τὸ "ἀγαθὸν" ἔφαμεν ἐκ τοῦ ἀγαστοῦ καὶ ἐκ τοῦ θοοῦ συγκεῖσθαι, τὸ δὲ "θοὸν" ἴσως φαῖμεν ἂν ἐξ ἐτέρων, ἐκεῖνα δὲ ἐξ ἄλλων· ἀλλ' ἐάν ποτέ γε λάβωμεν ὃ οὐκέτι ἔκ τινων ἐτέρων σύγκειται ὀνομάτων, δικαίως ἂν φαῖμεν ἐπὶ στοιχείῳ τε ἤδη εἶναι καὶ οὐκέτι τοῦτο ἡμᾶς δεῖν εἰς ἄλλα ὀνόματα ἀναφέρειν.

Crat. 422.b EPM Ἐμοιγε δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν.

Crat. 422.b ΣΩ Ἄρ' οὖν καὶ νῦν ἅ γ' ἐρωτᾷς τὰ ὀνόματα στοιχεῖα ὄντα τυγχάνει, καὶ δεῖ αὐτῶν ἄλλω τινὶ τρόπῳ ἤδη τὴν ὀρθότητα ἐπισκέψασθαι ἥτις ἐστίν;

Crat. 422.b EPM Εἰκός γε.

Crat. 422.c ΣΩ Εἰκὸς δῆτα, ὦ Ἑρμόγενης· πάντα γοῦν φαίνεται τὰ ἔμπροσθεν εἰς ταῦτα ἀνεληλυθέναι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὡς μοι δοκεῖ ἔχειν, δεῦρο αὖ συνεπίσκεψαι μετ' ἐμοῦ μή τι παραληρήσω λέγων οἷαν δεῖ τὴν τῶν πρώτων ὀνομάτων ὀρθότητα εἶναι.

Crat. 422.c EPM Λέγε μόνον, ὡς ὅσον γε δυνάμεως παρ' ἐμοί ἐστίν συνεπισκέψομαι.

Crat. 422.c ΣΩ Ὅτι μὲν τοίνυν μία γέ τις ἡ ὀρθότης παντὸς ὀνόματος καὶ πρώτου καὶ ὑστάτου, καὶ οὐδὲν διαφέρει τῷ ὀνομα εἶναι οὐδὲν αὐτῶν, οἶμαι καὶ σοὶ συνδοκεῖ.

Crat. 422.d EPM Πάνυ γε.

Crat. 422.d

ΣΩ Ἀλλὰ μὴν ὦν γε νυν <δὴ> διεληλύθαμεν τῶν ὀνομάτων ἢ ὀρθότης τοιαύτη τις ἐβούλετο εἶναι, οἷα δηλοῦν οἷον ἕκαστόν ἐστι τῶν ὄντων.

Crat.422.d EPM Πῶς γὰρ οὐ;

Crat.422.d ΣΩ Τοῦτο μὲν ἄρα οὐδὲν ἦττον καὶ τὰ πρῶτα δεῖ ἔχειν καὶ τὰ ὕστερα, εἴπερ ὀνόματα ἔσται.

Crat.422.d EPM Πάνυ γε.

Crat.422.d ΣΩ Ἀλλὰ τὰ μὲν ὕστερα, ὡς ἔοικε, διὰ τῶν προτέρων οἷά τε ἦν τοῦτο ἀπεργάζεσθαι.

Crat.422.d EPM Φαίνεται.

Crat.422.e ΣΩ Εἶεν· τὰ δὲ δὴ πρῶτα, οἷς οὐπω ἕτερα ὑπόκειται, τίνι τρόπῳ κατὰ τὸ δυνατόν ὅτι μάλιστα φανερά ἡμῖν ποιήσει τὰ ὄντα, εἴπερ μέλλει ὀνόματα εἶναι; ἀπόκριναι δέ μοι τόδε· εἰ φωνὴν μὴ εἴχομεν μηδὲ γλῶτταν, ἐβουλόμεθα δὲ δηλοῦν ἀλλήλοις τὰ πράγματα, ἄρ' οὐκ ἂν, ὥσπερ νῦν οἱ ἐνεοί, ἐπεχειροῦμεν ἂν σημαίνειν ταῖς χερσὶ καὶ κεφαλῇ καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι;

Crat.423.a EPM Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως, ὦ Σώκρατες;

Crat.423.a ΣΩ Εἰ μὲν γ' οἶμαι τὸ ἄνω καὶ τὸ κοῦφον ἐβουλόμεθα δηλοῦν, ἥρομεν ἂν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρα, μιμούμενοι αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· εἰ δὲ τὰ κάτω καὶ τὰ βαρέα, πρὸς τὴν γῆν. καὶ εἰ ἵππον θέοντα ἢ τι ἄλλο τῶν ζώων ἐβουλόμεθα δηλοῦν, οἶσθα ὅτι ὡς ὁμοιότατ' ἂν τὰ ἡμέτερα αὐτῶν σώματα καὶ σχήματα ἐποιοῦμεν ἐκείνοις.

Crat.423.a EPM Ἀνάγκη μοι δοκεῖ ὡς λέγεις ἔχειν.

Crat.423.b ΣΩ Οὕτω γὰρ ἂν οἶμαι δῆλωμά του [σώματος] ἐγίγνετο, μιμησαμένου, ὡς ἔοικε, τοῦ σώματος ἐκεῖνο ὃ ἐβούλετο δηλῶσαι.

Crat.423.b EPM Ναί.

Crat.423.b ΣΩ Ἐπειδὴ δὲ φωνῇ τε καὶ γλῶττι καὶ στόματι βουλόμεθα δηλοῦν, ἄρ' οὐ τότε ἐκάστου δῆλωμα ἡμῖν ἔσται τὸ ἀπὸ τούτων γινόμενον, ὅταν μίμημα γένηται διὰ τούτων περὶ ὅτι οὖν;

Crat.423.b EPM Ἀνάγκη μοι δοκεῖ.

Crat.423.b ΣΩ Ὅνομα ἄρ' ἐστίν, ὡς ἔοικε, μίμημα φωνῇ ἐκείνου ὃ μιμεῖται, καὶ ὀνομάζει ὁ μιμούμενος τῇ φωνῇ ὃ ἂν μιμῆται

Crat.423.c EPM Δοκεῖ μοι.

Crat.423.c ΣΩ Μὰ Δί' ἄλλ' οὐκ ἐμοί πω δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, ὦ ἑταῖρε.

Crat.423.c EPM Τί δή;

Crat.423.c ΣΩ Τοὺς τὰ πρόβατα μιμουμένους τούτους καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ἀναγκαζοίμεθ' ἂν ὁμολογεῖν ὀνομάζειν ταῦτα ἅπερ μιμοῦνται.

Crat.423.c EPM Ἀληθῇ λέγεις.

Crat.423.c ΣΩ Καλῶς οὖν ἔχειν δοκεῖ σοι;

Crat.423.c EPM Οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τίς ἂν, ὦ Σώκρατες, μίμησις εἴη τὸ ὄνομα;

Crat.423.d ΣΩ Πρῶτον μὲν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ ἐὰν καθάπερ τῇ μουσικῇ μιμούμεθα τὰ πράγματα οὕτω μιμώμεθα, καίτοι φωνῇ γε καὶ τότε μιμούμεθα· ἔπειτα οὐκ ἐὰν ἅπερ ἡ μουσικὴ μιμεῖται καὶ ἡμεῖς μιμώμεθα, οὐ μοι δοκοῦμεν ὀνομάσκειν. λέγω δέ τοι τοῦτο· ἔστι τοῖς πράγμασι φωνὴ καὶ σχῆμα ἐκάστω, καὶ χρῶμά γε πολλοῖς;

Crat.423.d EPM Πάνυ γε.

Crat.423.d ΣΩ Ἔοικε τοίνυν οὐκ ἐὰν τις ταῦτα μιμῆται, οὐδὲ περὶ ταύτας τὰς μιμήσεις ἡ τέχνη ἢ ὀνομαστικὴ εἶναι. αὐταὶ μὲν γάρ εἰσιν ἡ μὲν μουσικὴ, ἡ δὲ γραφικὴ· ἡ γάρ;

Crat.423.e EPM Ναί.

- Crat.423.e ΣΩ Τί δὲ δὴ τόδε; οὐ καὶ οὐσία δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστῳ, ὥσπερ καὶ χρῶμα καὶ ἃ νυνδὴ ἐλέγομεν; πρῶτον αὐτῷ τῷ χρώματι καὶ τῇ φωνῇ οὐκ ἔστιν οὐσία τις ἐκατέρῳ αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅσα ἡξίωται ταύτης τῆς προσήσεως, τοῦ εἶναι;
- Crat.423.e EPM Ἔμοιγε δοκεῖ.
- Crat.424.a ΣΩ Τί οὖν; εἴ τις αὐτὸ τοῦτο μιμεῖσθαι δύναιτο ἐκάστου, τὴν οὐσίαν, γράμμασί τε καὶ συλλαβαῖς, ἅρ' οὐκ ἂν δηλοῖ ἕκαστον ὃ ἔστιν; ἢ οὐ;
- Crat.424.a EPM Πάνυ μὲν οὖν.
- Crat.424.a ΣΩ Καὶ τί ἂν φαίης τὸν τοῦτο δυνάμενον, ὥσπερ τοὺς προτέρους τὸν μὲν μουσικὸν ἔφησθα, τὸν δέ [τινα] γραφικόν. τοῦτον δὲ τίνα;
- Crat.424.a EPM Τοῦτο ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ὅπερ πάλαί ζητοῦμεν, οὗτος ἂν εἶναι ὁ ὀνομαστικός.
- Crat.424.b ΣΩ Εἰ ἄρα τοῦτο ἀληθές, ἥδη ἔοικεν ἐπισκεπτέον περὶ ἐκείνων τῶν ὀνομάτων ὧν σὺ ἤρου, περὶ “ῥοῆς” τε καὶ τοῦ “ἰέναι” καὶ “σχέσεως,” εἰ τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς συλλαβαῖς τοῦ ὄντος ἐπιλαμβάνεται αὐτῶν ὥστε ἀπομιμεῖσθαι τὴν οὐσίαν, εἴτε καὶ οὐ;
- Crat.424.b EPM Πάνυ μὲν οὖν.
- Crat.424.b ΣΩ Φέρε δὴ ἴδωμεν πότερον ἄρα ταῦτα μόνον ἐστὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων ἢ καὶ ἄλλα πολλά.
- Crat.424.b EPM Οἶμαι ἔγωγε καὶ ἄλλα.
- Crat.424.c ΣΩ Εἰκὸς γάρ. ἀλλὰ τίς ἂν εἴη ὁ τρόπος τῆς διαιρέσεως ὅθεν ἄρχεται μιμεῖσθαι ὁ μιμούμενος; ἄρα οὐκ ἐπεὶ συλλαβαῖς τε καὶ γράμμασιν ἡ μίμησις τυγχάνει οὕσα τῆς οὐσίας, ὀρθότατόν ἐστι διελέσθαι τὰ στοιχεῖα πρῶτον, ὥσπερ οἱ ἐπιχειροῦντες τοῖς ῥυθμοῖς τῶν στοιχείων πρῶτον τὰς δυνάμεις διείλοντο, ἔπειτα τῶν συλλαβῶν, καὶ οὕτως ἥδη ἔρχονται ἐπὶ τοὺς ῥυθμοὺς σκεψόμενοι, πρότερον δ' οὐ;
- Crat.424.c EPM Ναί.
- Crat.425.b ΣΩ Ἄρ' οὖν καὶ ἡμᾶς οὕτω δεῖ πρῶτον μὲν τὰ φωνήεντα διελέσθαι, ἔπειτα τῶν ἐτέρων κατὰ εἶδη τὰ τε ἄφωνα καὶ ἄφθογγα—οὕτωςί γάρ που λέγουσιν οἱ δεινοὶ περὶ τούτων— καὶ τὰ αὐτὰ φωνήεντα μὲν οὐ, οὐ μέντοι γε ἄφθογγα; καὶ αὐτῶν τῶν φωνηέντων ὅσα διάφορα εἶδη ἔχει ἀλλήλων; καὶ ἐπειδὴ ταῦτα διελώμεθα [τὰ ὄντα] εὖ πάντα αὐτοῖς δεῖ ὀνόματα ἐπιθεῖναι, εἰ ἔστιν εἰς ἃ ἀναφέρεται πάντα ὥσπερ τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἔστιν ἰδεῖν αὐτὰ τε καὶ εἰ ἐν αὐτοῖς ἔνεστιν εἶδη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ ἐν τοῖς στοιχείοις ταῦτα πάντα καλῶς διαθεασάμενους ἐπίστασθαι ἐπιφέρειν ἕκαστον κατὰ τὴν ὁμοιότητα, ἔαντε ἐν ἐνὶ δέῃ ἐπιφέρειν, ἔαντε συγκεραννύντα πολλὰ [ἐνί], ὥσπερ οἱ ζωγράφοι βουλόμενοι ἀφομοιοῦν ἐνίετε μὲν ὅστρεον μόνον ἐπήνεγκαν, ἐνίετε δὲ ὅτιοῦν ἄλλο τῶν φαρμάκων, ἔστι δὲ ὅτε πολλὰ συγκεράσαντες, οἷον ὅταν ἀνδρείκελον σκευάζωσιν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων—ὥς ἂν οἶμαι δοκῇ ἐκάστη ἡ εἰκὼν δεῖσθαι ἐκάστου φαρμάκου—οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς τὰ στοιχεῖα ἐπὶ τὰ πράγματα ἐποίσομεν, καὶ ἐν ἐπὶ ἔν, οὐ ἂν δοκῇ δεῖν, καὶ σύμπολλα, ποιοῦντες ὃ δὴ συλλαβὰς καλοῦσιν, καὶ συλλαβὰς αὐτὰ συντιθέντες, ἐξ ὧν τὰ τε ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα συντίθενται· καὶ πάλιν ἐκ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων μέγα ἥδη τι καὶ καλὸν καὶ ὅλον συστήσομεν, ὥσπερ ἐκεῖ τὸ ζῶον τῇ γραφικῇ, ἐνταῦθα τὸν λόγον τῇ ὀνομαστικῇ ἢ ῥητορικῇ ἢ ἥτις ἐστὶν ἡ τέχνη. μᾶλλον δὲ οὐχ ἡμεῖς, ἀλλὰ λέγων ἐξηνέχθην. συνέθεσαν μὲν γὰρ οὕτως ἥπερ σύγκειται οἱ παλαιοὶ ἡμᾶς δὲ δεῖ, εἴπερ τεχνικῶς ἐπιστησόμεθα σκοπεῖσθαι αὐτὰ πάντα, οὕτω διελομένους, εἴτε κατὰ τρόπον τὰ τε πρῶτα ὀνόματα κεῖται καὶ τὰ ὕστερα εἴτε μή, οὕτω θεᾶσθαι ἄλλως δὲ συνεῖρειν μὴ φαῦλον ἢ καὶ οὐ καθ' ὁδόν, ὦ φίλε Ἑρμόγενης.
- Crat.425.b EPM Ἴσως νῆ Δί', ὦ Σώκρατες.
- Crat.425.b ΣΩ Τί οὖν; σὺ πιστεύεις σαυτῷ οἷός τ' ἂν εἶναι ταῦτα οὕτω διελέσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ.

Crat.425.b EPM Πολλοῦ ἄρα δέω ἔγωγε.

Crat.425.c ΣΩ Ἐάσομεν οὖν, ἥ βούλει οὕτως ὅπως ἂν δυνώμεθα, καὶ ἂν σμικρόν τι αὐτῶν οἴοι τ' ὤμεν κατιδεῖν, ἐπιχειρῶμεν, προειπόντες, ὥσπερ ὀλίγον πρότερον τοῖς θεοῖς, ὅτι οὐδὲν εἰδότες τῆς ἀληθείας τὰ τῶν ἀνθρώπων δόγματα περὶ αὐτῶν εἰκάζομεν, οὕτω δὲ καὶ νῦν αὖ εἰπόντες [ἡμῖν] αὐτοῖς ἴωμεν, ὅτι εἰ μὲν τι χρῆν [ἔδει] αὐτὰ διελέσθαι εἴτε ἄλλον ὄντινον εἴτε ἡμᾶς, οὕτως ἔδει αὐτὰ διαιρεῖσθαι, νῦν δὲ τὸ λεγόμενον κατὰ δύναμιν δεήσει ἡμᾶς περὶ αὐτῶν πραγματεύεσθαι; δοκεῖ ταῦτα, ἥ πῶς λέγεις;

Crat.425.d EPM Πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ἔμοιγε δοκεῖ.

Crat.426.b ΣΩ Γελοῖα μὲν οἶμαι φανεῖσθαι, ὧ Ἑρμόγενης, γράμμασι καὶ συλλαβαῖς τὰ πράγματα μεμιμημένα κατάδηλα γιγνόμενα· ὅμως δὲ ἀνάγκη. οὐ γὰρ ἔχομεν τούτου βέλτιον εἰς ὅτι ἐπανελέγκωμεν περὶ ἀληθείας τῶν πρώτων ὀνομάτων, εἰ μὴ ἄρα <βού> λει, ὥσπερ οἱ τραγωδοποιοὶ ἐπειδὴν τι ἀπορῶσιν ἐπὶ τὰς μηχανὰς καταφεύγουσι θεοὺς αἴροντες, καὶ ἡμεῖς οὕτως εἰπόντες ἀπαλλαγῶμεν, ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα οἱ θεοὶ ἔθεσαν καὶ διὰ ταῦτα ὀρθῶς ἔχει. ἄρα καὶ ἡμῖν κράτιστος οὗτος τῶν λόγων; ἢ ἐκεῖνος, ὅτι παρὰ βαρβάρων τινῶν αὐτὰ παρελήφαμεν, εἰσὶ δὲ ἡμῶν ἀρχαιότεροι βάρβαροι; ἢ ὅτι ὑπὸ παλαιότητος ἀδύνατον αὐτὰ ἐπισκέψασθαι, ὥσπερ καὶ τὰ βαρβαρικά; αὐταὶ γὰρ ἂν πᾶσαι ἐκδύσεις εἶεν καὶ μάλα κομψαὶ τῷ μὴ ἐθέλοντι λόγον διδόναι περὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων ὡς ὀρθῶς κεῖται. καίτοι ὅτῳ τις τῶν πρώτων ὀνομάτων τὴν ὀρθότητα μὴ οἶδεν, ἀδύνατόν του τῶν γε ὑστέρων εἰδέναι, ἃ ἐξ ἐκείνων ἀνάγκη δηλοῦσθαι ὧν τις πέρι μὴδὲν οἶδεν· ἀλλὰ δηλονότι τὸν φάσκοντα περὶ αὐτῶν τεχνικὸν εἶναι περὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων μάλιστα τε καὶ καθαρώτατα δεῖ ἔχειν ἀποδείξαι, ἢ εὖ εἰδέναι ὅτι τὰ γε ὕστερα ἤδη φλυαρήσει. ἢ σοὶ ἄλλως δοκεῖ;

Crat.426.b EPM Οὐδ' ὅπωςτι οὖν, ὧ Σώκρατες, ἄλλως.

Crat.426.b ΣΩ Ἄ μὲν τοίνυν ἐγὼ ἥσθημαι περὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων πάνυ μοι δοκεῖ ὑβριστικὰ εἶναι καὶ γελοῖα. τούτων οὖν σοὶ μεταδώσω, ἂν βούλη· σὺ δ' ἂν τι ἔχῃς βέλτιόν ποθεν λαβεῖν, πειρᾶσθαι καὶ ἐμοὶ μεταδιδόναι.

Crat.426.c EPM Ποιήσω ταῦτα. ἀλλὰ θαρρῶν λέγε.

Crat.427.d ΣΩ Πρῶτον μὲν τοίνυν τὸ ῥῶ ἔμοιγε φαίνεται ὥσπερ ὄργανον εἶναι πάσης τῆς κινήσεως, ἣν οὐδ' εἵπομεν δι' ὅτι ἔχει τοῦτο τοῦνομα· ἀλλὰ γὰρ δηλονότι ἔσις βούλεται εἶναι· οὐ γὰρ ἦτα ἐχρώμεθα ἀλλὰ εἶ τὸ παλαιόν. ἢ δὲ ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ “κίειν” —ξενικὸν δὲ τοῦνομα—τοῦτο δ' ἐστὶν ἰέναι. εἰ οὖν τις τὸ παλαιὸν αὐτῆς εὖροι ὄνομα εἰς τὴν ἡμετέραν φωνὴν συμβαῖνον, “ἔσις” ἂν ὀρθῶς καλοῖτο· νῦν δὲ ἀπὸ τε τοῦ ξενικοῦ τοῦ κίειν καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ἦτα μεταβολῆς καὶ τῆς τοῦ νῦ ἐνθέσεως “κίνησις” κέκληται, ἔδει δὲ “κιείνησιν” καλεῖσθαι [ἢ εἴσιν]. ἢ δὲ στάσις ἀπόφασις τοῦ ἰέναι βούλεται εἶναι, διὰ δὲ τὸν καλλωπισμὸν “στάσις” ὠνόμασται. τὸ δὲ οὖν ῥῶ τὸ στοιχεῖον, ὥσπερ λέγω, καλὸν ἔδοξεν ὄργανον εἶναι τῆς κινήσεως τῷ τὰ ὀνόματα τιθεμένῳ πρὸς τὸ ἀφομοιοῦν τῇ φορᾷ, πολλαχοῦ γοῦν χρῆται αὐτῷ εἰς αὐτήν· πρῶτον μὲν ἐν αὐτῷ τῷ “ρεῖν” καὶ “ροῇ” διὰ τούτου τοῦ γράμματος τὴν φορὰν μιμεῖται, εἴτα ἐν τῷ “τρόμῳ,” εἴτα ἐν τῷ “τρέχειν,” ἔτι δὲ ἐν τοῖς τοιοῖσδε ῥήμασιν οἷον “κρούειν,” “θραύειν,” “ἐρείκειν,” “θρύπτειν,” “κερματίζειν,” “ῥυμβεῖν,” πάντα ταῦτα τὸ πολὺ ἀπεικάζει διὰ τοῦ ῥῶ. ἐῷ <ρα> γὰρ οἶμαι τὴν γλῶτταν ἐν τούτῳ ἥκιστα μένουσαν, μάλιστα δὲ σειομένην διὸ φαίνεται μοι τούτῳ πρὸς ταῦτα κατακεκρησθαι. τῷ δὲ αὖ ἰῶτα πρὸς τὰ λεπτά πάντα, ἃ δὴ μάλιστα διὰ πάντων ἴοι ἂν. διὰ ταῦτα τὸ “ἰέναι” καὶ τὸ “ἰέσθαι” διὰ τοῦ ἰῶτα ἀπομιμνῆται, ὥσπερ γε διὰ τοῦ φεῖ καὶ τοῦ ψεῖ καὶ τοῦ σῖγμα καὶ τοῦ ζῖγμα, ὅτι πνευματώδη τὰ γράμματα, πάντα τὰ τοιαῦτα μεμίμηται αὐτοῖς ὀνομάζων, οἷον τὸ “ψυχρὸν” καὶ τὸ “ζέον” καὶ τὸ “σεῖσθαι” καὶ ὅλως σεισμόν. καὶ ὅταν που τὸ φουσῶδες μιμῆται, πανταχοῦ ἐνταῦθα ὡς τὸ πολὺ τὰ τοιαῦτα γράμματα ἐπιφέρειν φαίνεται ὁ

τὰ ὀνόματα τιθέμενος. τῆς δ' αὖ τοῦ δέλτα συμπίσεως καὶ τοῦ ταῦ καὶ ἀπερείσεως τῆς γλώττης τὴν δύναμιν χρησίμον φαίνεται ἡγήσασθαι πρὸς τὴν μίμησιν τοῦ “δεσμοῦ” καὶ τῆς “στάσεως.” ὅτι δὲ ὀλισθάνει μάλιστα ἐν τῷ λάβδα ἢ γλῶττα κατιδῶν, ἀφομοιῶν ὠνόμασε τὰ τε “λεῖα” καὶ αὐτὸ τὸ “ὀλισθάνειν” καὶ τὸ “λιπαρὸν” καὶ τὸ “κολλῶδες” καὶ τᾶλλα πάντα τὰ τοιαῦτα. ἢ δὲ ὀλισθανούσης τῆς γλώττης ἀντιλαμβάνεται ἢ τοῦ γάμμα δύναμις, τὸ “γλίσχρον” ἀπειμιμήσατο καὶ “γλυκὺ” καὶ “γλοιῶδες.” τοῦ δ' αὖ νῦ τὸ εἶσω αἰσθόμενος τῆς φωνῆς, τὸ “ἔνδον” καὶ τὰ “ἐντὸς” ὠνόμασεν, ὡς ἀφομοιῶν τοῖς γράμμασι τὰ ἔργα. τὸ δ' αὖ ἄλφα τῷ “μεγάλῳ” ἀπέδωκε, καὶ τῷ “μήκει” τὸ ἦτα, ὅτι μέγала τὰ γράμματα. εἰς δὲ τὸ “γογγύλον” τοῦ οὗ δεόμενος σημείου, τοῦτο πλεῖστον αὐτῷ εἰς τὸ ὄνομα ἐνεκέρασεν. καὶ τᾶλλα οὕτω φαίνεται προσβιβάζειν καὶ κατὰ γράμματα καὶ κατὰ συλλαβὰς ἐκάστῳ τῶν ὄντων σημεῖόν τε καὶ ὄνομα ποιῶν ὁ νομοθέτης, ἐκ δὲ τούτων τὰ λοιπὰ ἤδη αὐτοῖς τούτοις συντιθέναι ἀπομιμούμενος. αὕτη μοι φαίνεται, ὦ Ἑρμόγενης, βούλεσθαι εἶναι ἢ τῶν ὀνομάτων ὀρθότης, εἰ μὴ τι ἄλλο Κρατύλος ὅδε λέγει.

Crat.427.e EPM Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, πολλά γέ μοι πολλάκις πράγματα παρέχει Κρατύλος, ὥσπερ κατ' ἀρχὰς ἔλεγον, φάσκων μὲν εἶναι ὀρθότητα ὀνομάτων, ἣτις δ' ἐστὶν οὐδὲν σαφὲς λέγων, ὥστε με μὴ δύνασθαι εἰδέναι πότερον ἐκῶν ἢ ἄκων οὕτως ἀσαφῶς ἐκάστοτε περὶ αὐτῶν λέγει. νῦν οὖν μοι, ὦ Κρατύλε, ἐναντίον Σωκράτους εἰπὲ πότερον ἀρέσκει σοι ἢ λέγει Σωκράτης περὶ ὀνομάτων, ἢ ἔχεις πῃ ἄλλη κάλλιον λέγειν; καὶ εἰ ἔχεις, λέγε, ἵνα ἦτοι μάθης παρὰ Σωκράτους ἢ διδάξης ἡμᾶς ἀμφοτέρους.

Crat.428.a KP Τί δέ, ὦ Ἑρμόγενης; δοκεῖ σοι ῥάδιον εἶναι οὕτω ταχὺ μαθεῖν τε καὶ διδάξει ὅτιοῦν πρᾶγμα, μὴ ὅτι τοσοῦτον, ὃ δὴ δοκεῖ ἐν τοῖς [μεγίστοις] μεγίστον εἶναι;

Crat.428.a EPM Μὰ Δί', οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἡσιόδου καλῶς μοι φαίνεται ἔχειν, τὸ εἰ καὶ τις σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθείη, προὔργου εἶναι. εἰ οὖν καὶ σμικρὸν τι οἶός τ' εἶ πλέον ποιῆσαι, μὴ ἀπόκαμνε ἀλλ' εὐεργέτει καὶ Σωκράτη τόνδε—δίκαιος δ' εἶ—καὶ ἐμέ.

Crat.428.b ΣΩ Καὶ μὲν δὴ ἔγωγε καὶ αὐτός, ὦ Κρατύλε, οὐδὲν ἂν ἰσχυρισάμην ὦν εἴρηκα, ἢ δέ μοι ἐφαίνετο μεθ' Ἑρμογένους ἐπεσκεψάμην, ὥστε τούτου γε ἔνεκα θαρρῶν λέγε, εἴ τι ἔχεις βέλτιον, ὡς ἐμοῦ ἐνδεχομένου. εἰ μέντοι ἔχεις τι σὺ κάλλιον τούτων λέγειν, οὐκ ἂν θαυμάζοιμι· δοκεῖς γάρ μοι αὐτός τε ἐσκέφθαι τὰ τοιαῦτα καὶ παρ' ἄλλων μεμαθηκέναι. ἐὰν οὖν λέγῃς τι κάλλιον, ἓνα τῶν μαθητῶν περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων καὶ ἐμὲ γράφου.

Crat.428.d KP Ἀλλὰ μὲν δὴ, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ λέγεις, μεμέληκέν τέ μοι περὶ αὐτῶν καὶ ἴσως ἂν σε ποιησαίμην μαθητήν. φοβοῦμαι μέντοι μὴ τούτου πᾶν τούναντίον ἢ, ὅτι μοί πως ἐπέρχεται λέγειν πρὸς σέ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ὃ ἐκεῖνος ἐν Λιταῖς πρὸς τὸν Αἴαντα λέγει. φησὶ δὲ Αἴαν Διογενὲς Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν, πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν εἰσῶ μυθήσασθαι. καὶ ἐμοὶ σύ, ὦ Σώκρατες, ἐπεικῶς φαίνῃ κατὰ νοῦν χρησιμῶδεῖν, εἴτε παρ' Εὐθύφρονος ἐπίπνους γενόμενος, εἴτε καὶ ἄλλη τις Μοῦσα πάλοι σε ἐνοῦσα ἐλελήθει.

Crat.428.e ΣΩ Ὡγαθὲ Κρατύλε, θαυμάζω καὶ αὐτὸς πάλοι τὴν ἐμαυτοῦ σοφίαν καὶ ἀπιστῶ. δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι ἐπανασκέψασθαι τί καὶ λέγω. τὸ γὰρ ἐξαπατᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' αὐτοῦ πάντων χαλεπώτατον· ὅταν γὰρ μὴδὲ σμικρὸν ἀποστατῇ ἀλλ' αἰὲ παρῇ ὁ ἐξαπατήσων, πῶς οὐ δεινόν; δεῖ δὴ, ὡς ἔοικε, θαμὰ μεταστρέφεσθαι ἐπὶ τὰ προειρημένα, καὶ πειρᾶσθαι, τὸ ἐκεῖνου τοῦ ποιητοῦ, βλέπειν “ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω.” καὶ δὴ καὶ νυνὶ ἡμεῖς ἴδωμεν τί ἡμῖν εἴρηται. ὀνόματος, φαμέν, ὀρθότης ἐστὶν αὕτη, ἣτις ἐνδείξεται οἷόν ἐστι τὸ πρᾶγμα· τοῦτο φῶμεν ἰκανῶς εἰρησθαι;

Crat.428.e KP Ἑμοὶ μὲν δοκεῖ πάνυ σφόδρα, ὦ Σώκρατες.

Crat.428.e ΣΩ Διδασκαλίας ἄρα ἔνεκα τὰ ὀνόματα λέγεται;

- Crat.428.e ΚΡ Πάνυ γε.
- Crat.428.e ΣΩ Οὐκοῦν φῶμεν καὶ ταύτην τέχνην εἶναι καὶ δημιουργοὺς αὐτῆς;
- Crat.428.e ΚΡ Πάνυ γε.
- Crat.429.a ΣΩ Τίνας;
- Crat.429.a ΚΡ Οὕπερ σὺ κατ' ἀρχὰς ἔλεγες, τοὺς νομοθέτας.
- Crat.429.a ΣΩ Πότερον οὖν καὶ ταύτην φῶμεν τὴν τέχνην ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγίγνεσθαι ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας ἢ μή; βούλομαι δὲ λέγειν τὸ τοιόνδε. ζωγράφοι εἰσὶν που οἱ μὲν χεῖρους, οἱ δὲ ἀμείνους;
- Crat.429.a ΚΡ Πάνυ γε.
- Crat.429.a ΣΩ Οὐκοῦν οἱ μὲν ἀμείνους τὰ αὐτῶν ἔργα καλλίω παρέχονται, τὰ ζῶα, οἱ δὲ φαυλότερα; καὶ οἰκοδόμοι ὡσαύτως οἱ μὲν καλλίους τὰς οἰκίας ἐργάζονται, οἱ δὲ αἰσχύους;
- Crat.429.b ΚΡ Ναί.
- Crat.429.b ΣΩ Ἄρ' οὖν καὶ νομοθέται οἱ μὲν καλλίω τὰ [ἔργα] αὐτῶν παρέχονται, οἱ δὲ αἰσχύω;
- Crat.429.b ΚΡ Οὐ μοι δοκεῖ τοῦτο ἔτι.
- Crat.429.b ΣΩ Οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι νόμοι οἱ μὲν βελτίους, οἱ δὲ φαυλότεροι εἶναι;
- Crat.429.b ΚΡ Οὐ δῆτα.
- Crat.429.b ΣΩ Οὐδὲ δὴ ὄνομα, ὡς ἔοικε, δοκεῖ σοι κεῖσθαι τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δὲ ἄμεινον;
- Crat.429.b ΚΡ Οὐ δῆτα.
- Crat.429.b ΣΩ Πάντα ἄρα τὰ ὀνόματα ὀρθῶς κεῖται;
- Crat.429.b ΚΡ Ὅσα γε ὀνόματά ἐστιν.
- Crat.429.c ΣΩ Τί οὖν; ὃ καὶ ἄρτι ἐλέγετο, Ἑρμογένει τῷδε πότερον μηδὲ ὄνομα τοῦτο κεῖσθαι φῶμεν, εἰ μή τι αὐτῷ Ἑρμοῦ γενέσεως προσήκει, ἢ κεῖσθαι μὲν, οὐ μέντοι ὀρθῶς γε;
- Crat.429.c ΚΡ Οὐδὲ κεῖσθαι ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ δοκεῖν κεῖσθαι, εἶναι δὲ ἐτέρου τοῦτο τοῦνομα, οὔπερ καὶ ἡ φύσις [ἢ τὸ ὄνομα δηλοῖσα].
- Crat.429.c ΣΩ Πότερον οὐδὲ ψεύδεται ὅταν τις φῇ Ἑρμογένη αὐτὸν εἶναι; μὴ γὰρ οὐδὲ τοῦτο αὖ ἢ, τὸ τοῦτον φάναι Ἑρμογένη εἶναι, εἰ μὴ ἔστιν;
- Crat.429.d ΚΡ Πῶς λέγεις;
- Crat.429.d ΣΩ Ἄρα ὅτι ψευδῇ λέγειν τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν, ἄρα τοῦτό σοι δύναται ὁ λόγος; συχνοὶ γὰρ τινες οἱ λέγοντες, ὦ φίλε Κρατύλε, καὶ νῦν καὶ πάλαι.
- Crat.429.d ΚΡ Πῶς γὰρ ἂν, ὦ Σώκρατες, λέγων γέ τις τοῦτο ὃ λέγει, μὴ τὸ ὃν λέγοι; ἢ οὐ τοῦτό ἐστιν τὸ ψευδῇ λέγειν, τὸ μὴ τὰ ὄντα λέγειν;
- Crat.429.e ΣΩ Κομψότερος μὲν ὁ λόγος ἢ κατ' ἐμὲ καὶ κατὰ τὴν ἐμὴν ἡλικίαν, ὦ ἐταῖρε. ὅμως μέντοι εἰπέ μοι τοσόνδε· πότερον λέγειν μὲν οὐ δοκεῖ σοι εἶναι ψευδῇ, φάναι δέ;
- Crat.429.e ΚΡ Οὐ μοι δοκεῖ οὐδὲ φάναι.
- Crat.429.e ΣΩ Οὐδὲ εἰπεῖν οὐδὲ προσεῖπεῖν; οἷον εἴ τις ἀπαντήσας σοι ἐπὶ ξενίας, λαβόμενος τῆς χειρὸς εἴποι· “Χαῖρε, ὦ ξέने Ἀθηναῖε, ὑὲ Σμικρίωνος Ἑρμόγενης,” οὗτος λέξειεν ἂν ταῦτα ἢ φαίη ἂν ταῦτα ἢ εἴποι ἂν ταῦτα ἢ προσεῖποι ἂν οὕτω σὲ μὲν οὐ, Ἑρμογένη δὲ τόνδε; ἢ οὐδένα;
- Crat.430.a ΚΡ Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἄλλως ἂν οὗτος ταῦτα φθέγγασθαι.
- Crat.430.a ΣΩ Ἀλλ' ἀγαπητὸν καὶ τοῦτο. πότερον γὰρ ἀληθῆ ἂν φθέγγαιτο ταῦτα ὁ φθεγγάμενος ἢ ψευδῇ; ἢ τὸ μὲν τι αὐτῶν ἀληθές, τὸ δὲ ψευδὸς; καὶ γὰρ ἂν καὶ τοῦτο ἐξαρκοῖ.
- Crat.430.a

ΚΡ Ψοφεῖν ἔγωγ' ἂν φαίην τὸν τοιοῦτον, μάτην αὐτὸν ἑαυτὸν κινεῶντα, ὥσπερ ἂν εἴ τις χαλκίον κινήσειε κρούσας.

Crat.430.a ΣΩ Φέρε δὴ, ἐάν πη διαλλαχθῶμεν, ὧ Κρατύλε· ἄρ' οὐκ ἄλλο μὲν ἂν φαίης τὸ ὄνομα εἶναι, ἄλλο δὲ ἐκεῖνο οὗ τὸ ὄνομά ἐστιν;

Crat.430.a ΚΡ Ἐγωγε.

Crat.430.b ΣΩ Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄνομα ὁμολογεῖς μίμημά τι εἶναι τοῦ πράγματος;

Crat.430.b ΚΡ Πάντων μάλιστα.

Crat.430.b ΣΩ Οὐκοῦν καὶ τὰ ζωγραφήματα τρόπον τινὰ ἄλλον λέγεις μιμήματα εἶναι πραγμάτων τινῶν;

Crat.430.b ΚΡ Ναί.

Crat.430.c ΣΩ Φέρε δὴ—ἴσως γὰρ ἐγὼ οὐ μανθάνω ἅττα ποτ' ἔστιν ἃ λέγεις, σὺ δὲ τάχ' ἂν ὀρθῶς λέγοις— ἔστι διανεῖμαι καὶ προσενεγκεῖν ταῦτα ἀμφοτέρω τὰ μιμήματα, τὰ τε ζωγραφήματα κάκεῖνα τὰ ὀνόματα, τοῖς πράγμασιν ὧν μιμήματά ἐστιν, ἢ οὐ;

Crat.430.c ΚΡ Ἐστιν.

Crat.430.c ΣΩ Πρῶτον μὲν δὴ σκόπει τόδε. ἄρ' ἂν τις τὴν μὲν τοῦ ἀνδρὸς εἰκόνα τῷ ἀνδρὶ ἀποδοίη, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς τῇ γυναικί, καὶ τᾶλλα οὕτως;

Crat.430.c ΚΡ Πάνυ μὲν οὖν.

Crat.430.c ΣΩ Οὐκοῦν καὶ τούναντίον τὴν μὲν τοῦ ἀνδρὸς τῇ γυναικί, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς τῷ ἀνδρὶ;

Crat.430.c ΚΡ Ἐστὶ καὶ ταῦτα.

Crat.430.c ΣΩ Ἄρ' οὖν αὐταὶ αἱ διανομαὶ ἀμφοτέρω ὀρθαί, ἢ ἡ ἑτέρα;

Crat.430.c ΚΡ Ἡ ἑτέρα.

Crat.430.c ΣΩ Ἡ ἂν ἐκάστω οἶμαι τὸ προσήκόν τε καὶ τὸ ὅμοιον ἀποδιδῶ.

Crat.430.d ΚΡ Ἐμοιγε δοκεῖ.

Crat.430.d ΣΩ Ἴνα τοίνυν μὴ μαχώμεθα ἐν τοῖς λόγοις ἐγὼ τε καὶ σὺ φίλοι ὄντες, ἀπόδεξάι μου ὃ λέγω. τὴν τοιαύτην γάρ, ὧ ἐταῖρε, καλῶ ἔγωγε διανομὴν ἐπ' ἀμφοτέροις μὲν τοῖς μιμήμασιν, τοῖς τε ζώοις καὶ τοῖς ὀνόμασιν, ὀρθήν, ἐπὶ δὲ τοῖς ὀνόμασι πρὸς τῷ ὀρθῷ καὶ ἀληθεῖ τὴν δ' ἑτέραν, τὴν τοῦ ἀνομοίου δόσιν τε καὶ ἐπιφοράν, οὐκ ὀρθήν, καὶ ψευδῆ ὅταν ἐπ' ὀνόμασιν ᾗ.

Crat.430.e ΚΡ Ἀλλ' ὅπως μὴ, ὧ Σώκρατες, ἐν μὲν τοῖς ζωγραφήμασιν ᾗ τοῦτο, τὸ μὴ ὀρθῶς διανέμειν, ἐπὶ δὲ τοῖς ὀνόμασιν οὐ, ἀλλ' ἀναγκαῖον ᾗ αἰεὶ ὀρθῶς.

Crat.430.e ΣΩ Πῶς λέγεις; τί τοῦτο ἐκείνου διαφέρει; ἄρ' οὐκ ἔστι προσελθόντα ἀνδρὶ τῷ εἰπεῖν ὅτι “Τουτί ἐστὶ σὸν γράμμα,” καὶ δεῖξαι αὐτῷ, ἂν μὲν τύχη, ἐκείνου εἰκόνα, ἂν δὲ τύχη, γυναικὸς; τὸ δὲ δεῖξαι λέγω εἰς τὴν τῶν ὀφθαλμῶν αἴσθησιν καταστῆσαι.

Crat.430.e ΚΡ Πάνυ γε.

Crat.431.a ΣΩ Τί δέ; πάλιν αὐτῷ τοῦτ' προσελθόντα εἰπεῖν ὅτι “Τουτί ἐστὶν σὸν ὄνομα”; ἔστι δέ που καὶ τὸ ὄνομα μίμημα ὥσπερ τὸ ζωγράφημα. τοῦτο δὲ λέγω· ἄρ' οὐκ ἂν εἴη αὐτῷ εἰπεῖν ὅτι “Τουτί ἐστὶ σὸν ὄνομα,” καὶ μετὰ τοῦτο εἰς τὴν τῆς ἀκοῆς αὐτοῦ αἴσθησιν καταστῆσαι, ἂν μὲν τύχη, τὸ ἐκείνου μίμημα, εἰπόντα ὅτι ἀνὴρ, ἂν δὲ τύχη, τὸ τοῦ θήλεος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἰπόντα ὅτι γυνή; οὐ δοκεῖ σοι τοῦτο οἷόν τ' εἶναι καὶ γίγνεσθαι ἐνίστε;

Crat.431.a ΚΡ Ἐθέλω σοι, ὧ Σώκρατες, συγχωρῆσαι καὶ ἔστω οὕτως.

Crat.431.c ΣΩ Καλῶς γε σὺ ποιῶν, ὧ φίλε, εἰ ἔστι τοῦτο οὕτως· οὐδὲν γὰρ δεῖ νῦν πάνυ διαμάχεσθαι περὶ αὐτοῦ. εἰ δ' οὖν ἔστι τοιαύτη τις διανομή καὶ ἐνταῦθα, τὸ μὲν ἕτερον τούτων ἀληθεύειν βουλόμεθα καλεῖν, τὸ δ' ἕτερον ψεύδεσθαι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ ἔστι μὴ ὀρθῶς διανέμειν

τὰ ὀνόματα μὴδὲ ἀποδιδόναι τὰ προσήκοντα ἐκάστω, ἀλλ' ἐνίοτε τὰ μὴ προσήκοντα, εἴη ἂν καὶ ῥήματα ταῦτόν τοῦτο ποιεῖν. εἰ δὲ ῥήματα καὶ ὀνόματα ἔστιν οὕτω τιθέναι, ἀνάγκη καὶ λόγους· λόγοι γάρ που, ὡς ἐγῶμαι, ἢ τούτων σύνθεσις ἐστίν· ἢ πῶς λέγεις, ὦ Κρατύλε;

Crat.431.c ΚΡ Οὕτω· καλῶς γάρ μοι δοκεῖς λέγειν.

Crat.431.c ΣΩ Οὐκοῦν εἰ γράμμασιν αὖ τὰ πρῶτα ὀνόματα ἀπεικάζομεν, ἔστιν ὥσπερ ἐν τοῖς ζωγραφήμασιν καὶ πάντα τὰ προσήκοντα χρώματά τε καὶ σχήματα ἀποδοῦναι, καὶ μὴ πάντα αὖ, ἀλλ' ἔνια ἐλλείπειν, ἔνια δὲ καὶ προστιθέναι, καὶ πλείω καὶ μείζω· ἢ οὐκ ἔστιν;

Crat.431.c ΚΡ Ἔστιν.

Crat.431.d ΣΩ Οὐκοῦν ὁ μὲν ἀποδιδούς πάντα καλὰ τὰ γράμματά τε καὶ τὰς εἰκόνας ἀποδίδωσιν, ὁ δὲ ἢ προστιθεὶς ἢ ἀφαιρῶν γράμματα μὲν καὶ εἰκόνας ἐργάζεται καὶ οὗτος, ἀλλὰ πονηράς;

Crat.431.d ΚΡ Ναί.

Crat.431.d ΣΩ Τί δὲ ὁ διὰ τῶν συλλαβῶν τε καὶ γραμμάτων τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων ἀπομιμούμενος; ἄρα οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἂν μὲν πάντα ἀποδῷ τὰ προσήκοντα, καλὴ ἢ εἰκὼν ἔσται—τοῦτο δ' ἐστὶν ὄνομα—ἐὰν δὲ σμικρὰ ἐλλείπῃ ἢ προστιθῇ ἐνίοτε, εἰκὼν μὲν γενήσεται, καλὴ δὲ οὐ; ὥστε τὰ μὲν καλῶς εἰργασμένα ἔσται τῶν ὀνομάτων, τὰ δὲ κακῶς;

Crat.431.e ΚΡ Ἴσως.

Crat.431.e ΣΩ Ἴσως ἄρα ἔσται ὁ μὲν ἀγαθὸς δημιουργὸς ὀνομάτων, ὁ δὲ κακός;

Crat.431.e ΚΡ Ναί.

Crat.431.e ΣΩ Οὐκοῦν τούτῳ ὁ “νομοθέτης” ἦν ὄνομα.

Crat.431.e ΚΡ Ναί.

Crat.431.e ΣΩ Ἴσως ἄρα νῆ Δί' ἔσται, ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις, καὶ νομοθέτης ὁ μὲν ἀγαθός, ὁ δὲ κακός, ἐάνπερ τὰ ἔμπροσθεν ἐκεῖνα ὁμολογηθῇ ἡμῖν.

Crat.432.a ΚΡ Ἔστι ταῦτα. ἀλλ' ὁρᾷς, ὦ Σώκρατες, ὅταν ταῦτα τὰ γράμματα, τό τε ἄλφα καὶ τὸ βῆτα καὶ ἕκαστον τῶν στοιχείων, τοῖς ὀνόμασιν ἀποδιδῶμεν τῇ γραμματικῇ τέχνῃ, ἐὰν τι ἀφέλωμεν ἢ προσθῶμεν ἢ μεταθῶμεν τι, <οὐ> γέγραπται μὲν ἡμῖν τὸ ὄνομα, οὐ μέντοι ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸ παράπαν οὐδὲ γέγραπται, ἀλλ' εὐθὺς ἕτερόν ἐστιν ἐὰν τι τούτων πάθῃ.

Crat.432.a ΣΩ Μὴ γὰρ οὐ καλῶς σκοπῶμεν οὕτω σκοποῦντες, ὦ Κρατύλε.

Crat.432.a ΚΡ Πῶς δῆ;

Crat.432.c ΣΩ Ἴσως ὅσα ἕκ τινος ἀριθμοῦ ἀναγκαῖον εἶναι ἢ μὴ εἶναι πάσχοι ἂν τοῦτο ὃ σὺ λέγεις, ὥσπερ καὶ αὐτὰ τὰ δέκα ἢ ὅστις βούλει ἄλλος ἀριθμός, ἐὰν ἀφέλῃς τι ἢ προσθῇς, ἕτερος εὐθὺς γέγονε· τοῦ δὲ ποιοῦ τινος καὶ συμπάσης εἰκόνας μὴ οὐχ αὕτη <ἦ> ἢ ὀρθότης, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον οὐδὲ τὸ παράπαν δέη πάντα ἀποδοῦναι οἷόν ἐστιν ὥς εἰκάζει, εἰ μέλλει εἰκὼν εἶναι. σκοπεῖ δὲ εἰ τὶ λέγω. ἄρ' ἂν δύο πράγματα εἴη τοιάδε, οἷον Κρατύλος καὶ Κρατύλου εἰκὼν, εἴ τις θεῶν μὴ μόνον τὸ σὸν χρῶμα καὶ σχῆμα ἀπεικασίειν ὥσπερ οἱ ζωγράφοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐντὸς πάντα τοιαῦτα ποιήσειεν οἷάπερ τὰ σά, καὶ μαλακότητος καὶ θερμότητος τὰς αὐτὰς ἀποδοίῃ, καὶ κίνησιν καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν οἷάπερ ἢ παρὰ σοὶ ἐνθείῃ αὐτοῖς, καὶ ἐνὶ λόγῳ πάντα ἅπερ σὺ ἔχεις, τοιαῦτα ἕτερα καταστήσειεν πλησίον σου; πότερον Κρατύλος ἂν καὶ εἰκὼν Κρατύλου τότε εἴη τὸ τοιοῦτον, ἢ δύο Κρατύλοι;

Crat.432.c ΚΡ Δύο ἔμοιγε δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, Κρατύλοι.

Crat.432.d ΣΩ Ὅρᾷς οὖν, ὦ φίλε, ὅτι ἄλλην χρὴ εἰκόνας ὀρθότητα ζητεῖν καὶ ὧν νυνδὴ ἐλέγομεν, καὶ οὐκ ἀναγκάζειν, ἐὰν τι ἀπῇ ἢ προσῇ, μηκέτι αὐτὴν εἰκόνα εἶναι; ἢ οὐκ αἰσθάνῃ ὅσου ἐνδέουσιν αἱ εἰκόνες τὰ αὐτὰ ἔχειν ἐκείνοις ὧν εἰκόνες εἰσίν;

Crat.432.d ΚΡ Ἐγωγε.

Crat.432.d ΣΩ Γελοῖα γοῦν, ὦ Κρατύλε, ὑπὸ τῶν ὀνομάτων πάθοι ἂν ἐκεῖνα ὧν ὀνόματά ἐστιν τὰ ὀνόματα, εἰ πάντα πανταχῇ αὐτοῖς ὁμοιωθεῖη. διττὰ γὰρ ἂν που πάντα γένοιτο, καὶ οὐκ ἂν ἔχοι αὐτῶν εἰπεῖν <οὐδεῖς> οὐδέτερον ὁπότερόν ἐστι τὸ μὲν αὐτό, τὸ δὲ ὄνομα.

Crat.432.d ΚΡ Ἀληθῇ λέγεις.

Crat.433.a ΣΩ Θαρρῶν τοίνυν, ὦ γενναῖε, ἔα καὶ ὄνομα τὸ μὲν εὖ κεῖσθαι, τὸ δὲ μή, καὶ μὴ ἀνάγκαζε πάντ' ἔχειν τὰ γράμματα, ἵνα κομιδῇ ἢ τοιοῦτον οἶόν περ οὗ ὄνομά ἐστιν, ἀλλ' ἔα καὶ τὸ μὴ προσήκον γράμμα ἐπιφέρειν. εἰ δὲ γράμμα, καὶ ὄνομα ἐν λόγῳ· εἰ δὲ ὄνομα, καὶ λόγον ἐν λόγῳ μὴ προσήκοντα τοῖς πράγμασιν ἐπιφέρεισθαι, καὶ μηδὲν ἦττον ὀνομάζεσθαι τὸ πρᾶγμα καὶ λέγεσθαι, ἕως ἂν ὁ τύπος ἐνῇ τοῦ πράγματος περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ᾖ, ὥσπερ ἐν τοῖς τῶν στοιχείων ὀνόμασιν, εἰ μέμνησαι ἃ νυνδὲ ἐγὼ καὶ Ἑρμογένης ἐλέγομεν.

Crat.433.a ΚΡ Ἀλλὰ μέμνημαι.

Crat.433.b ΣΩ Καλῶς τοίνυν. ὅταν γὰρ τοῦτο ἐνῇ, κἂν μὴ πάντα τὰ προσήκοντα ἔχη, λέξεταί γε τὸ πρᾶγμα, καλῶς ὅταν πάντα, κακῶς δὲ ὅταν ὀλίγα· λέγεσθαι δ' οὖν, ὦ μακάριε, ἐῷμεν, ἵνα μὴ ὀφλωμεν ὥσπερ οἱ ἐν Αἰγίνῃ νύκτωρ περιόντες ὁψὲ ὁδοῦ, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὰ πράγματα δόξωμεν αὐτῇ τῇ ἀληθείᾳ οὕτω πως ἐληλυθέναι ὁψιαίτερον τοῦ δέοντος, ἢ ζητεῖν τινὰ ἄλλην ὀνόματος ὀρθότητα, καὶ μὴ ὁμολόγει δῆλωμα συλλαβαῖς καὶ γράμμασι πράγματος ὄνομα εἶναι. εἰ γὰρ ταῦτα ἀμφοτέρω ἐρεῖς, οὐχ οἷός τ' ἔση συμφωνεῖν σαυτῷ.

Crat.433.b ΚΡ Ἀλλὰ μοι δοκεῖς γε, ὦ Σώκρατες, μετρίως λέγειν, καὶ οὕτω τίθεμαι.

Crat.433.b ΣΩ Ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα ἡμῖν συνδοκεῖ, μετὰ ταῦτα τάδε σκοπῶμεν· εἰ μέλλει φαμὲν καλῶς κεῖσθαι τὸ ὄνομα, τὰ προσήκοντα δεῖ αὐτὸ γράμματα ἔχειν;

Crat.433.c ΚΡ Ναί.

Crat.433.c ΣΩ Προσῆκει δὲ τὰ ὅμοια τοῖς πράγμασιν;

Crat.433.c ΚΡ Πάνυ γε.

Crat.433.c ΣΩ Τὰ μὲν ἄρα καλῶς κείμενα οὕτω κεῖται· εἰ δὲ μή τι καλῶς ἐτέθη, τὸ μὲν ἂν πολὺ ἴσως ἐκ προσηκόντων εἴη γραμμάτων καὶ ὁμοίων, εἴπερ ἔσται εἰκῶν, ἔχοι δ' ἂν τι καὶ οὐ προσήκον, δι' ὃ οὐκ ἂν καλὸν εἴη οὐδὲ καλῶς εἰργασμένον τὸ ὄνομα. οὕτω φαμὲν ἢ ἄλλως;

Crat.433.d ΚΡ Οὐδὲν δεῖ οἶμαι διαμάχεσθαι, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ οὐκ ἀρέσκει γέ με τὸ φάναι ὄνομα μὲν εἶναι, μὴ μέντοι καλῶς γε κεῖσθαι.

Crat.433.d ΣΩ Πότερον τοῦτο οὐκ ἀρέσκει σε, τὸ εἶναι τὸ ὄνομα δῆλωμα τοῦ πράγματος;

Crat.433.d ΚΡ Ἐμοιγε.

Crat.433.d ΣΩ Ἀλλὰ τὸ εἶναι τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἐκ προτέρων συγκείμενα, τὰ δὲ πρῶτα, οὐ καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι;

Crat.433.d ΚΡ Ἐμοιγε.

Crat.434.a ΣΩ Ἀλλὰ τὰ πρῶτα εἰ μέλλει δηλώματά τινων γίνεσθαι, ἔχεις τινὰ καλλίω τρόπον τοῦ δηλώματα αὐτὰ γενέσθαι ἄλλον ἢ αὐτὰ ποιῆσαι ὅτι μάλιστα τοιαῦτα οἶα ἐκεῖνα ἃ δεῖ δηλοῦν αὐτά; ἢ ὁδε μᾶλλον σε ἀρέσκει ὁ τρόπος ὃν Ἑρμογένης λέγει καὶ ἄλλοι πολλοί, τὸ συνθήματα εἶναι τὰ ὀνόματα καὶ δηλοῦν τοῖς συνθεμένοις προειδόσι δὲ τὰ πράγματα, καὶ εἶναι ταύτην ὀρθότητα ὀνόματος, συνθήκην, διαφέρειν δὲ οὐδὲν ἑάντε τις συνθῇται ὥσπερ νῦν σύγκειται, ἑάντε καὶ τούναντίον ἐπὶ μὲν ᾧ νῦν σμικρόν, μέγα καλεῖν, ἐπὶ δὲ ᾧ μέγα, σμικρόν; πότερός σε ὁ τρόπος ἀρέσκει;

Crat.434.a

ΚΡ Ὅλω καὶ παντὶ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, τὸ ὁμοιώματι δηλοῦν ὅτι ἂν τις δηλοῖ ἀλλὰ μὴ τῷ ἐπιτυχόντι.

Crat.434.b ΣΩ Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν εἴπερ ἔσται τὸ ὄνομα ὅμοιον τῷ πράγματι, ἀναγκαῖον πεφυκέναι τὰ στοιχεῖα ὅμοια τοῖς πράγμασιν, ἐξ ὧν τὰ πρῶτα ὀνόματά τις συνθήσει; ὦδε δὲ λέγω· ἄρα ποτ' ἂν τις συνέθηκεν ὃ νυνδὴ ἐλέγομεν ζωγράφημα ὁμοίον τῷ τῶν ὄντων, εἰ μὴ φύσει ὑπῆρχε φαρμακεῖα ὅμοια ὄντα, ἐξ ὧν συντίθεται τὰ ζωγραφούμενα, ἐκείνοις ἃ μιμεῖται ἢ γραφικὴ ἢ ἀδύνατον;

Crat.434.b ΚΡ Ἀδύνατον.

Crat.434.b ΣΩ Οὐκοῦν ὡσαύτως καὶ ὀνόματα οὐκ ἂν ποτε ὅμοια γένοιτο οὐδενί, εἰ μὴ ὑπάρξει ἐκεῖνα πρῶτον ὁμοιότητά τινα ἔχοντα, ἐξ ὧν συντίθεται τὰ ὀνόματα, ἐκείνοις ὧν ἐστί τὰ ὀνόματα μιμήματα; ἔστι δέ, ἐξ ὧν συνθετέον, στοιχεῖα;

Crat.434.b ΚΡ Ναί.

Crat.434.c ΣΩ Ἦδη τοίνυν καὶ σὺ κοινῶν τοῦ λόγου οὐπὲρ ἄρτι Ἑρμογένους. φέρε, καλῶς σοι δοκοῦμεν λέγειν ὅτι τὸ ῥῶ τῇ φορᾷ καὶ κινήσει καὶ σκληρότητι προσέοικεν, ἢ οὐ καλῶς;

Crat.434.c ΚΡ Καλῶς ἔμοιγε.

Crat.434.c ΣΩ Τὸ δὲ λάβδα τῷ λείῳ καὶ μαλακῷ καὶ οἷς νυνδὴ ἐλέγομεν;

Crat.434.c ΚΡ Ναί.

Crat.434.c ΣΩ Οἶσθα οὖν ὅτι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἡμεῖς μὲν φαμεν “σκληρότης,” Ἑρετριῆς δὲ “σκληροτήρ”;

Crat.434.c ΚΡ Πάνυ γε.

Crat.434.d ΣΩ Πότερον οὖν τό τε ῥῶ καὶ τὸ σῖγμα ἔοικεν ἀμφοτέρω τῷ αὐτῷ, καὶ δηλοῖ ἐκείνοις τε τὸ αὐτὸ τελευτῶντος τοῦ ῥῶ καὶ ἡμῖν τοῦ σῖγμα, ἢ τοῖς ἑτέροις ἡμῶν οὐ δηλοῖ;

Crat.434.d ΚΡ Δηλοῖ μὲν οὖν ἀμφοτέροις.

Crat.434.d ΣΩ Πότερον ἢ ὅμοια τυγχάνει ὄντα τὸ ῥῶ καὶ τὸ σῖγμα, ἢ ἢ μή;

Crat.434.d ΚΡ Ἦι ὅμοια.

Crat.434.d ΣΩ Ἦ οὖν ὅμοιά ἐστι πανταχῇ;

Crat.434.d ΚΡ Πρὸς γε τὸ ἴσως φορὰν δηλοῦν.

Crat.434.d ΣΩ Ἦ καὶ τὸ λάβδα ἐγκείμενον; οὐ τὸ ἐναντίον δηλοῖ σκληρότητος;

Crat.434.e ΚΡ Ἴσως γὰρ οὐκ ὀρθῶς ἔγκειται, ὦ Σώκρατες· ὥπερ καὶ ἃ νυνδὴ σὺ πρὸς Ἑρμογένην ἔλεγες ἐξαιρῶν τε καὶ ἐντιθεὶς γράμματα οὗ δέοι, καὶ ὀρθῶς ἐδόκει εἶμοιγε. καὶ νῦν ἴσως ἀντὶ τοῦ λάβδα ῥῶ δεῖ λέγειν.

Crat.434.e ΣΩ Εὖ λέγεις. τί οὖν; νῦν ὡς λέγομεν, οὐδὲν μανθάνομεν ἀλλήλων, ἐπειδὰν τις φῇ “σκληρόν,” οὐδὲ οἶσθα σὺ νῦν ὅτι ἐγὼ λέγω;

Crat.434.e ΚΡ Ἐγωγε, διὰ γε τὸ ἔθος, ὦ φίλτατε.

Crat.435.a ΣΩ Ἐθος δὲ λέγων οἶει τι διάφορον λέγειν συνθήκης; ἢ ἄλλο τι λέγεις τὸ ἔθος ἢ ὅτι ἐγώ, ὅταν τοῦτο φθέγγωμαι, διανοοῦμαι ἐκεῖνο, σὺ δὲ γινώσκεις ὅτι ἐκεῖνο διανοοῦμαι; οὐ τοῦτο λέγεις;

Crat.435.a ΚΡ Ναί.

Crat.435.a ΣΩ Οὐκοῦν εἰ γινώσκεις ἐμοῦ φθεγγομένου, δῆλωμα σοι γίγνεται παρ' ἐμοῦ;

Crat.435.a ΚΡ Ναί.

Crat.435.d ΣΩ Ἀπὸ τοῦ ἀνομοίου γε ἢ ὃ διανοούμενος φθέγγωμαι, εἴπερ τὸ λάβδα ἀνόμοιον ἐστί τῇ ἢ φῆς σὺ σκληρότητι· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, τί ἄλλο ἢ αὐτὸς σαυτῷ συνέθου καὶ σοι γίγνεται ἢ ὀρθότης τοῦ ὀνόματος συνθήκη, ἐπειδὴ γε δηλοῖ καὶ τὰ ὅμοια καὶ τὰ ἀνόμοια γράμματα, ἔθους

τε καὶ συνθήκης τυχόντα; εἰ δ' ὅτι μάλιστα μὴ ἐστὶ τὸ ἔθος συνθήκη, οὐκ ἂν καλῶς ἔτι ἔχοι λέγειν τὴν ὁμοιότητα δῆλωμα εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἔθος· ἐκεῖνο γάρ, ὡς ἔοικε, καὶ ὁμοίῳ καὶ ἀνομοίῳ δηλοῖ. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα συγχωροῦμεν, ὦ Κρατύλε—τὴν γὰρ σιγὴν σου συγχώρησιν θήσω—ἀναγκαῖόν που καὶ συνθήκην τι καὶ ἔθος συμβάλλεσθαι πρὸς δῆλωσιν ὧν διανοοῦμενοι λέγομεν· ἐπεὶ, ὦ βέλτιστε, εἰ ἑλείεις ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν ἐλθεῖν, πόθεν οἶε ἔξιν ὀνόματα ὅμοια ἐνὶ ἐκάστω τῶν ἀριθμῶν ἐπενεγκεῖν, ἐὰν μὴ ἔῃς τι τὴν σὴν ὁμολογίαν καὶ συνθήκην κύρος ἔχειν τῶν ὀνομάτων ὀρθότητος πέρι; ἐμοὶ μὲν οὖν καὶ αὐτῷ ἀρέσκει μὲν κατὰ τὸ δυνατόν ὅμοια εἶναι τὰ ὀνόματα τοῖς πράγμασιν· ἀλλὰ μὴ ὡς ἀληθῶς, τὸ τοῦ Ἑρμογένους, γλίσχρα ἢ ἡ ὀλκὴ αὕτη τῆς ὁμοιότητος, ἀναγκαῖον δὲ ἢ καὶ τῷ φορτικῷ τούτῳ προσχρῆσθαι, τῇ συνθήκῃ, εἰς ὀνομάτων ὀρθότητα. ἐπεὶ ἴσως κατὰ γε τὸ δυνατόν κάλλιστ' ἂν λέγοιτο ὅταν ἢ πᾶσιν ἢ ὡς πλείστοις ὁμοίοις λέγεται, τοῦτο δ' ἐστὶ προσήκουσιν, αἴσχιστα δὲ τούναντίον. τόδε δέ μοι ἔτι εἰπέ μετὰ ταῦτα, τίνα ἡμῖν δύναμιν ἔχει τὰ ὀνόματα καὶ τί φῶμεν αὐτὰ καλὸν ἀπεργάζεσθαι;

Crat. 435.d ΚΡ Διδάσκειν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, καὶ τοῦτο πάνυ ἀπλοῦν εἶναι, ὅς ἂν τὰ ὀνόματα ἐπίσταιται, ἐπίστασθαι καὶ τὰ πράγματα.

Crat. 435.e ΣΩ Ἴσως γάρ, ὦ Κρατύλε, τὸ τοιόνδε λέγεις, ὡς ἐπειδὴν τις εἰδῇ τὸ ὄνομα οἷόν ἐστιν—ἔστι δὲ οἷόν περ τὸ πρᾶγμα—εἴσεται δὴ καὶ τὸ πρᾶγμα, ἐπειπερ ὅμοιον τυγχάνει ὃν τῷ ὀνόματι, τέχνη δὲ μία ἄρ' ἐστὶν ἡ αὕτη πάντων τῶν ἀλλήλοις ὁμοίων. κατὰ τοῦτο δὴ μοι δοκεῖς λέγειν ὡς ὅς ἂν τὰ ὀνόματα εἰδῇ εἴσεται καὶ τὰ πράγματα.

Crat. 435.e ΚΡ Ἀληθέστατα λέγεις.

Crat. 436.a ΣΩ Ἐχε δὴ, ἴδωμεν τίς ποτ' ἂν εἴη ὁ τρόπος οὗτος τῆς διδασκαλίας τῶν ὄντων ὃν σὺ λέγεις νῦν, καὶ πότερον ἔστι μὲν καὶ ἄλλος, οὗτος μέντοι βελτίων, ἢ οὐδ' ἔστιν ἄλλος ἢ οὗτος. ποτέρως οἶε;

Crat. 436.a ΚΡ Οὕτως ἔγωγε, οὐ πάνυ τι εἶναι ἄλλον, τοῦτον δὲ καὶ μόνον καὶ βέλτιστον.

Crat. 436.a ΣΩ Πότερον δὲ καὶ εὔρεσιν τῶν ὄντων τὴν αὐτὴν ταύτην εἶναι, τὸν τὰ ὀνόματα εὐρόντα καὶ ἐκεῖνα ἠύρηκέναι ὧν ἐστὶ τὰ ὀνόματα· ἢ ζητεῖν μὲν καὶ εὐρίσκειν ἕτερον δεῖν τρόπον, μανθάνειν δὲ τοῦτον;

Crat. 436.a ΚΡ Πάντων μάλιστα καὶ ζητεῖν καὶ εὐρίσκειν τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον κατὰ ταυτά.

Crat. 436.b ΣΩ Φέρε δὴ ἐννοήσωμεν, ὦ Κρατύλε, εἴ τις ζητῶν τὰ πράγματα ἀκολουθοῖ τοῖς ὀνόμασι, σκοπῶν οἷον ἕκαστον βούλεται εἶναι, ἄρ' ἐννοεῖς ὅτι οὐ σμικρὸς κίνδυνός ἐστιν ἐξαπατηθῆναι;

Crat. 436.b ΚΡ Πῶς;

Crat. 436.b ΣΩ Δῆλον ὅτι ὁ θέμενος πρῶτος τὰ ὀνόματα, οἷα ἡγεῖτο εἶναι τὰ πράγματα, τοιαῦτα ἐτίθετο καὶ τὰ ὀνόματα, ὡς φαμεν. ἢ γάρ;

Crat. 436.b ΚΡ Ναί.

Crat. 436.b ΣΩ Εἰ οὖν ἐκεῖνος μὴ ὀρθῶς ἡγεῖτο, ἔθετο δὲ οἷα ἡγεῖτο, τί οἶε ἡμᾶς τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ πείσεσθαι; ἄλλο τι ἢ ἐξαπατηθήσεσθαι;

Crat. 436.c ΚΡ Ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἢ εἰδῶτα τίθεσθαι τὸν τιθέμενον τὰ ὀνόματα· εἰ δὲ μὴ, ὅπερ πάλαί ἐγὼ ἔλεγον, οὐδ' ἂν ὀνόματα εἴη. μέγιστον δέ σοι ἔστω τεκμήριον ὅτι οὐκ ἔσφαλται τῆς ἀληθείας ὁ τιθέμενος· οὐ γὰρ ἂν ποτε οὕτω σύμφωνά ἦν αὐτῷ ἅπαντα. ἢ οὐκ ἐνενόεις αὐτὸς λέγων ὡς πάντα κατὰ ταῦτόν καὶ ἐπὶ ταῦτόν ἐγίγνετο τὰ ὀνόματα;

Crat. 437.a ΣΩ Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ὡγαθὲ Κρατύλε, οὐδέν ἐστιν ἀπολόγημα. εἰ γὰρ τὸ πρῶτον σφαλεῖς ὁ τιθέμενος τᾶλλα ἤδη πρὸς τοῦτ' ἐβιάζετο καὶ αὐτῷ συμφωνεῖν ἠνάγκαζεν, οὐδὲν ἄτοπον, ὥσπερ τῶν διαγραμμάτων ἐνίστε τοῦ πρώτου σμικροῦ καὶ ἀδήλου ψεύδους γενομένου, τὰ

λοιπὰ πάμπολλα ἤδη ὄντα ἐπόμενα ὁμολογεῖν ἀλλήλοις. δεῖ δὴ περὶ τῆς ἀρχῆς παντὸς πράγματος παντὶ ἀνδρὶ τὸν πολὺν λόγον εἶναι καὶ τὴν πολλὴν σκέψιν εἴτε ὀρθῶς εἴτε μὴ ὑπόκειται· ἐκείνης δὲ ἐξετασθείσης ἱκανῶς, τὰ λοιπὰ φαίνεσθαι ἐκείνῃ ἐπόμενα. οὐ μέντοι ἀλλὰ θαυμάζοιμ' ἂν εἰ καὶ τὰ ὀνόματα συμφωνεῖ αὐτὰ αὐτοῖς. πάλιν γὰρ ἐπισκεψώμεθα ἃ τὸ πρότερον διήλθομεν. ὥς τοῦ παντὸς ἰόντος τε καὶ φερομένου καὶ ῥέοντός φαμεν σημαίνειν ἡμῖν τὴν οὐσίαν τὰ ὀνόματα. ἄλλο τι οὕτω σοι δοκεῖ δηλοῦν;

Crat.437.a ΚΡ Πάνυ σφόδρα, καὶ ὀρθῶς γε σημαίνει.

Crat.437.d ΣΩ Σκοπῶμεν δὴ ἐξ αὐτῶν ἀναλαβόντες πρῶτον μὲν τοῦτο τὸ ὄνομα, τὴν “ἐπιστήμην,” ὥς ἀμφίβολόν [ἐστι], καὶ μᾶλλον ἔοικε σημαίνοντι ὅτι ἴστησιν ἡμῶν ἐπὶ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν ἢ ὅτι συμπεριφέρεται, καὶ ὀρθότερόν ἐστιν ὥσπερ νῦν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν λέγειν μᾶλλον ἢ ἐμβάλλοντας τὸ εἶ “ἐπεῖσθήμην,” ἀλλὰ τὴν ἐμβολὴν ποιήσασθαι ἀντὶ τῆς ἐν τῷ εἶ ἐν τῷ ἰῶτα. ἔπειτα τὸ “βέβαιον,” ὅτι βάσεώς τινός ἐστιν καὶ στάσεως μίμημα ἀλλ' οὐ φορᾶς. ἔπειτα ἡ “ἱστορία” αὐτό που σημαίνει ὅτι ἴστησι τὸν ῥοῦ ν. καὶ τὸ “πιστόν” ἰστὰν παντάπασιν σημαίνει. ἔπειτα δὲ ἡ “μνήμη” παντὶ που μηνύει ὅτι μονή ἐστιν ἐν τῇ ψυχῇ ἀλλ' οὐ φορά. εἰ δὲ βούλει, ἡ “ἁμαρτία” καὶ ἡ “συμφορά,” εἰ κατὰ τὸ ὄνομά τις ἀκολουθήσει, φανεῖται ταῦτόν τῇ “συνέσει” ταύτῃ καὶ “ἐπιστήμῃ” καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῖς περὶ τὰ σπουδαῖα ὀνόμασιν. ἔτι τοίνυν ἡ “ἁμαθία” καὶ ἡ “ἀκολασία” παραπλησία τούτοις φαίνεται· ἡ μὲν γὰρ τοῦ ἅμα θεῷ ἰόντος πορεία φαίνεται, ἡ “ἁμαθία,” ἡ δ' “ἀκολασία” παντάπασιν ἀκολουθία τοῖς πράγμασι φαίνεται. καὶ οὕτως, ἃ νομίζομεν ἐπὶ τοῖς κακίστοις ὀνόματα εἶναι, ὁμοιότατ' ἂν φαίνοιτο τοῖς ἐπὶ τοῖς καλλίστοις. οἶμαι δὲ καὶ ἄλλα πόλλ' ἂν τις εὖροι εἰ πραγματεύοιτο, ἐξ ὧν οἰηθείη ἂν αὖ πάλιν τὸν τὰ ὀνόματα τιθέμενον οὐχὶ ἰόντα οὐδὲ φερόμενα ἀλλὰ μένοντα τὰ πράγματα σημαίνειν.

Crat.437.d ΚΡ Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ὁρᾷς ὅτι τὰ πολλὰ ἐκείνως ἐσήμαινεν.

Crat.437.d ΣΩ Τί οὖν τοῦτο, ὦ Κρατύλει; ὥσπερ ψήφους διαριθμησόμεθα τὰ ὀνόματα, καὶ ἐν τούτῳ ἔσται ἡ ὀρθότης; ὁπότερα ἂν πλείω φαίνεται τὰ ὀνόματα σημαίνοντα, ταῦτα δὴ ἔσται τάληθῃ;

Crat.437.d ΚΡ Οὐκ οὐκ εἰκός γε.

Crat.438.a ΣΩ Οὐδ' ὅπως οὖν, ὦ φίλε. καὶ ταῦτα μὲν γε αὐτοῦ ἐάσωμεν, ἐπανέλθωμεν δὲ πάλιν ὅθεν δεῦρο μετέβημεν. ἄρτι γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν, εἰ μέμνησαι, τὸν τιθέμενον τὰ ὀνόματα ἀναγκαῖον ἔφησθαι εἶναι εἰδότα τίθεσθαι οἷς ἐτίθετο. πότερον οὖν ἔστι σοι δοκεῖ οὕτως ἢ οὐ;

Crat.438.a ΚΡ Ἔτι.

Crat.438.a ΣΩ Ἦ καὶ τὸν τὰ πρῶτα τιθέμενον εἰδότα φῆς τίθεσθαι;

Crat.438.a ΚΡ Εἰδότα.

Crat.438.b ΣΩ Ἐκ ποίων οὖν ὀνομάτων ἢ μεμαθηκῶς ἢ ἡύρηκῶς ἦν τὰ πράγματα, εἴπερ τά γε πρῶτα μήπω ἔκειτο, μαθεῖν δ' αὖ φαμεν τὰ πράγματα καὶ εὖρεῖν ἀδύνατον εἶναι ἄλλως ἢ τὰ ὀνόματα μαθόντας ἢ αὐτοὺς ἐξευρόντας οἷά ἐστι;

Crat.438.b ΚΡ Δοκεῖς τί μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες.

Crat.438.c ΣΩ Τίνα οὖν τρόπον φῶμεν αὐτοὺς εἰδότας θέσθαι ἢ νομοθέτας εἶναι, πρὶν καὶ ὅτι οὖν ὄνομα κεῖσθαι τε καὶ ἐκείνους εἰδέναι, εἴπερ μὴ ἔστι τὰ πράγματα μαθεῖν ἀλλ' ἢ ἐκ τῶν ὀνομάτων;

Crat.438.c ΚΡ Οἶμαι μὲν ἐγὼ τὸν ἀληθέστατον λόγον περὶ τούτων εἶναι, ὦ Σώκρατες, μείζω τινὰ δύναμιν εἶναι ἢ ἀνθρωπεῖαν τὴν θεμένην τὰ πρῶτα ὀνόματα τοῖς πράγμασιν, ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι αὐτὰ ὀρθῶς ἔχειν.

Crat.438.c ΣΩ Εἴτα οἷε ἐναντία ἂν ἐτίθετο αὐτὸς αὐτῷ ὁ θεός, ὧν δαίμων τις ἢ θεός; ἢ οὐδέν σοι ἐδοκοῦμεν ἄρτι λέγειν;

Crat.438.c ΚΡ Ἀλλὰ μὴ οὐκ ἦν τούτων τὰ ἕτερα ὀνόματα.

- Crat.438.d ΣΩ Πότερα, ὦ ἄριστε, τὰ ἐπὶ τὴν στάσιν ἄγοντα ἢ τὰ ἐπὶ τὴν φοράν; οὐ γάρ που κατὰ τὸ ἄρτι λεχθὲν πλήθει κριθήσεται.
- Crat.438.d ΚΡ Οὗτοι δὴ δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες.
- Crat.438.e ΣΩ Ὅνομάτων οὖν στασιασάντων, καὶ τῶν μὲν φασκόντων ἑαυτὰ εἶναι τὰ ὅμοια τῇ ἀληθείᾳ, τῶν δ' ἑαυτά, τίτις ἔτι διακρινοῦμεν, ἢ ἐπὶ τί ἐλθόντες; οὐ γάρ που ἐπὶ ὀνόματά γε ἕτερα ἄλλα τούτων· οὐ γὰρ ἔστιν, ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἄλλ' ἄττα ζητητέα πλὴν ὀνομάτων, ἃ ἡμῖν ἐμφανιεῖ ἄνευ ὀνομάτων ὁπότερα τούτων ἐστὶ τάληθῃ, δεῖξαντα δῆλον ὅτι τὴν ἀλήθειαν τῶν ὄντων.
- Crat.438.e ΚΡ Δοκεῖ μοι οὕτω.
- Crat.438.e ΣΩ Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὦ Κρατύλε, δυνατόν μαθεῖν ἄνευ ὀνομάτων τὰ ὄντα, εἴπερ ταῦτα οὕτως ἔχει.
- Crat.438.e ΚΡ Φαίνεται.
- Crat.438.e ΣΩ Διὰ τίνος ἄλλου οὖν ἔτι προσδοκᾷς ἂν ταῦτα μαθεῖν; ἄρα δι' ἄλλου του ἢ οὐπὲρ εἰκός τε καὶ δικαιότατον, δι' ἀλλήλων γε, εἴ πῃ συγγενῇ ἐστίν, καὶ αὐτὰ δι' αὐτῶν; τὸ γάρ που ἕτερον ἐκείνων καὶ ἄλλοιον ἕτερον ἂν τι καὶ ἄλλοιον σημαῖνοι ἄλλ' οὐκ ἐκεῖνα.
- Crat.439.a ΚΡ Ἀληθῇ μοι φαίνῃ λέγειν.
- Crat.439.a ΣΩ Ἔχε δὴ πρὸς Διός· τὰ δὲ ὀνόματα οὐ πολλάκις μέντοι ὠμολογήσαμεν τὰ καλῶς κείμενα ἑοικότα εἶναι ἐκείνοις ὧν ὀνόματα κεῖται, καὶ εἶναι εἰκόνας τῶν πραγμάτων;
- Crat.439.a ΚΡ Ναί.
- Crat.439.b ΣΩ Εἰ οὖν ἔστι μὲν ὅτι μάλιστα δι' ὀνομάτων τὰ πράγματα μανθάνειν, ἔστι δὲ καὶ δι' αὐτῶν, ποτέρα ἂν εἴη καλλίων καὶ σαφεστέρα ἢ μάθησις; ἐκ τῆς εἰκόνης μανθάνειν αὐτὴν τε αὐτὴν εἰ καλῶς εἴκασται, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἧς ἦν εἰκὼν, ἢ ἐκ τῆς ἀληθείας αὐτὴν τε αὐτὴν καὶ τὴν εἰκόνα αὐτῆς εἰ πρεπόντως εἴργασται;
- Crat.439.b ΚΡ Ἐκ τῆς ἀληθείας μοι δοκεῖ ἀνάγκη εἶναι.
- Crat.439.b ΣΩ Ὅντινα μὲν τοίνυν τρόπον δεῖ μανθάνειν ἢ εὐρίσκειν τὰ ὄντα, μεῖζον ἴσως ἐστὶν ἐγνωκέναι ἢ κατ' ἐμὲ καὶ σέ· ἀγαπητὸν δὲ καὶ τοῦτο ὁμολογήσασθαι, ὅτι οὐκ ἐξ ὀνομάτων ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὰ ἐξ αὐτῶν καὶ μαθητέον καὶ ζητητέον ἢ ἐκ τῶν ὀνομάτων.
- Crat.439.b ΚΡ Φαίνεται, ὦ Σώκρατες.
- Crat.439.d ΣΩ Ἔτι τοίνυν τόδε σκεψώμεθα, ὅπως μὴ ἡμᾶς τὰ πολλὰ ταῦτα ὀνόματα ἐς ταῦτὸν τείνοντα ἐξαπατᾷ, εἰ τῷ ὄντι μὲν οἱ θέμενοι αὐτὰ διανοηθέντες γε ἔθεντο ὡς ἰόντων ἀπάντων ἀεὶ καὶ ῥεόντων—φαίνονται γὰρ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ οὕτω διανοηθῆναι—τὸ δ', εἰ ἔτυχεν, οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ' οὗτοι αὐτοὶ τε ὥσπερ εἷς τινα δίνην ἐμπεσόντες κυκῶνται καὶ ἡμᾶς ἐφελκόμενοι προσεμβάλλουσιν. σκέψαι γάρ, ὦ θαυμάσιε Κρατύλε, ὃ ἔγωγε πολλάκις ὀνειρώττω. πότερον φῶμέν τι εἶναι αὐτὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ ἔν ἕκαστον τῶν ὄντων οὕτω, ἢ μή;
- Crat.439.d ΚΡ Ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, [εἶναι].
- Crat.439.d ΣΩ Αὐτὸ τοίνυν ἐκεῖνο σκεψώμεθα, μὴ εἰ πρόσωπόν τί ἐστίν καλὸν ἢ τι τῶν τοιούτων, καὶ δοκεῖ ταῦτα πάντα ῥεῖν· ἀλλ' αὐτό, φῶμεν, τὸ καλὸν οὐ τοιοῦτον ἀεὶ ἐστίν οἷόν ἐστιν;
- Crat.439.d ΚΡ Ἀνάγκη.
- Crat.439.d ΣΩ Ἄρ' οὖν οἷόν τε προσεῖπέν αὐτὸ ὀρθῶς, εἰ ἀεὶ ὑπεξέρχεται, πρῶτον μὲν ὅτι ἐκεῖνό ἐστιν, ἔπειτα ὅτι τοιοῦτον, ἢ ἀνάγκη ἅμα ἡμῶν λεγόντων ἄλλο αὐτὸ εὐθὺς γίνεσθαι καὶ ὑπεξίεναι καὶ μηκέτι οὕτως ἔχειν;
- Crat.439.e ΚΡ Ἀνάγκη.
- Crat.439.e

ΣΩ Πῶς οὖν ἂν εἴη τὶ ἐκεῖνο ὃ μηδέποτε ὡσαύτως ἔχει; εἰ γὰρ ποτε ὡσαύτως ἴσχει, ἔν γ' ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δηλονότι οὐδὲν μεταβαίνει· εἰ δὲ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει καὶ τὸ αὐτό ἐστὶ, πῶς ἂν τοῦτό γε μεταβάλλοι ἢ κινοῖτο, μηδὲν ἐξιστάμενον τῆς αὐτοῦ ἰδέας;

Crat. 439.e ΚΡ Οὐδαμῶς.

Crat. 440.a ΣΩ Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἂν γνωσθεῖη γε ὑπ' οὐδενός. ἅμα γὰρ ἂν ἐπιόντος τοῦ γνωσομένου ἄλλο καὶ ἄλλοιον γίγνοιτο, ὥστε οὐκ ἂν γνωσθεῖη ἔτι ὁποῖόν γέ τί ἐστιν ἢ πῶς ἔχον· γνώσις δὲ δήπου οὐδεμία γιγνώσκει ὃ γινώσκει μηδαμῶς ἔχον.

Crat. 440.a ΚΡ Ἔστιν ὡς λέγεις.

Crat. 440.d ΣΩ Ἀλλ' οὐδὲ γνώσιν εἶναι φάναι εἰκός, ὦ Κρατύλε, εἰ μεταπίπτει πάντα χρήματα καὶ μηδὲν μένει. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ τοῦτο, ἢ γνώσις, τοῦ γνώσις εἶναι μὴ μεταπίπτει, μένοι τε ἂν αἰεὶ ἢ γνώσις καὶ εἴη γνώσις. εἰ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος μεταπίπτει τῆς γνώσεως, ἅμα τ' ἂν μεταπίπτοι εἰς ἄλλο εἶδος γνώσεως καὶ οὐκ ἂν εἴη γνώσις· εἰ δὲ ἀεὶ μεταπίπτει, αἰεὶ οὐκ ἂν εἴη γνώσις, καὶ ἐκ τούτου τοῦ λόγου οὔτε τὸ γνωσόμενον οὔτε τὸ γνωσθησόμενον ἂν εἴη. εἰ δὲ ἔστι μὲν αἰεὶ τὸ γιγνώσκον, ἔστι δὲ τὸ γιγνώσκόμενον, ἔστι δὲ τὸ καλόν, ἔστι δὲ τὸ ἀγαθόν, ἔστι δὲ ἐν ἑκάστων τῶν ὄντων, οὗ μοι φαίνεται ταῦτα ὅμοια ὄντα, ἃ νῦν ἡμεῖς λέγομεν, ῥοῇ οὐδὲν οὐδὲ φορᾷ. ταῦτ' οὖν πότερόν ποτε οὕτως ἔχει ἢ ἐκείνως ὡς οἱ περὶ Ἡράκλειτόν τε λέγουσιν καὶ ἄλλοι πολλοί, μὴ οὐ ῥαδίον ἢ ἐπισκέψασθαι, οὐδὲ πάνυ νοῦν ἔχοντος ἀνθρώπου ἐπιτρέψαντα ὀνόμασιν αὐτὸν καὶ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν θεραπεύειν, πεπιστευκότα ἐκείνοις καὶ τοῖς θεμένοις αὐτά, διισχυρίζεσθαι ὡς τι εἰδότα, καὶ αὐτοῦ τε καὶ τῶν ὄντων καταγιγνώσκειν ὡς οὐδὲν ὑγιὲς οὐδενός, ἀλλὰ πάντα ὥσπερ κεράμια ῥεῖ, καὶ ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ κατάρρω νοσοῦντες ἀνθρωποὶ οὕτως οἴεσθαι καὶ τὰ πράγματα διακεῖσθαι, ὑπὸ ῥεύματός τε καὶ κατάρρου πάντα [τὰ] χρήματα ἔχεσθαι. ἴσως μὲν οὖν δῆ, ὦ Κρατύλε, οὕτως ἔχει, ἴσως δὲ καὶ οὐ. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἀνδρείως τε καὶ εὖ, καὶ μὴ ῥαδίως ἀποδέχεσθαι—ἔτι γὰρ νέος εἶ καὶ ἡλικίαν ἔχεις—σκεψάμενον δέ, ἐὰν εὕρῃς, μεταδιδόναι καὶ ἐμοί.

Crat. 440.e ΚΡ Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα. εὖ μέντοι ἴσθι, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ νυνὶ ἀσκέπτως ἔχω, ἀλλὰ μοι σκοπομένῳ καὶ πράγματα ἔχοντι πολὺ μᾶλλον ἐκείνως φαίνεται ἔχειν ὡς Ἡράκλειτος λέγει.

Crat. 440.e ΣΩ Εἰς αὐτίθις τοίνυν με, ὦ ἑταῖρε, διδάξεις, ἐπειδὰν ἥκης· νῦν δέ, ὥσπερ παρεσκεύασαι, πορεύου εἰς ἀγρόν· προπέμψει δέ σε καὶ Ἑρμογένης ὁδε.

Crat. 440.e ΚΡ Ταῦτ' ἔσται, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ καὶ σὺ πειρῶ ἔτι ἐννοεῖν ταῦτα ἤδη.